

Ijitān n-inəmmušal n-ꝝisa Ālmasex

Āšajəš

¹ A-wa näkk hin-iktabän i-enəssemŷär-in
Täyofil:

Däg-əlkəttab-in wa äzzarän, ässoxäläg-ak
isälan n-a-wa s-issəntä ꝝisa iji-net d-a-wa issägра
iket-net ² hundäg har ašäl wa d-immədkäl s-
išənnawän, ḍarät a-s äsimätär inəmmušal wi
äsnäfrän s-tärna n-Unfas Šaddijän. ³ Ǝntäneđ-
en-däg a-s dd-äsnäfaläl iman-net s-tizarät
darät tamättant-net i-ad-tän-isəlməd s-timtär
äjjootnen a-s iddar. Ija ḍarät tanäkra-net jer-
inəmmuttan əkkožät timərwen n-ašäl izzäg jer-
inət̄ulab-net, itajj'-asän isälan n-Təmmənəya
n-Mässinäg.

Ārkäwäl wa ija Mässinäg i-aratän-net

⁴ Ašäl iyyän, ohar där-sän amənsi har šik-däg,
inn'-asän: «Wär feläm aγrəm wa n-Yärussälam,
əqqəlät i-a wa s-hi-təsläm saγreχ-t s-hawän-ijjäš
Abba ārkäwäl-net; ⁵ tidət, Exya, aman a däg-
issəlmäg äddinät mäšan käwäned, däg-härät n-
išilan, ad-tətwəsəlmägäm däg-Unfas Šaddijän-i
dd-e-izzubben fälla-wän.»

(Marqəs 16:19-20; Luqa 24:50-53)

6 Āžžiimmägjan dihen-däg a-s t-əssəstänän, ənnän-as: «Emäli, ajän äzzäman wa däg-dd-taqqäl təmmənukəla Işrayil, osä-dd?» **7** Inn'-asän: «Wadden kawäned a iwar almud n-täqqän wäla ässayät wa ixtäs Abba däg-älxikmät-net; **8** kawäned, ad-təjrəwäm tärna, ad-falla-wän dd-izzubbət Unfas Şaddijän, tumasäm tijuhaven-in däg-ayrəm wa n-Yärussälam, däg-teje ta n-Älyähudəyät iket-net d-ta n-Sämari təkkəm har diha dd-təmda äddunya.»

9 Inn'-asän a-wen ɣas, immədkäl data-sän s-işənnawän; əbdadän, əswaḍän däg-s har hasän-t tənjär tejäräkt. **10** Ajozäyän işənnawän-i s-immədkäl a-s hasän-dd-änfalälän əssin meddən ässiimlälnen, ənnän-asän: **11** «Ya käl-Galila, ma s-təbdadäm təjozäyäm işənnawän? Ɣisa wa immədkälän jere-wän s-işənnawän, ilkam a dd-iqqəl s-əmmək-wa-däg s-t-tənhäyäm ikk'-en.»

12 Fälän inəmmušal ḍarät-a-wen taḍaqṭ ta n-ezzäytunitän, əqqälän ayrəm wa n-Yärussälam-i hasän-t-illän əddəkuḍ n-täzune n-ässayät nräjjoš. **13** Ǝwwäḍän-in ayrəm, əkkän soron-ehän-wa s-ezzäyän ażəmmäg däg-s. Awen: Bəṭrus, Exya, Yaqub, Idris, Fəlibb, Tomi, Bartälämma, Mätti, Yaqub ägg Älfa, Simyon wa s-itawänna Äššažeğ, Hudd wa n-ägg Yaqub. **14** Ǝjlayän iket-däg-näsän däg-a-wa hän, oharän iyyän n-ulh däg-temädilt n-Mässinäg əntäned d-tidəden təha Märyäma ta n-ma-s n-Ɣisa d-ayətma-s n-Ɣisa.

*Ānäṭṭalib wa ijjašän edägg n-Yahudəs
Isxaryut*

15 Āžžiimmägän dihen-däg, āmoosän temede n-āwadəm d-sānatät timərwen a-s dd-ibdād Bəṭrus jere-sän, inn'-asän: **16** «Ayətma-g, a-wa innä Unfas Šäddijän s-emm n-ānnäbi Dawəd, däg-isälan n-Yähudəs-i dd-äslälän äddinät wi ārmäsnen Ȳisa, ijä; **17** kälä däg-näg äddiin, kälä t-illa ijraw folät-net däg-āmašal wa hanäg-issägläf Mässinäg.

18 Azrəf-wa xäramän irmäs i-ad-āmašäl abäkkad wa ofa, ižžənšä sär-s ašəkrəš wa däg-dd-iha äsikättäy fäll-exäf-net, äsfätäqqät iman-net, äzun däg-ammas, äbräzzät-dd a-wa ihän täsa-net iket-net fäll-äkall; **19** wär t-illa ere izzağän Yärussälam s-wädden han-t isälan n-a-wen-däg, əglän äddinät fäw har ašəkrəš-wen-däg däg-t-äba, əjän-as isəm däg-tawalt-näsän: <Häqqäldäma>, a-wen älmägna-net: <Ašəkrəš wa n-ašni>.

20 Amära, iktab däg-əlkəttab wa n-Āzzäbur a-s:

<Iqqəlet ehän-net timşar,
wär t-itiləset əwadəm uzäg.>

Iktab day a-s:

<Ijjəšet iyyän edägg-net.>

21 Ilzam āmära ad-nəsənnəfrən iyyän däg-meddən wi hanäg-hänen s-alkum i-Ȳisa däg-takliwen-net d-uqlawän-net däg-a-wa ikkäś Emäli Ȳisa ill'-e jere-näg, **22** a-wen, ɣur-ašäl wa t-issəlmäg Exya däg-aman har ašäl wa dd-inkär jer-inəmmuttan təkkəd ašäl wa d-immədkäl jere-näg s-işənnawän.»

23 Āsnāfränän-dd əssin meddən, iyyän Yusəf wa s-itawäんな Bärəsabas, jannen-as iyyäđ Istus, wa iyyäđän Matiyas.

24 Dälän Mässinäg ədarät-a-wen, ənnän: «Emäli, käyy a issanän a-wa ihän ulh n-e d t-illäm ägg-adəm, səlməd-anäg wa tăsnäfränäđ jer-meddən-wi-däg n-əssin **25** i-ad-ijjəš edägg wa n-tənnəmušəla irfäđ Yähudəs, ikk' edägg wa ija i-iman-net.» **26** Jän tisägeren ədarät-a-wen, odänät fäll-Matiyas, äddin ya fäll-inəmmušal wi n-märaw d-iyyän.

2

Āzabbu wa dd-ija Unfas Šaddijän fäll-inətṭulab

1 A-s dd-iwwäđ ašäl n-ämudd n-käl-Ālyähud wa s-itawäんな Fantäkawt, äžziimmägän inətṭulab iket-däg-näsän däg-iyyän n-edägg.

2 Wäla a hin-əjrähän a-s dd-ifäļ emäslı iyyän olähän d-i n-tamäđalt tăşsoohet išənnawän, änħaynähäy edägg-ənnin-däg däg-äqqiimän iket-net; **3** ibdäđ-dd fäll-hak iyyän däg-sän a olähän d-ilsawän n-imämmälän n-efew əbdanen, **4** idnäy-tän Unfas Šaddijän ālwäqq-wen-däg, ad-tamäjradän awalän äynaynen s-əmmək wa s-hasän-issärgäs Unfas turhajät n-a-wen.

5 A-s itäjj a-wen-däg, ähhujjäjän-dd käl-Ālyähud äjjootnen äddinnen s-Yärussäläm, wär t-illa äkall s-wädden falän-t-dd. **6** Təslä tamətte

n-aγrəm i-eməsli wa ijən, tošäl-dd iket-net s-edägg wa däγ-ijs, təjraw-tät təkunt n-eməsli-wa-däγ d-a-wa s-hak āwadəm-däγ, isall i-inəmmušal āmmijrädän tawalt n-äkall-wa-däγ dd-ifäл.

⁷ Ǝqqälän-dd äddinät xas, oran imawän, təjraw-tän təkunt, jannen: «Kähh! Wi äddinät hanäγ-āmmijrädnen, ajən wädden teje ta n-Galila a tän-lät? ⁸ Ma n-əmmək n-a-s hasän-nəsall āmmijrädän tawalen-nänäγ?

⁹ Han-anäγ äddinät dd-falnen Bartas, Midyas, Ilam, Mizəbbuṭamya, Ālyāhudəyät, Kafadusya, Fon, Azya; ¹⁰ Frižya, Banfilya, Miṣra, Libya, Qərwan, Roma, ¹¹ iyyäd däγ-näγ käl-Ālyāhud s-aläşäl, iyyäd inalkimän n-äddin wa n-käl-Ālyāhud, iyyäd däγ-näγ käl-Kritus, iyyäd Arabän; mäšan, nəsall'-asän iket-däγ-nänäγ tiimələn tihusay n-ijtän n-Mässinäγ däγ-tawalen-nänäγ.»

¹² Ǝqqälän-dd äddinät xas oran imawän, iqqan a-wa ijən iğäfawän-näsän, timmənnin: «Ma ämoos älmäγna n-a-wa-däγ?»

¹³ Ǝggädän-dd iyyäd, jən inətṭulab tekäškäst, ad-jannen: «A-di, asməd a däγ-äyyiwänän.»

Əlxuṭbat wa ija Bəṭrus ašäl wa n-Fantäkawt

¹⁴ Ibdäd-dd Bəṭrus jer-imidiwän-net wi n-märaw d-iyyän, iđkäl eməsli-net, innä i-tamətte: «Meddən, kawəned-i n-iməhhujjaj, kawəneđ-i n-käl-Ālyāhud əzzäγnen Yärussälam, səjdät-ahi iket-däγ-näwän, təjrähäm a-wa hawän-e-ənnäγ däγ-älmäγna n-a-wa ijən jere-wän ašäl-i-däγ. ¹⁵ Wädden a-wa tordäm a ijan, meddən wi

hannäyäm, wär-əswen asməd däg-sän ikkasän ənniyät, wär-ämmukkän a-wen ed agdəlset-däg iket ija. ¹⁶ A-wa ijän ašäl-i-däg, wär-āmoos ɣas ar tasətbat n-a-wa inn' ännäbi Yuwil[†] äzzäman wa d-äloläy, innä; innä Mässinäg:

¹⁷ «Enta da a-wa ilkämän däg-išilan wi dd-malənen,

A dd-zəzzubbuğ Unfas-in fäll-e d t-illäm ägg-adəm,

ad-äkfäg mäjräd-in mədda-wän d-eşše-wän,
səssiwədän-t-in dägg-adəm,

ad-dd-ənfilələn härätän ättunkälnen i-imawaqđän-näwän,

əhhərjun imxarän-näwän tikunen;

¹⁸ išilan-en, a dd-zəzzubbuğ Unfas-in

fäll-eklan-in d-tiklaten-in,

əluləyän iket-näsän.

¹⁹ Ad-dd-əjmädän härätän ässuksäđnen išənnawän,

äjäg ijitän n-Mässinäg fäll-ärori n-äkall,
inġel ašni, ārg efew, inkär äho s-išənnawän.

²⁰ Ad-tämaqäy tafukt, əjənät tihay,

išwag ewär šund ašni təzzar,

ass-dd ašäl wa mäqqärän n-älxurmät ixtäs Emäli.

²¹ Ašäl-en, ere iyrän isəm n-Emäli i-tinahäg-en,
ad-iġləs.

²² Ya käl-Iṣrayil, säjdät i-isälan-wi-däg:
ɣisa wa n-Näşirät, təssanäm kawaneq iman-näwän a-s ähaləs äsinäfrän Mässinäg a əmoos,
issətbät a-wen dat-tiṭawen-näwän s-tikunen

† **2:16** 2:16 A-wa ännäbi dd-äzzarän i-ɣisa, äloläy däg-isälan-net
səmmosät timaq n-awätay dat-tiwit-net.

d-tišušab d-ijitān n-Mässināg wi ija jere-wān,
²³ dāg-a-wa itājj Mässināg d-təlluləya-net, oyy'-iwān tārmāsām-t, jām iman-net s-ifassān n-inəzzulam† wi t-əşlābnen fāll-tajəttewt; ²⁴ tidət, āmmut māšan, ikkās-t-dd Mässināg dāg-tamāttant ta t-təzbābāt, ed wār t-illa əmmək s-t-tət̄af dāg-tišəm-net. ²⁵ Isālan n-a-wen-dāg a dāg-älolāy ānnābi Dawəd a-s innā:

<Hannāyāg hak ässayät Emāli dat-i;
 iwar axil-in i-ad-ozja ənniyät-in.

²⁶ Äsidāwāt a-wen ulh-in,
 olwa iləs-in ed jarāg ät̄tāma
 n-ad-tāns tafəkka-nin dāg-älxer,
²⁷ wār-e təyyəd iman-in ənsan dāg-ider n-äkall,
 wār-e təyyəd Eməsseddəj-nāk
 rakkāh tafəkka-net dāg-ažəkka.

²⁸ Käyy a hi-isəknän tabarāt ta ha tāmudre,
 sāmməd ulh-in, äddiwāt ed təlləd-t edes-in.>

²⁹ Meddən, kāwāned-i n-ayətma-χ, əkkasāg
 äššāk dāg-a-wa hawān-janneğ: Amgar n-amazzag Dawəd, āba-t, iżka; ažəkka-net day
 har ašāl-i-dāg, ill'-e diha-dāg jere-nāg. ³⁰ Ənta-i n-ānnābi, issan fāll-ärkāwāl wa has-ihād
 Mässināg a-s has-innā:

<Ilkam ad-isəbdəd dāg-edägg-net iyyān
 dāg-ihāyawān-net dāg-təmmənukəla.>

---

† **2:23** 2:23 — Yur-kāl-Ālyāhud, ere wārān āmoos ägg-Ālyāhud s-alāşəl meğ ere wārān ilkem i-äddin-nāsān, iket-net, ānäzzalim a āmoos. A-wen-dāg a fāl tiwsaten ti iyyādnen iket-nāsnät, ti n-inəzzulam. — Ašāl-i-dāg, ānäzzalim, äkafär (ere wārān issen s-Mässināg).

31 A-s ijänna Dawəd a-wen, ihannäy däg-ijəj tanäkra n-Ālmasex jer-inəmmuttan ed äru d-äloläy Dawəd däg-isälan n-a wa s-ilcam ad-äj. Ěnta-en-däg a däg-ässewäl Dawəd a-s innä:

«Wär-e təyyəd tafəkka-nin təjar-in däg-ażəkka, wär-e təyyəd tafəkka-nin rakkäh däg-ażəkka.»

32 Yisa-i s-hawän-heğ isälan-net, näjjəyha i-asənkar wa t-dd-ija Mässinäg jer-inəmmuttan təzzar **33** iḍkäl-t s-işənnawän, äşxäym'-e daw-axil-net i-ad-imnukəl, ikf'-e Abba Unfas Şäddijän wa s-ijjäš ärkawäl-net, äzzäbbät-t-dd dax fällanäg, äsnäfläy-anäg däg-s, ənta-den-däg a-wa dd-orawän a-wa s-sälläm d-a-wa hannäyäm aşäl-i-däg.

34 Ännäbi Dawəd ya, təssanäm a-s wär-imməḍkäl s-işənnawän ed ənta iman-net a innän:

«Innä Emäli Mässinäg i-Emäli-nin:
Əyyaw, ḥayəm, täxkəmäd daw-axil-in

35 hundäg har ajäg işənja-näk isəkkukal daw-iḍarän-näk.»

36 Aşäl-i, əlmədnet käl-Işrayil iket-däg-näsän a-s Yisa wa təşlabäm fäll-tajəttewt, ənta a ija Mässinäg Emäli d-Ālmasex!»

Ālmässexitän wi äzzarnen

37 Idäs mäjräd wa ija Bəṭrus ulhawän n-ăddinät wi has-äsijädnen, ənnän-as ənta d-inəmmušal wi iyyäḍnen: «Ayətma-näg, ma hanäg-iwarän?»

³⁸ Inn'-asān Bēṭrus: «Utabāt, tətwəsəlmäxäm iket-näwän däx-aman s-isəm n-Yisa Ālmasex, i-ad-təjrəwän tenäşše n-ibäkkaḍän-näwän, äkf'-iwän Mässinäx Unfas Şäddijän, ³⁹ ed ḥarkawäl wa ijjaš Mässinäx, kawäned d-ihäyawän-näwän d-äddinät wi əzzäyñen däx-ijej, d-e d t-illäm ere dd-iṣra Emäli-nänäx Mässinäx s-iman-net a-s t-ijsa.»

⁴⁰ Ij'-asān Bēṭrus isälan äjjootnen, isatbat härätän data-sän, isamätar-tän, ijann'-asān: «Agəzät iman-näwän däx-əzzurəyät-tadäx təfrägät.»

⁴¹ Äddinät wi omännen s-a-wa ätwännän, ätwäsälmäxän däx-aman; ämoos a-s, kärad afḍän n-äwadəm aśäl-wen-däx a dd-əwwädnen fall-imumənän.

Anmətṭaf wa t-illän jer-imumənän

⁴² Ǝkfän imumənän iket-däx-näsän iman-näsän i-a-wa tän-säxren inəmmušal, oharän ittus, tuzanän amənsi wa şäddijän n-tasäktot, təddalän Mässinäx. ⁴³ Təjjäš tuksəḍa n-Mässinäx tamətte iket-net, fäl-a-s tamašalän inəmmušal tišušab d-ijitän n-Mässinäx äqqannen eyäf.

⁴⁴ Änimätṭafän imumənän iket-däx-näsän jer-iman-näsän, əzzayän iyyän n-edägg, tihərən a-wa əṭṭafän, ⁴⁵ žän'-en-in a-wa län däx-ehäre, ad-tużanän älqim-net s-a-wa där-ogdähnät timğutar n-hak iyyän däx-sän.

⁴⁶ Äkoyädän hak aśäl s-iyyän n-ənniyät däx-ažəmmäx däx-təfärre n-ehän n-ämudd wa

mäqqärän, tihərən imənsiwän däg-iħänan-näsän s-iman āddiwätnen; a-wa tħejjän iket-net, il' əmmək, ⁴⁷ tiimələn Mässinäg, ässiimxäरän-tän āddinät iket-näsän. Isawad-dd Emäli hak ašäl fäll-älžämaġät-näsän āddinät wi ixalläs.

3

Anäbdon wa ăzozäyän inəmmušal

¹ Ašäl iyyän, ikka Bəṭrus ehän n-ämudd wa mäqqärän, āddeew d-Exya i-ämudd wa n-tezzar.

² Ālwäqq-wen-däg däg, ad-dd-ämewäy s-emm n-ehän n-ämudd wa s-itawänna: «Tihuṣay», āhaləs s-a-s dd-iwa-däg ibdan. Hak ašäl dihen-däg a t-sänsen āddinät-net i-ad-itattär takute däg-āddinät wi dd-tajjäšnen ehän n-ämudd.

³ Inhäy Bəṭrus d-Exya ābokän ujəš n-ehän n-ämudd ɣas, iżżäl-asän ăfuss.

⁴ Ikn'-e Bəṭrus d-Exya azəjjəzz təzzar, inn'-as Bəṭrus: «Ekkən däg-näg akäyad.»

⁵ Iknä däg-sän āhaləs akäyad, ijar ättäma n-ad-t-əkfən härät ⁶ mäšan, inn'-as Bəṭrus: «Wär ley oräg wäl' azrəf mäšan, a-wa ley, hakkäg-ak-t s-isəm n-VisaĀlmasesx wa n-Näşirät: əbdəd, ārjəš.»

⁷ Äshäťäl-as-dd Bəṭrus s-ăfuss-net wa n-ayil, issəbdäd-t. Iqqäl-dd äşşahät idarän-net d-timzəżżeđen-net ässaxgät-wen-däg; ⁸ ijä-dd tiyyät teggedt, irjäš, änmaġjaš däg-sän ehän n-ämudd, itaggäd a-wa-däg has-təja tedäwit, itiiməl Mässinäg.

⁹ Enhäyäň-t āddinät iket-näsän irjaš, itiiməl Mässinäg, ¹⁰ ezzäyäň-t ɣas, ad-jannen: «Ak, wa

wädden emädäl wa s-härkuk äqqiima dat-emm
wa ähusken n-ehän n-ämudd wa mäqqärän.»

Ənhäyän a-wa däg-s ijän ḡas, äqqänän
iğafawän-näsän, tof'-en tákunt n-a-wa ijän.

*Iffəssär Bəṭrus i-tamətte älmäxna n-azuzi wa
jän i-änabdon*

¹¹ Iltäg ähaləs-ənnin Bəṭrus d-Exya, unjäy
faw där-sän ibda. Toşäl-dd tamətte iket-net
s-edägg wa däg-əbdädän s-itawänna tisuḍaf
n-ehän wa n-Suläyman, äyläyyäläyän-tän-dd
äddinät tufa tákunt n-a-wa ijän. ¹² Inhäy
Bəṭrus awnaf wa hasän-ämooṣän ḡas, inn'-
asän: «Käl-Iṣrayil, ma s-däg-näg təkyadäm
s-əmmək-wa-däg šund a-s näkkäneđ d-iman-
nänäg, meğ s-iqqud-nänäg dat-Mässinäg a-s
näzozäy ähaləs-i-däg? ¹³ Mässinäg wa n-
Ibrahim d-Isxaqq d-Yaqub, ənta-i n-Mässi-s
n-abbatän-nänäg, ənta a iḍkälän s-älxurmät-
net, akli-net Ȳisa-wa tästärmäsäm təzzar,
täkkuddäläm-t dat-Bilatəs-i a-s itäjj a-wen-däg,
äbook ad-t-in-isəwwəyy mäšan, ¹⁴ käwäneđ
täkkuddäläm Eməssheddəj d-Āmaydal, təttäräm
däg-ämänokal ad-hawän-dd-isəwwəyy emäjj
n-iman, ¹⁵ jäm iman n-ämänokal wa ihakkän
tämudre mäšan, issənkär-t-dd Mässinäg jer-
inəmmuttan, näkkäneđ a-s tijuhawen-net.

¹⁶ Elmədät a-s s-tärna n-isəm n-Ȳisa d-təssəba
n-immun wa sär-s nəja, a fäl hannäyäm ähaləs-
wa-däg təzzayäm, har t-dd-iqqäl äşşahät-net
data-wän; immun s-isəm n-Ȳisa a äzozäyän
ähaləs-i-däg hannäyäm ibdäd data-wän.

¹⁷ Āmāra ayətma-ꝝ, əssanāꝝ a-s a-wa təjäm kāwāned d-imizärän-nāwān, ălžāhalät a dāꝝ-t təjäm, ¹⁸ a-wa ijān, a otas Mässināꝝ i-ad-isətbət a-wa s-ăru d-ăloläyän ănnäbitän dāꝝ-isälan-net, a-s ənnän a-s Ālmasex, ad-inhəy ağāna təzzar imnukəl. ¹⁹ A-wa ənnän, ijā, a-wen-dāꝝ a fäl āmāra, mujrəzät ibäkkađän-nāwān, tutabäm i-ad-hin-aməs Mässināꝝ ibäkkađän-nāwān, ²⁰ izəzzubbət-dd fälla-wān išilan n-ălxer, i-ad-hawān-dd isuꝝəl Yisa-i n-Ālmasex ăsnäfrän-i s-āmāra-dāꝝ, ²¹ ih' išənnawān har ašäl wa d-mad-isəynəy Mässināꝝ hărät iket-net, s-əmmək wa s-ăru tän-innä s-imawān n-ănnäbitän-net wi n-iməşseddəjän.

²² Dāꝝ-isälan n-a-wen-dāꝝ, ad-inn' ănnäbi Mosa:

<Ad-hawān-dd-isəssiwəy Emäli Mässināꝝ ănnäbi där-toharäm temiđt, där-i olähän, säjdät i-a-wa hawān-e-ănn iket-net.

²³ Ere unjäyän s-asjəd-has,
ad-ăbas ăđđiin dāꝝ-tamətte n-Mässināꝝ, ămmätet.›

²⁴ Āmāra, ănnäbitän iket-năsän, ȣur-Sumäyla har wi t-dd-əšräynen, ăloläyän iket-dāꝝ-năsän dāꝝ-isälan wi s-hanāꝝ-salläm nəttajj'-awān-tän ašäl-i-dāꝝ. ²⁵ Kāwāned a-s iməkkusa n-ănnäbitän-win-dāꝝ ed tăkosäm árkawál wa ohär Mässināꝝ d-abbatän-nănāꝝ ašäl wa d-innä i-Ibrahim:

<S-isəm n-əzzurəyät-năk a-s mad-ijjəš
ălbäraka tiwsaten n-ăkall iket-năsnăt.›

²⁶ Təssəba-năwān kāwāned, s-tizarät, a fäl dd-issənkär Mässināꝝ akli-net, Yisa Ālmasex,

ăšmašäl-t-dd sär-wän i-ad-däg-wän āj älbäraka,
tēbdəwäm d-erk imojjan-näwän.»

4

¹ Ämmijräd Bətrus d-Exya härwa i-tamətte a-s tän-dd-osän härät däg-käl-tikutawen, äddewän d-emännähäq n-ehän n-ämudd wa mäqqärän d-käl-sadus. ² Asxäf-tän asəxäär wa täjjän inəmmušal i-tamətte ed, jannen i-äddinät a-s șisa Älmasex, inkär-dd jer-inəmmuttan, ³ ärmäsän-tän, jän-tän däg-takärmut har äffäw ed a-s itäjj a-wen-däg, iijaš-dd ehäq. ⁴ Omänän äddinät äjjootnen əslanen i-mäjräd wa jän, a-wa ätubän däg-ašäl-wen-däg, iwwäd səmmos afđän n-äwadəm.

⁵ Äffäw ȣas, ežžəmmägän-dd imizärän n-käl-Älyähud d-inušämän d-älgulam n-Ättäwrät wi hänen Yärussälam ⁶ d-Hənnan wä n-ämänokal n-käl-tikutawen d-Qayäf d-Exya d-Älxäder d-käl-ehän n-ämänokal n-käl-tikutawen iket-näsän. ⁷ Ǝssəbdädän-dd Exya d-Bətrus jere-sän, ənnän-asän: «Käwaneq, ma tämoos tärna d-isəm wa s-täjjäm a-wa täjjäm?»

⁸ Äzzubbät-dd Unfas Šäddijän s-äşşahät fäll-Bətrus ässaxät-wen-däg, inn'-asän: «Imizärän n-käl-Älyähud, käwaneq-i n-inušämän, ⁹ asəstan a hanäg-täjjäm ašäl-i-däg, däg-isälan n-a-wa ähusken ätwäjjän i-anäbdon d-əmmək wa s-ixläs. ¹⁰ Närha ad-təlmədäm iket-näwän, käwaneq hakd käl-Iṣrayil wi iyyäqnen a-s tärna n-isəm n-șisa Älmasex wa n-Näşirät təşləbäm

fäll-tajettewt măšan, issenkär t-dd Mässinäγ jer-inəmmuttan, tärna-net ənta-en-däγ a tazozäyät ähaləs wa hannäyäm ibdad data-wän.

11 ɍisa, ənta a-s tähunt ta hin-järäm kawäned-i n-älbännatän măšan, tamoos-dd tähunt ta n-aymär fäll-insa ehän iket-net.

12 Wär t-illa əlχellas ar s-isəm wa-net fäl-a-s wär t-illa isəm ikfa Mässinäγ daw-işənnawän i-əlχellas n-dägg-adəm säl wa-net.»

13 Islä əlžämäyät i-əşşuhu n-mäjräd wa hasän-ija Bətrus d-Exya ɣas, tof'-en täkunt-näsän, ed jan-tän äddinät əžhalnen wären əyra măšan, əlmädän a-s Bətrus d-Exya, əmoosän inalkimän n-ɍisa. **14** Darät-a-wen dag, anäbdon-wa izzäyän, ənta-da-däγ ibdädän edes-hasän, äbas əssanän a mad-ənnən.

15 Əzzərzjärän Bətrus d-Exya ehän wa däγ-gattäsän äşşäreya iket-di d-tamänhayän əntaneq. **16** Däγ-taximit-näsän, ənnän: «Wi äddinät, ma hasän-e-näj? Iji n-Mässinäγ wa ijän, wär t-ihä äşşäk ed əssanän sär-s käl-Yärussälam iket-däγ-näsän, wär näddoobat akuddəl-net. **17** Ämära, i-ad-wär səməlsin isälan-wi-däγ fäll-tamötte, nəsəmmähädet fälla-sän i-ad-äbas ilkam ad-jan isälan n-isəm n-ɍisa i-äwadəm wäl' iyyän, olasän ɣas, ämminänhayän d-iman-näsän.»

18 Əssäxräñ-dd Bətrus d-Exya darät-a-wen, əsmäqqän fälla-sän i-ad-äbas ilkam ad-äγran wäla əssiğräñ isəm n-ɍisa i-äwadəm wäl' iyyän.

19 Äwwežäbän-asän, inn'-asän Bətrus d-Exya: «Əssənät kawäned iman-näwän kunta ma ufän

asjəd-hawān kāwāned, mey asjəd i-Mässināŷ?
²⁰ Dāŷ-a-wa hanāŷ-dd-iqqälän näkkāned, wär nāddobät asusəm fäll-isālan nənhay, nəsl'-asān.» ²¹ Oläs älžāmaŷät asəommähəd dāŷ-sän təzzar, oyyān-tān-in ed wär t-illa uđlem fälla-sän əjrawān. Täqqäl-dd tamətte iket-net, tiiməl Mässināŷ fäl təssəba n-a-wa ija. ²² Anābdon-wa izzāyān, ähaləs ilan a okāyān əkkozät timərwen n-awātay.

*Tittar ti jän imumənän ɖarät a-s dd-ătiwāyya
Exya d-Bətrus*

²³ Ätwāyyān-in inəmmušal ḡas, əkkän imidiwān-näsān, əjān dāŷ-sän isālan n-a-wa ənnān imānokalän n-käl-tikutawen d-inušāmān.

²⁴ Əslän i-isālan-en-dāŷ ḡas, ətṭāfän iyyān n-emm, ad-təddalän Mässināŷ s-afalla, jannen: «Emäli, käyy a dd-ixlākän išənnawān d-äkall d-ejäre wə səmmān d-a-wa tān-ihān iket-net,
²⁵ käyy a innān s-tärna n-Unfas Šäddijān s-emm n-abba-nänāŷ Dawəd-i n-akli-näk:

<Ma dāŷ-ədgaznät tiwsaten?

Ma ijan äddinät dāŷ-a wären infə hārät?>

²⁶ Ma äsihälän imānokalän əşşənju-näk, tihərən d-imānnähädän emm fäll-Emäli d-Älmasex-net.

²⁷ Itbat a-s ijäd Bunəs Bilatəs d-Harudəs akli-näk Ȳsa Wa n-Eməss̄edəj tāsnäfränäd i-adumas Älmasex. Ohärän fälla-s emm əntāned

d-tiwsaten ti n-inəzzulam[†] d-käl-Işrayil däg-Yärussälam. ²⁸ A-wen jän-t i-ad-itbat erhet-näk d-a-wa s-äru t-dd-tägtäsäd. ²⁹ Ämära Emäli, agəz-anäg däg-ässär-näsän, tækfəd eklan-näk ənniyät ozjan s-äxtäbän mäjräd-näk. ³⁰ Ilalanäg s-tärna n-äfuss-näk i-ad-nəzizuy äddinät, näj tikunen d-tišušab s-isəm n-akli-näk Ỳisa Wa Šäddijän.»

³¹ Dihā-däg d-əssəmdän tamädilt n-Mässinäg, ad-äškädkäd edägg-wənnin-däg däg-äžziimmägjan, idnay-tän Unfas Šäddijän iket-näsän, ad-xatṭäbän mäjräd n-Mässinäg s-ənniyät ozjan.

Tassayt ta t-təllät jer-älmässexitän

³² Itṭaf älžämäyät wa n-imumənän iyyän n-ulh d-iyyän n-ənniyät, wär tän-ihä faw ere ijannen a-wa i-nin wäla a-wa i-nin, änn-ak tihərən a-wa län iket-net jer-iman-näsän. ³³ Tajäyhen inəmmušal s-tärna täşsohet, xatṭäbän i-äddinät tanäkra-ta dd-ijs Emäli Ỳisa jer-inəmmuttan, ässinsa day Mässinäg ännuğmät-net s-äşşahät falla-sän iket-näsän. ³⁴ Wär tän-ihä faw ere ämiyatärän s-härät, žänš'-en-in däg-sän wi länen isəkraš d-ihänan, ³⁵ tiwəyən-dd älgim n-a-wa tän-in-əžžənšän, sans'-en-t dat-inəmmušal i-ad-t-užanän jer-imumənän. Hak äwadəm, ijraw s-a-wa där-ogdähnät timxutar-net.

[†] **4:27** 4:27 — Ỳur-käl-Älyähud, ere wärän ämoos ägg-Älyähud s-aläşäl mey ere wärän ilkem i-äddin-näsän, iket-net, änäzzälim a ämoos. A-wen-däg a fäl tiwsaten ti iyyädenen iket-näsnät, ti n-inəzzulam. — Ašäl-i-däg, änäzzälim, äkafär (ere wärän issen s-Mässinäg).

³⁶ Osă-dd Yusəf wa n-ahăya n-Lewi, il' ākall wa n-Qəbrus, ḡarrän-t inəmmušal s-isəm Bärnäbbas, a-wen ālmăḡna-net: enəssesmăd n-talxiwen. Iżżənša-hin ašəkrəš-net, ³⁷ iwwăy-dd a-wa t-in-iżżənša, ikf'-e inəmmušal.

5

A-wa ija Ānanyas d-hänne-s Säfiġa

¹ Dăḡ-a-wen-dăḡ a dd-iggăd Ānanyas ənta d-hänne-s Säfiġa, iżżənša-hin ašəkrəš-net ² măšan, ānmănnăk d-hänne-s făll-ad-hin-iṭṭəf axil n-ălqim n-inăzzan-net, awəy-dd a-wa iyyădăn i-inəmmušal.

³ Osă-dd ḡas, inn'-as Bəṭrus: «Ānanyas! Mafăl təyyəd Iblis itajj erk ənniyät ogdăhăń d-a-wa-dăḡ dăḡ ulh-năk? Ma käy-isawănnen buhu i-Unfas Šăddijăń a-s hin-taṭṭafăd axil n-ălqim n-ašəkrəš-năk? ⁴ Mi käy-ăshħăssälän inăzzan-net? Ajän wădden jer-inša-hin wăla, i n-năk ḡas, tăddobed ad-has-təjəd a-wa s-tărhed. Ma dd-orăwăń săr-k erk əsshăgħol-wa-dăḡ? Əlməd a-s wădden dăgg-adəm a-s tənned buhu, Măssinăḡ a-s tăń-tənned.»

⁵ Islă Ānanyas i-tifer-tin-dăḡ ḡas, ođa, əjmădăń-t iman. Āmoos a-wen isəksađ i-ăddinăt wi əslănen i-a-wen-dăḡ. ⁶ Osăń-dd hărăt dăḡ-imawađăń, əssəlsän-in tafəkka-net, əglän dăr-s, ənbälän-t-in.

⁷ Okăy a iwwădăń kărađ ässaxătăń ḍarăt-a-wen ḡas, tosă-dd hänne-s n-Ānanyas, wăr tăt-təha tijya n-a-wa ijän. ⁸ Təjjăś-dd ḡas, issəstăń-tăń Bəṭrus, inn'-as: «Säfiġa, läḡăt-ahi,

ak ajän ālqim-wa-däg a-s hin-təžžənšäm ašəkrəš meğ?» Tənn'-as: «Əyya!» ⁹ Inn'-as Bətrus: «Ma sär-wän dd-oräwän tanmənnakt šund-ta-däg, tiirəməm Unfas Şaddijän? Ənhəy adarıš n-äddinät wi s-iket hin-ənbälän īhaləs-näm, əqqalän-dd, əbdadän dat-emm n-ehän i-ad-kämawəyän kämm-däg.» ¹⁰ Tođä ālwäqq-wen-däg daw-iðarän n-Bətrus, tämmut ənta-däg s-iyiyät. Ədkälän-tät imawaðän, əzkän-tät edes i-āhaləs-net.

¹¹ Oräw-dd a-wen-däg taksädt-i-däg mäqqärät fäll-älkänisät iket-net d-äddinät wi iyiyädnen əslänen i-a-wa ijän.

¹² Əjän inəmmušal ijitän n-Mässinäg d-härätän ässuksädnen äjjootnen dat-äddinät. Tažämmaxän imumənän n-Visa hak ašäl däg-ehän n-ämudd wa mäqqärän edes i-täfala ta s-itawäntta ta n-Suläyman. Əknan tassayt, ətṭafän iyiyän n-emm, ¹³ wädden ere dd-iggädän-däg, ad-fälla-sän dd-iwwad, ässiimxärän-tän äddinät. ¹⁴ Tiwwaðän-dd fälla-sän meddən d-tidəden äjjootnen omannen s-Emäli. ¹⁵ Tiwəyän-dd sär-sän äddinät imarhinän, säns'-en-tän fäll-iseftäg däg-ittus n-ad-tän-täls kud-däg tele n-Bətrus afäl okäy, ed ere təlsa tele-net däg, ad-izzəy. ¹⁶ Təffalän-dd äddinät ixärman wi ohäznen, tişələn-dd s-Yärussälam äwwayän imarhinän d-iməlşan, zizuyän-tän inəmmušal iket-däg-näsän.

¹⁷ Iggäd-dd ämənokal n-käl-tikutawen, osäm hullan ənta d-iyiyäd sär-s oraknen n>taggayt ta təglät fäll-tidət n-iman-net, s-itawäntta ta n-käl-sadus, ənmännakän i-ad-əjrəwän əmmək

s-ăgšädän härät i-inəmmušal. **18** Ästärmäsäntän, əjän-tän däg-takärmut ta mäqqärät. **19** Mäšan, osä-dd änjalos dd-äshimašäl Mässinäg s-eħad, ora tishar n-takärmut, izzəzjär-tän-dd təzzar, inn'-asän: **20** «Äkkät ehän n-ämudd wa mäqqärän, täxtəbäm i-tamötte isälan n-tämudre ta täglälät.»

21 Əjän inəmmušal a-wa hasän-ätwännän, ənsäyän ehän n-ämudd wa mäqqärän ad-däg-s sayren äddinät. Älwäqq wa dd-osa ämänokal n-käl-tikutawen ənta d-äddinät wi sär-s oräknen, issägħrä-dd käl-Sinhidrin wi n-imizärän n-käl-Älyāhud ɣattäsnen ässhäreya, d-inušämän n-käl-İṣrayil wi iyyädnen, omärän s-ad-dd-ättälwäyän inəmmušal däg-takärmut.

22 Əglän əssärdusa mäšan wär tän-in-ogeżän däg-sellul-näsän, əqqälän-dd, əjän isälan däg-älžämägħat wa äqqimän, ənnän-asän: **23** «A-s hin-nosa takärmut, ätħubben imawän-net, əbdadän əssardusa wi tät-ägħläfnen däg-idäggan-näsän mäšan, älwäqq wa d-nora səllul, wär t-təha tiġi.»

24 Islä kumända wa ənniħadjan däg-əssärdusa wi jänen ənniyät i-ehän n-ämudd wa mäqqärän d-ämänokal n-käl-tikutawen i-a-wen xas, äqqänän iżafawän-näsän har äbas əssanän a mad-ənnən. **25** Osä-dd ämaway n-isälan, inn'-asän: «Meddən wi jäm däg-takärmut, han ehän n-ämudd wa mäqqärän, sayren däg-s tamötte.» **26** Iggäd-dd kumända äddew d-ejhän n-əssärdusa, əlwäyän-dd inəmmušal s-tiläqqad, ed äksuḍän ad-falla-sän dd-təggəd tamötte əntaneq-en-däg, täkf'-en sammajori

n-tihun. ²⁷ Osän-dd ḡas, āššojāšän-tän ehän wa däg-äqqiima ālžämägät wa n-imänokalän. Iđkäl ämänokal n-käl-tikutawen mäjräd, innä i-inəmmušal: ²⁸ «Ajän wädden ärū d-fälla-wän näsmähäg i-ad-äbas ilkam ad-tässixräm äwadəm wäl’ iyyän s-isəm-wa-däg? Ənhəywät ḡas a-wa jäm ämära, təđkäräm-anäg Yärussälam iket-net teğäre-näwän, tärham dağ darät-a-wen, ad-hanäg-səwərəm iman n-ähaləs wa s-jannem.»

²⁹ Äwwežäb-asän Bətrus d-inəmmušal: «Ufa amişəl n-a-wa innä Mässinäg uhən asjəd i-a-wa jännən dägg-adəm. ³⁰ Mässi-s n-abbatän-nänäg, ad-dd-issənkärän ɻisa wa s-jäm iman-net a-s t-təsläbäm fäll-tajettewt, ³¹ təzzar iđkäl-t s-iman-net, äşxäym'-e daw-axil-net i-ad-imnukəl, umas Ämaylas fäll-härät iket-net. A-wen ij'-e Mässinäg i-ad-utabän käl-Işrayil, əjrəwän tenäşše n-ibäkkədän-näsän. ³² A-wen, näjjəyh'-as iket-net, äjjəyh'-as dağ Unfas Şäddijän-i ikfä äddinät wi tamaşalnen erhet-net.»

³³ Afḍändärräy älžämägät däg-älhäm a-s islä i-a-wen-däg, ad-tattärän əmmək s-tän-in-olämän fall-ärori n-äkall.

³⁴ Kittəwän a-wen-däg a-s, dd-ibdäd jere-sän iyyän däg-sän la taggayt ta n-käl-faris s-isəm-net Gamälyäl, älgalim äzizäbben alämär wa n-ännäbi Mosa a ämoos, tässiiimxär-t dağ tamətte iket-net. Omär s-ad-zəzjärän inəmmušal i-härät n-ässägät təzzar, inn'-asän: ³⁵ «Käl-Işrayil, äjät ənniyät i-a-wa s-täbokäm ad-t-təjəm i-meddən-wi-däg; ³⁶ əktəwät-dd ḡas Tadi wa s-a ilan äzzäman dd-osa, iji iman-net härät

dat-äddinät, äsläl dara-s a iwwädän əkkozät timaq n-äwadəm mäšan, wär-ähoja a-s ätwäjjän iman-net, əmmähäšän inalkimän-net, ăbă-dd isälan-näsän  arät-a-wen. ³⁷ Dara-s däg, däg- azzäman wa n-täđint n-äddinät, osä-dd Yähudəs wa n-Galila, äsläl  onta-däg tamötte t jeet dara-s mäšan,  ammut  onta-däg,  ommähäšän inalkimän-net.

³⁸ Am ra,  yyät-ahi ad-haw n- j g  add bara:  jm d t isälan n- ddin t-wi-d g,  kf t-t n  l gafy t, t yy m-t n ad- eglun f l-a-s tiyy t-i-d g, kunta a-wa t n-i l n, erhet n- gg-ad m me g a dd-ifal n d gg-ad m, adi , ad-t-in-iba ³⁹ mäšan, kunta M ssin g ad-dd-ifal a-wa t n-i l n, adi , w r has-lem t rna. He k w ned! W r-itumaset a-s M ssin g a d r-t t-jam.»  sj d  l  ma g  ket-net i- dd bara-wen-d g has n-ija Gam ly l.

⁴⁰  ss yr n-dd in mmu al,  sw ij n d g-s n tiwit s-ib rt k n,  sm h d n d g-s n i- das ilkam ad- mm jr d n s-is m n- isa t zzar,  sw yy n-t n-in.

⁴¹ A-s f l n in mmu al eh n-en-d g,  kn n d g-t d wit f l t ss ba n-turhaj t ta t n-ikfa M ssin g n-ad- nh y n erk  mm k  und wa-d g, d g-id m n- isa. ⁴² Ta  mm g  ar t-a-wen hak a l d g-eh n n- m udd wa m qq r n, d-ih nan n-imum n n wi iyy d n. W r t-illa ed gg s-w dden x t b n d g-s, sayren d g-s  l  n l n- isa  lm sex.

6

 ss  inu m n wi  nn fr nnen

¹ Āzzāman-en, hak ašäl tiwwadān-dd imaksađān n-Mässināg dāg-wi əlkamnen i-ăttăbeşa wa n-käl-Ālyunan[†] fäll-ălžāmagăt wa n-imumənän. Dāg-a-wen-dāg, ad-ikka mäjrăd jer-käl-Ālyāhud wi əzzăgħen jer-käl-Ālyunan d-käl-Ālyāhud wi sawalnen ɻäbranəyya. Ənnän wi n-käl-Ālyunan, timəddun wi n-ɻäbranitān tinuđafen-näsän dāg-isālan n-tiżunawen n-tadhelt ta tajjān hak ašäl.

² Əssăgħrān-dd inəmmušal wi n-märaw d-əssin tamətte ta n-inətħulab, ənnän-asän: «Wär-ānhäjja ad-näyy ālxutbăt n-isālan n-Mässināg, näqqəl-dd nännuṭṭaf d-tiżunawen n-imənsiwān.

³ A-wen-dāg a fäl, sənnəfrənät jere-wän əssa meddən ätiwāsämŷärnen, idnay Unfas Šäddijān n-iməssorha, ännuṭṭafnen d-əssäxəl-wen-dāg,
⁴ dihen, näkkāned, ad-näkf iman-nänāg tamädilt n-Mässināg d-ālxutbăt hak ašäl n-mäjrăd-net.»

⁵ Ijrăz äddäbara-wen-dāg i-ălžāmagăt iket-net, innəfrän-dd Stifan,[†] a-wen ähaləs n-immun imdan, idnay Unfas Šäddijān d-Fəlibb d-Brukurus d-Nikanur d-Timun d-Bärmenas d-Nikola wa n-teje ta n-Intyuš s-kăla ilkam i-ăddin wa n-käl-Ālyāhud. ⁶ Meddən-win-dāg a dd-issəbdăd ălžāmagăt dat-inəmmušal, əttărān-asän s-Mässināg təzzar, äswärän-tän ifassän-näsän, jän dāg-sän älbäraka.

⁷ Ad-xaṭṭābān əntāneđ mäjrăd n-Mässināg, ti-jatān-dd fälla-sän hak ašäl imumənän äynaynen

[†] **6:1** 6:1 Itawann'-asän: Gəriktān. (Les Grecs dāg-Təfränsit). Əzzayġän Erobba dāg-äkall wa itawänna: Gəris (La Grèce dāg-Təfränsit). Tawalt-näsän: Tälyunanit. [†] **6:5** 6:5 Jannen-as iyyāđ: Älmuştafa.

däg-Yärussäläm. Omänän fäw käl-tikutawen äjootnen, ad-tamašalän əntäned-däg, a-wa innä mäjräd n-Mässinäg.

Ajeyh wa ija Stifan dat-tamötte

⁸ Stifan, ämoos ähalës s-tidet-däg, fäll-ässinsa Mässinäg ännuygmät-net d-tärna-net, itamašal härtän äqqannen egypt d-ijitän n-Mässinäg dat-tamötte iket-net. ⁹ Eggädän-dd meddən ila ehän n-äddin wa n-käl-Älyähud s-itawänna «Idärfan», əntäned d-iyyäd dd-falnen Qerwan d-Iskändörya d-tajiven ti n-Silisi d-ti n-Azya, ad-tamazagħan d-Stifan, ¹⁰ mäshan indär-asän ad-tsidiwən däg-mäjräd fäl tihusay n-särho wa t-ikfa Unfas Šaddijän.

¹¹ Eglän, əzzənšän imawän n-äddinät iyyäd i-ad-t-sədləmän, ənnän, əslan-asän har äskafar, innä dag a läbasän fäll-ännäbi Mosa d-Mässinäg. ¹² Intajän-dd s-a-wen-däg tamötte d-imizärän-net d-älxulam n-Ättäwrät. Wäla a hin-ijräh Stifan a-s fälla-s odän äddinät, əwwäyän-t s-käl-Sinhidrin wi n-imizärän n-käl-Älyähud xattäsnen ässhärexa. ¹³ Äwwäyän-dd dag tijuhawen n-bahu ənnänen: «Ähalës-idäg, wär kala okäy aśäl d-wär-innä a läbasän fal ehän n-Mässinäg wa šaddijän d-alämär wa n-Mosa.» ¹⁴ Təhhadän, jannen: «Ijmad-t ässhäk a-s nəsl'-as har innä a-s ilkam, ad-ärz Yisa wa n-Näşirät ehän n-ämudd wa mäqqärän, isəmməskəl älxadatän wi hanäg-dd-oyya ännäbi Mosa.»

15 Iqqäl-dd ālžāmagät iket-net ăsibälaläg däg-Stifan, iqqäl-dd sär-sän a-s änjas a däg-ekyadän fäl tihusay-i-däg dd-ijs idem-net.

7

Ālxuṭbät wa ija Stifan i-käl-Ālyähud i-ad-tän-dd-isəktəw a-wa innä Mässinäg

1 Issəstän ămənokal n-käl-tikutawen wa mäqqärän Stifan[†] darät-a-wen, inn'-as: «Käyy, a-wa ätwännän fälla-k, ak tidət mey bahu?»

2 Inn'-asän Stifan:

«Ayətma, abbatän, sajdät-ahi: Mässinäg-i ilän ālxurmät iket-net, ənta a dd-änfalälän i-abba-nänäg Ibrahim härwa izzağ ăkall wa n Mizəbbuṭamya, härwa wär dd-iddek ăkall wa n-Haran. **3** A-s has-dd-änfaläl Mässinäg, inn'-as: <Efəl ăkall-näk d-imärawän-näk, tähənəd s-ăkall wa kăy-mad-säknäg.>

4 Ähona ya Ibrahim, ifäl ăkall wa n-Käldäyän, iddäk wa n-Haran. **5** Äba abba-net dihen ȳas, inn'-as Mässinäg, ad-ăhan s-ăkall-wa-däg, təzzagäm așäl-i-däg. Ăkall-en, wär däg-s ikfa Mässinäg Ibrahim tăkasit n-wäla edägg däg-ăssinsa adär-net măšan, ijjaš-as ărkawäl n-ad-t-ăkf ăkall-en-däg ənta d-ihäyawän-net. A-s has-ijäenna Mässinäg a-wen-däg, wär-ila Ibrahim ara.

6 Inn'-as Mässinäg äzzäman-en:
<Ihäyawän-näk ad-umasän imäjarän däg-ăkall wär len,
ad-ăkkälen, ənhəyän ağäna har əkkozät timağ n-awätay

[†] **7:1** 7:1 Jannen-as iyiyäd: Älmuştafa.

⁷ măšan, ad-hasän-əkkəsäg tekäriđt,
əşrägäg äkall-en tän-äskälen,
zəzjäräg-asän-t-dd, ägħbədän dägħ-edägg wa-dägħ
tän-əkfeġ.

⁸ Ijjāš Mässinäg ārkawäl n-tassayt i-Ibrahim,
ārkawäl-en, amili a-s tamätart-net. A-wen-dägħ
a fäl ikräš Ibrahim Isxaqq, äsmaläy-t aśäl wa s-
ettam; a-wen-dägħ dayx a ija Isxaqq i-rure-s Yaqub,
ij'-e dayx Yaqub i-məddana-s wi n-märaw d-əssin
i n-imxarān n-imäzzaygħan n-tiwsaten-nänägħ ti n-
märawt d-sənatat.

⁹ Osämän ḥarät-a-wen məddana-s n-Yaqub wi
n-imxarān n-imäzzaygħan fäll-Yusəf-i n-äjnja-sän,
əżżən-sän-t-in i-ad-äkkälät dägħ-Miṣra măšan,
issän Mässinäg dägħ-Yusəf dägħ-äkall-wen-dägħ.

¹⁰ Wär t-illa erk əmmek dägħ-wär t-dd-ikkes
Mässinäg, issənsä fälla-s ännuğmät-net d-särho
i-ad-ikrēs idem dat-Firgħawna-i n-ämänothal n-
Miṣra-i has-ijān tafləst-ta-dägħ fäl t-äsmänakāl
dawa-s fäll-äkall d-a-wa ihän eżewən-net iket-
net. ¹¹ Dägħ-a-wen-dägħ a dd-ođa laž lăbasän fäll-
Miṣra d-Xäna, ämġatărān äddinät hullan har
ħabas ətṭafan imärawän-nänägħ a əkšān. ¹² Isla
Yaqub a-s ih' əttäxjam Miṣra xas, äšmašl sär-
s məddana-s wi hanägħ-äshħayawnen. ¹³ Osändd,
əqqälän, šämad dd-jan asikəl wa s-
əssin a tän-äzozäy Yusəf iman-net, ilmađ
dayx Firgħawna s-a-wen-dägħ, tumast n-Yusəf.

¹⁴ Ässotär Yusəf ti-s d-imärawän-net iket-näsän,
ämoos a-wen-dägħ əssayät timərwen n-äwadəm
d-səmmos. ¹⁵ Iddäk-dd ya Yaqub Miṣra, äba-
t dayx dihen-dägħ ənta d-imärawän-nänägħ wi

hanāŷ-ăshāyăwnen. ¹⁶ Əmmədkälñät tifəkwen-näsän ڏarät tamättant-näsän s-aŷrəm wa n-Sišäm i-ad-ənbəlän dihen dăŷ-təfärre ta iżżənša Ibrahim fäll-məddana-s n-Hämmär dăŷ-Sišäm. ¹⁷ A-s dd-täwwäd tăqqăn n-ărkawäl wa ijjaš Măssinăŷ i-Ibrahim, təkna tamette-nänăŷ əjut dăŷ-Miṣra. ¹⁸ Inăy-dd äzzăman-en Firğawnä ăynayän wärän izzey Yusəf. ¹⁹ Ijjăš sär-năŷ erk ālxal, issəknä tumast-nänăŷ aŷäna, ijă a wärän ijrez i-imărawän-nänăŷ, äsmădräy-tän hullan s-ālxidmät wa dăŷ-tän-ijă, iglä dăŷ-tăllăbăst-net har hasän-innä ad-hin-əndəwän aratän-näsän wi n-eyyan i-ad-ămmätän.

²⁰ Äzzăman-en-dăŷ ad-iwa Mosa-i ikrăšän idəm dat-Măssinăŷ; kărad̄ orän ɣas a jän imărawän-net ətṭafän-t, təzzar, ăshăsshäl-tän awa inna Firğawnä tăbəddawt dăr-s. ²¹ Järänt-in ɣas, təkkəmät-t-dd elle-s n-Firğawnä, təj'-e-hi-dd s-iman-net, təj'-as asədwal wa mad-tăj i-ara n-tăsa-net. ²² Ämoos Mosa ere iğran dăŷ-təlχuləma d-musnät wa n-kăl-Miṣra, ikf'-e Măssinăŷ ăşşahăt dăŷ-măjrăd hakd dăŷ-timašalen.

²³ Ikrăš əkkozät timərwen n-awătay ɣas, ijjaš-t-dd ənniyät n-ad-ăkk ayətma-s wi n-İşrayil, idhəl-tän, əntäned-i n-tumast-net. ²⁴ Aşäl iyyän, inhăy iyyän dăŷ-sän isalmaq u-Miṣra t-irnan ɣas, ohăŷ-as tinahăgen, ijă iman n-wa n-u-Miṣra. ²⁵ Äxel afäl ija a-wen, ad-əjrähän ayətma-s a-s Măssinăŷ a t-dd-ăšmašälän sär-sän i-ad-tän-ikkəs dăŷ-əkkəlu wa hän măšan, wär əjrehän a-wen.

26 Ašäl wa ilkamän i-wen, inhäy əssin meddən n-käl-Älyähud əknasnen, ittär ad-äkk jere-sän, ibdəw-tän, əjən älxer. Inn'-asän: <Imidiwän, kawaneq wadden ayətmatän a tāmoosäm, mafäl tinməjjim a läbasän jer-iman-näwän.›

27 Iggäd-dd sär-s wa irnän, imhäl-t-in, inn'-as: <Käyy, mi käy-ijän ämizär d-älqallı-hanäg, 28 əyya, a tärhed ad-hi-tängəd šund a wa jed i-u-Mışra wa s-jed iman-net əndəşel.› **29** Islă Mosa i-mäjräd-wen-däg ɣas, irmäg, äjewäd älwäqq-wen-däg s-äkall wa n-Mädyan, izzäg, ädobän ya dihen-däg, ikräš əssin ilyadän.

30 Şämäd okaynät əkkozät timərwen n-awätay ad-has-dd-änfaläl änjalos n-Mässinäg däg-tenere fäll-adag wa n-Säynay däg-tabsägt ta tähijäljälät wär räqq. **31** Täqqän tänäfalilt-tadäg ihannäy eğäf-net, iknä-dd ihəz n-tabsägt i-ad-ikən asənnəfli däg-a-wa ihannäy mäshan, izjär-tät-dd emäslı n-Emäli has-innän:

32 <Näkk a-s Mässinäg n-imgarän wi käy-ashäyäwnen,
näkk a-s Mässinäg wa n-Ibrahim d-Isxaqq d-Yaqub.›

Ihä-dd ɣas Mosa äşikädkäd a-wa-däg has-ja tarəmmeyt har äbas ihäl wäla-däg ad-iḍkəl idəm-net, ikyəd. **33** Inn'-as Emäli day:

<Ekkeş tifädelen-näk fäl-a-s
edägg wa däg-təbdadäd, edägg şaddiijän,
34 ənhäyäg tisnant ta tärmasät tamətte-nin däg-Mışra,
əsley i-tihəffa-näsän,
a-wen-däg a fäl dd-azzubbeg i-ad-tän-səddärfeğ.

Āmāra, əgləw, kăyy a he-šəmməsəlắğ s-äkall wa n-Miṣra.›

³⁵ Wadden hannăyäm a-s Mosa-wa-dắğ
ăkkuddälän a-s has-ənnän: <Mi kăy-ijän ămizär
d-ălkallı-hanắğ?› Ənta-en-dắğ a dd-ăšmašäl
Măssinắğ i-ad-izar i-kăł-Işrayil, isəddärf'-en-
dd s-tärna n-ănjälös wa has-dd-ănfalälän dắğ-
tabsäxt ta tähijäljälät wär răqq. ³⁶ Ənta-en-dắğ a
tän-dd-izzəzjärän Miṣra itajj s-tärna n-Măssinắğ
hărätän ăqqannen eğaf d-ijitän n-Măssinắğ
har əjläyän ejäre wər səmmän šäggäxän,
əjän darät-a-wen əkkozät timərwen n-awätay
ăhonän dắğ-tenere.

³⁷ Mosa, ənta a-s kăla innă i-kăł-Işrayil:
<Ilkam ad-sär-wän dd-işəmmišəl Măssinắğ
ănnäbi dăr-i olăhän,
ănnäbi dăr-wän oħarän temiđt.›

³⁸ Ənta-en-dắğ day a ibdădän dắğ-tenere ta
n-Säynay jer-ănjälös wa has-ămmiijrädän făll-
afalla n-adağ wa n-Säynay d-tamətte, ikf'-e
Măssinắğ mäjräd wa ihakkän tămudre i-ad-
hanắğ-t-dd isəssiwăd ³⁹ măšan, unjäyän ab-
batän-nänắğ s-asjəd-has, ăsxärän-as ulhawän-
näsän, ənnädän fălla-s, ad-sadärhanän uğəl n-
Miṣra-i dd-əzjärän. ⁴⁰ Dắğ-a-wen-dắğ, a dd-
təggäd tamətte s-Harun, tənn'-as:

‘Aj'-anắğ imălan ăynaynen ărjäşnen data-nắğ
făł-a-s
Mosa wa hi-hanắğ-dd-izzəzjärän Miṣra, ābas
nəssan a ija.›

⁴¹ Əşşəwwärän-dd darät-a-wen i-iman-näsän
ehădäl n-orắğ, ad-tajjän tikutawen i-ăşşänäm

wa jän s-ifassän-näsän, ad-t-ğabbädän, tiimələn-t, sănkarän iżejraż d-isudal dat-a-wa dd-əknän ifassän-näsän.

⁴² Əssəksänän iman-näsän Mässinäγ s-a-wendäγ tän-işlän, oyy'-en ənta-däγ s-äşşänäm-näsän d-älxibadät wa täßän i-ajhanän wi n-işənnawän: tafukt, ewär d-etran; āmoos a-wen a ässiitbätän a-wa innä ännäbi Yämmosa[†] a-s inna däγ-əlkəttab-net, innä Mässinäγ:

<Ya käl-Işrayil!

Əkkozät timərwen n-awätay a jäm däγ-tenere, ɣarräsäm i-taġsiwen, təkkatäm-tänät, ak äsistänäγ-käwän, ajän näkk a-s tänät-kätäm?

⁴³ Wädden ehäket n-äşşänäm wa s-isəm-net Molax

d-atär wa s-isəm-net Rufan-i jäm emäli-näwän, tahanem där-s siha d-siha, a-s tänät-kätäm, täqqäläm-dd ɣabbädäm-tän.

Däγ-təssəba n-a-wen-däγ tämešäläm
a fäl mad-ärzən käl-Bäbilun äkall-näwän,
täkkälem däγ-ikallän wi hasän-in-əllanen.»

⁴⁴ A-s hän imgarän-nänäγ tenere, əttafän ehäket wa n-tämuqqest n-Mässinäγ āmoosän tajuhe i-ärkäwäl n-tassagt wa ijjäš Mässinäγ i-Mosa a-s, has-innä, ad-ikrəs ehäket-en s-əmmək wa s-has-omär s-a-wen. ⁴⁵ Ehäket-en, togäz-t-dd əzzurəyät ta hasän-təlkämät har äzzäman wa d-hasän-azzar Yešwa, əjjäšän d-ehäket äkall wa tän-ikfa Mässinäγ, ohäγän däγ-əddəwəlän

† **7:42** 7:42 A-wa ännäbi äloläyän däγ-isälan n-Visa, a okäyän səmmosät timaq n-awätay dat-tiwit-net.

wi iyyädnen; əṭṭafān ehäket-en däg-äkall-endäg har äzzäman wa n-Dawəd-i ⁴⁶ ijräwän idäm d-ännuğmät dat-Mässinäg. Ənta-en-däg a ittärän däg-Mässinäg turhajät n-ad-isəkrəs ehän i-Mässi-s n-Yaqub ⁴⁷ mäšan, turhajät-ten-däg, Suläyman-i n-rure-s n-Dawəd a tät-ijräwän. ⁴⁸ Ikräs ehän-en mäšan, issəlmäd-t Mässinäg s-härät iyyän, ⁴⁹ inn'-as Emäli:

<Işənnawän a-s tasäqqaymut-in,
äkall a-s isəkkukal n-iðarän-in.

Ma āmoos ehän wa s-täddobem
a hi-t-tədəyəm i-ad-hi-awəy, sunfäg däg-s?

⁵⁰ Ajän wädden äfuss-in a dd-ixläkän härät iket-net.»

⁵¹ Oläs dayg inn'-asän Stifan: «Ya meddən-i-däg n-iğafawän äqqurnen n-ulhawän wären ătub s-ätṭubbätnät timəzzügen-näsän, tunjayäm s-Unfas Şäddijän šund a-wa jän abbatän-näwän, ⁵² ijmaq-t ässäk a-s a-wa əjän abbatän-näwän ḡas a kawän-iślän kawäned-däg, wär t-illa ănnäbi s-wädden äqquzzäben-t, jän iman n-wi hasän-ăloläynen n-a-s ilkam a dd-ass wa n-iyyän n-Āmağdal äsnäfrän Mässinäg, təttəläläm-tän kawäned-däg ed təssäyđäräm-t ənta-däg təzzar, tanyaäm-t kərəf, ⁵³ äzzäbbät-dd Mässinäg fällawän alämärän-net, əmməjrädän-awän sär-sän änjälosän mäšan, tunjäyäm s-asjəd-hasän.»

Tamättant n-Stifan

⁵⁴ Islä āmänokal n-ălžämäyät wa iğattäsän äşşäreğä i-a-wen-däg ḡas, ad-isamädad ənta d-ăddinät-net, zimkärkəweżän isenän, fäll-ălhäm-i-däg mäqqärän tän-ijjäshän fäll-Stifan.

55 Ənta ālwāqq-wen-dāğ, iđnāy-t Unfas
 Šaddijān, iđkāl asāwađ-net s-išənnawān, inhāy
 ālxurmāt n-Mässināğ d-Yisa ibdad daw-ağil n-
 Mässināğ.⁵⁶ Iđkāl emāsli-net ālwāqq-wen, innā
 i-älzāmağyat: «Sājdāt, ənhəywāt išənnawān,
 āmerān, ibdad Āgg-ağg-adəm daw-ağil n-
 Mässināğ.»⁵⁷ Əslān i-a-wen ɣas, ăşxāyyān dāğ-
 išənnawān, hărān timəzzujen-nāsān, oşälān-dd
 şund iyyān n-ăwadəm sär-s iket-dāğ-nāsān,
 ođān fälla-s,⁵⁸ ăşrāwrāwān-t har dār-s əzjärān
 aýrəm, ad-t-hakkān sāmmājori n-tihun har t-
 ānyān kərəf. Äddināt wi jānen a-wen-dāğ,
 ămawađ s-isəm-net Sawəl a əssăxglăfān isəlsan-
 nāsān təzzar ăşewājān s-Stifan.⁵⁹ Hakkān-t
 sāmmājori n-tihun wär dd-işrey, itəddal ənta
 Mässināğ, ijanna: «Emāli Yisa, ăssiylăfāğ-
 kāy iman-in.»⁶⁰ Irkāğ ڦarät-a-wen, iđkāl
 emāsli-net s-afälla, innā: «Emāli, wär tān-
 tāswārād abakkad-wa-dāğ.» Innā a-wen-dāğ
 ɣas, əjmădān-t iman.

8

Ālyizabāt d-amšāndu n-imumənān ăzzāman- wen-dāğ

¹ A-wa ijān aşäl-wen-dāğ iket-net issan-as
 Sawəl hărāt, iqqaş i-tamättant ta ija Stifan.[†]
 Yur-aşäl-wen-dāğ, ad-intā ālyizabāt səmmān
 fall-ălkānisät ta təhāt Yärussālam, əmmähăşān
 imumənān dāğ-tajiwen ti n-Ālyāhudəyät d-
 Sāmari, inəmmušal ɣas a dd-ăqqimānen dāğ-
 Yärussālam.² Osān-dd meddən äddinnen,

---

† 8:1 8:1 Jannen-as iyyāđ: Älmuştafa.

əštärän-in Stifan, ətṭäfän iba-net däg-tisnant.
³ Iggäd-dd Sawäl däg-a-wen-däg, ad-itammäg i-əmmək s-hin-oläm älkänisät edägg t-tëlla-däg, wär t-illa ehän wär-iiješ, isatärmäs äddinät wi omännen s-Visa jer-ämoosän meddən wäla tiđeden, itejjar-tän-in däg-tikärmuten.

Ālxuṭbät wa ija Fəlibb däg-Sämari

⁴ Imumənän wi dd-əzjärnen Yärussälam, əmmähäšän ɣas, ällilän äkall iket-net, xatṭäbän Älənžil i-äddinät. ⁵ Däg-a-wen-däg ad-ikkä Fəlibb aqṛəm iyyän ihan teje ta n-Sämari ad-däg-s ixattäb i-tamətte isälan n-Älmasex. ⁶ Sajadän-as äddinät äjjootnen s-ijraż mäjräd wa itäjj dijtän n-Mässinäg wi itamašal data-sän, ⁷ itakkäs alšinän nadḍawnen iğäran däg-äddinät, izizuy dağ inaqyabän d-inəbdan äjjootnen. ⁸ Ja tedäwit mäqqoorät däg-aqṛəm-wen-däg.

⁹ Izzäg dihen ähaləs n-emässäxär s-isəm-net Simon, ämoos a-wa itäjj awnaf i-käl-Sämari, ässimŷär iman-net hullan, ¹⁰ əltägħän-t wi mädroynen hakd wi wässarnen, jannen fälla-s: «Wa ähaləs, tärna ta tojärät n-Mässinäg a iṭṭaf.» ¹¹ Əltägħän-t ya äddinät äjjootnen däg-təssəba n-əssäxär wa itäjj, itaqqañ iğäfawän-näsän. ¹² Inħay Simon a-s omänän äddinät s-Älənžil wa hasän-ixatṭäb Fəlibb fäl Təmmənəya n-Mässinäg d-Visa Ālmasex ɣas, ad-titwəsəlmiġän meddən hakd tiđeden däg-aman, ¹³ omän ənta-däg, ätwäsälmaġ däg-aman. Iltäg ya Fəlibb

đarät-a-wen fäl təssəba n-ijitän n-Mässinäg d-tikunen ti s-t-ihannäy itajj'-enät, äqqännen eğäf-net ənta-däg.

Ajärav wa jän käl-Sämari i-Unfas Şaddijän

¹⁴ Əslän inəmmušal wi hänен Yärussälam a-s käl-Sämari-däg omänän s-mäjräd n-Mässinäg ɣas, äšmašälän-dd sär-sän Bətrus d-Exya.

¹⁵ Əwwädän-in ɣas, dälän Mässinäg i-ad-ddizəzzubbət Unfas Şaddijän fäll-äddinät wi ätubnen dihen ¹⁶ ed, dat-a-wen-däg, wär tän-iha-i fäll-dd-äzzubbət Unfas Şaddijän, atwəsəlməg ɣas a ätwäjjän däg-aman s-isəm n-Emäli Ɣisa.

¹⁷ Äswär-tän Bətrus d-Exya ifassän-näsän, äzzubbət-dd fälla-sän Unfas Şaddijän.

¹⁸ Inhäy Simon a-s šämad tän-äsiwärän inəmmušal ifassän-näsän, ad-fälla-sän dd-äzzubbət Unfas Şaddijän ɣas, ittar ad-tän-äkf ażrəf, ijann'-asän: ¹⁹ «Äkfät-ahi näkk-däg tădabit-ta-däg i-ad-umas a-s ere äswäräg ifassän-in näkk-däg, ad-fälla-s dd-izzubbət Unfas Şaddijän.»

²⁰ Inn'-as Bətrus: «Təkşäfäd, käyy hakd ażrəf-näk ed torded a-s a-wa ikfa Mässinäg bənnan, tăddoobed ažənş-net. ²¹ Şämad käyy ənniyät-näk da-däg, əlməd a-s a-wa ijän, äbas t-iha folät-näk ed ifrağ ulh-näk dat-Mässinäg. ²² A-wen-däg a fäl utab däg-amsud-näk iket-di, tədələd Emäli kunta ämmukkän a-wen, ad-hak-ənş erk ənniyät wa innähädän däg-ulh-näk ²³ ed, hannäyäg a-s ulh-näk, wär-iğney a säl tălläbäst d-iba n-iqqud.»

24 Āwwežāb Simon, inn'-asān: «Ēttārät-ahi-in kāwāneđ-di-dāğ dāğ-Emāli i-ad-wär hi-irəmməs a-wa s-tənnām.»

25 Ājjəyhān inəmmušal, āxṭābān mäjräd n-Emāli i-äddinät äjjootnen təzzar, əqqälən Yärussälam. Dāğ-asikəl-näsän, tajjān isālan n-Ālənžil dāğ-tidbi äjjootnen n-Sämari.

Mənistär n-Ityobya wa omänän s-Yisa Ālmasex

26 Imməjräd ḍarät-a-wen änjalos n-Emāli i-Fəlibb, inn'-as: «Fəlibb, tärur, təjəd tabarät ta fälät Yärussälam təkka Gaza ed wär dāğ-s əjjətən iməssukal ämära-dāğ.» **27** Iglä, wär-āhoja a-s ähaləs iyyān n-ämudäş n-minəstär-dāğ, ənta a ännihädän dāğ-a-wa la Kändas ta n-tämənokalt n-äkall wa n-Ityobya. Ähhujjäjj-dd ənta-dāğ s-Yärussälam i-ad-dāğ-s iğbəd Mässinäğ. **28** Issəmda ähujjəj ɣas, iqqäl ăkall-net dāğ-turäft-net əlwayān ibəjwan. Āssookal minəstär-di iğarr əlkəttab wa n-ānnäbi Saya[†] a-s dār-s ämmuqqäs Fəlibb.

29 Innä Unfas Şaddijän i-Fəlibb ad-hin-ahəz turäft-net. **30** Ośäl Fəlibb har dār-s ämsadäğ, isl'-as iğarr əlkəttab wa n-ānnäbi Saya ɣas, inn'-as: «Āhaləs, ak a-wa ɣarräd, təjrahäd ălmäğna-net mey?» **31** Inn'-as ähaləs: «Ēndek a-wa he-ăjäğ əjrähäğ-t a-s wär t-illa ere hi-tiffəssärän.» **32** Āsnäy-t-dd ähaləs edes-has ad-has-iğarr edägg wa dāğ-iktäb a-s:

[†] **8:28** 8:28 A-wa ănnäbi dd-ăzzarän i-Yisa, ăloläy dāğ-isālan-net əssayät timaq n-awätay dat-tiwit-net.

«Olāh ɣas d-tiyse tättilwāyät s-asāɣrəs,
 olāh d-takəndəmt s-təllasān āddināt,
 wär t-illa emāsli dd-izjarān emm-net,
³³ immədrāy bānnan,
 wär has-ātwājja ässhärexa wa dār-āniihājja.
 Mi s-ilkam ad-dd-idkal isālan-net i-ihāyawān-
 net
 ed tärza taɣrəst-net dāɣ-āddunya?»

³⁴ Issəstān ähaləs wa n-ämudāš n-Ityobya Fəlibb,
 inn'-as: «Läɣät-ahi, mi s-iha ännäbi ti-net dāɣ-
 edägg-wa-dāɣ? Ak iman-net a dāɣ-ämmijrād
 meɣ isālan n-ere s-ilkam ad-dd-ass a-s iha ti-
 net?»

³⁵ Irmās-as-dd Fəlibb tifer-ti-dāɣ, ad-has-
 itafässar a-wa inna Ālənžil n-ɣisa.

³⁶ Ǝglan har dd-əkkān edes i-edägg han aman
 ɣas, inn'-as ähaləs wa n-ämudāš: «Aman da, ma
 igdalän ad-ətwəsəlmäɣäɣ?» [³⁷ Inn'-as Fəlibb:
 «Amən ɣas s-ulh imdan.»] Inn'-as ähaləs wa n-
 ämudāš: «Omanäɣ a-s ɣisa Ālmasex a-s Rure-
 s n-Mässinäɣ.» ³⁸ Omär älwäqq-wen-dāɣ i-ad-
 təbdəd turäft, ijjāš dār-s Fəlibb aman, issəlmäɣ-
 t. ³⁹ Diha-dāɣ dd-əzjärān aman ad-idkāl Unfas
 n-Emäli Fəlibb, wär t-oles ämudāš-ənnin-dāɣ
 ahänay, iglä ənta dāɣ-zäbo-net, ikna tedawit.

⁴⁰ A-s hin-ijrāh Fəlibb iman-net ḍarät-a-wen,
 iha əkall wa n-Aşdud, ifāl dihen, iik' aɣrəm
 wa n-Qäyşära. Tadābayt immär-dāɣ, ad-dāɣ-s aj
 isālan n-Ālənžil.

9

Tätubt n-Sawəl
(Ijitān 22:6-16; 26:12-18)

¹ Āzzāman-en-dāğ, a dd-iggād Sawēl, isamādad, isamāhađ, wär t-illa anəzjum ila säl wa n-iiji n-iman n-inəttulab n-Visa. Dāğ-isālan n-a-wen-dāğ a dāğ-ikka āmānokal n-kāl-tikutawen ² i-ad-t-äkf tikardīwen issəknā dāğ-ihānan n-ăddin wi n-kāl-Ālyāhud hānen Dāmašāq i-ad-ijrəw s-asəttārməs n-e d t-illām ere ällilān tabarāt-ten-dāğ n-Emāli, jer-āhaləs wāla tamādt, i-ad-t-dd-awəy dāğ-tišəm s-Yārussālam.

³ Åssookal Sawēl dāğ-a-wen a-s hin-ohāż aγrəm wa n-Dāmašāq. A əndärrän, ämläwlāw ănnur-i-dāğ ăşşoohen dd-ifalān işənnawān; ⁴ ihā-dd oda, isl' ălwāqq-wen-dāğ i-emāsli has-innān: «Sawēl, Sawēl, ma käy-orämān sär-i tişəzzəbud-ahi?» ⁵ Inn'-as Sawēl: «Mi tāmoosād Emāli?» Inn'-as Emāli: «A-wa näkk Visa wa tişəzzəbud, ad-hak-indär amzəzzaj där-i hārkuk. ⁶ Ämära, əbdəd, əjjəş aγrəm wa n-Dāmašāq, ad hak-itwənn dihen a-wa s-led s-ad-t-təjəd.» ⁷ Ǝqqälän-dd ȳas meddən wi ăddewnen d-Sawēl oran imawān, ăbas əssanān a he-ənnən ed əslan i-emāsli-wənnin-dāğ măšan, wär t-illa ere hannāyān. ⁸ Ibdād Sawēl darät-a-wen fäll-iman-net, ittär ad-arr tiştawen-net măšan, wär t-illa a ihannāy. Ǝlwāyān-t imidiwān-net har där-s əjjāšan aγrəm wa əkkān. ⁹ Ija kārad išilan  arät-a-wen dāryal, wär-ikša, wär-iswa. ¹⁰ Aγrəm wa n-Dāmašāq, ih'-e änät̄talib n-Visa s-isəm-net Änanyas, ănfaläl-as-dd Mässināğ, inn'-as: «Änanyas!» Inn'-as Änanyas: «Näkk da Emāli.» ¹¹ Inn'-as Emāli: «Ākk tăšarrit ta s-itawānna <ta toğādät>, təjjəšād ehān wa n-

Yāhudəs, səstənād d-āhaləs n-taġrəmt ta n-Tarša s-isəm-net Sawəl.» A-s itäjj a-wen-däg, itəddal Sawəl Mässinäg, ¹² ānfaläl-as-dd däg-a-wen-däg a-s ikk'-e-hi-dd āhaləs s-isəm-net Ānanyas-i t-madän-isəwär ifassän-net i-ad-t-dd-iqqəl ahänay-net. ¹³ Innä Ānanyas: «Emäli, əsleyx a äjjeen fäll-āhaləs-i-däg, əlläxen-ahi äddinät äjjootnen erk əmmək wa issəkna iməssheddəjən wi hänən Yärussälam, ¹⁴ wäla Dämašäq-i dd-ikka, ikk'-et-dd äwway tikardıwen t-dd-əkfan imänokalän n-käl-tikutawen has-əjrawnen ad-isəttärməs e d t-illäm ere ixarrän isəm-näk.» ¹⁵ Inn'-as Emäli: «Əgləw, āhaləs-di, näkk a t-äsnäfränän i-ad-awəy isəm-in, isəlməd tiwsaten ti n-inəzzulam[†] d-imänokalän d-käl-Iṣrayil a-wa ämoosäg, ¹⁶ ad-t-säknäg aġħana wa mad-inhəy däg-təssəba-nin.» ¹⁷ Igl' Ānanyas, ikk' ehän wa s-has-ätwänna ih'-e Sawəl, os'-in, äswär-t ifassän-net, inn'-as: «Ānja-ġ Sawəl, Emäli ɻisa-i hak-dd-ānfalälän däg-tabarät ta dd-jed, ənta a hi-dd-äšmašälän sär-k i-ad-käy-dd-iqqəl ahänay-näk, idnəy-käy Unfas Šaddijän.»

¹⁸ Tamázäyyat-ten-däg a däg-dd-äträkkät a olähän d-tifrənkawen däg-tiṭṭawen n-Sawəl təzzar iqqäl-t-dd ahänay-net, ¹⁹ ibdäd ədarät-a-wen, ätwäsälmay däg-aman, immənsäw, iqqäl-t-dd äşşahät-net, izzäg Sawəl ɻur-inətṭulab wi n-ayrəm-en-däg har ɻur-sän ässakäy a län

† 9:15 9:15 — ɻur-käl-Ālyāhud, ere wärän ämoos ägg-Ālyāhud s-aläşäl meġ ere wärän ilkem i-äddin-näsän, iket-net, ənäzzälim a ämoos. A-wen-däg a fäl tiwsaten ti iyyädnen iket-näsün, ti n-inəzzulam. — Ašäl-i-däg, ənäzzälim, äkafär (ere wärän issen s-Mässinäg).

išilan.

Āmoos Sawəl āmāra tajuhe n-Visa Ālmasex

20 Wär-ähoja a-s issəntä axäṭab n-isälan n-Visa däg-ihänan n-äddin wi n-käl-Älyähud, isatbat dat-tamətte iket-net a-s, Visa a-s, Rure-s n-Mässinäg. **21** Äkunän äddinät wi has-sallänen, əqqälän-dd ɣas, jannen: «A-wa, wädden Sawəl wa izzänän s-wi ɣarränen isəm wa n-Visa hänen Yärussälam? Ajän wädden ass-net i-axrəm-wadäg, i n-təssəba n-ad-tän-isəttärməs, aj'-en däg-ifassän n-ämänokal n-käl-tikutawen?» **22** Sawəl ənta, ittişuhut immun-net s-Mässinäg hak ašäl, isimxəlxil käl-Älyähud wi əzzägħen Dämašäq, isikus-tän aššäk a-s Visa a-s Ālmasex. **23** Okäy äzzäman ɣas, änmannakän käl-Älyähud fäll-əmmək wa s-t-mad-sägħdärän, änġən-t kərəf. Əssəbdädän ḋarät-a-wen meddən däg-imawän n-axrəm iket-net i-ad-äqqaymən has-äxtafän i-ad-əjrəwän əmmək s-t-ängħän **24** mäšan, əjjäšänt isälan n-taxgħdärt ta s-äbokän ad-has-tät-əjən. **25** Ənkärän inətħulab s-ehäd, jän Sawəl däg-deke hərəwän, ästārarän-t s-aśrut n-äxalla wa iyyädän ixläyän axrəm, əssəjmädän-t, ikkä Yärussälam. **26** Iwwäd-in ɣas, ikkä inətħulab wi iyyädnen i-ad-där-sän irtəy mäšan, äksuđän-t iket-näsän ed wär-əflesän härwa a-s iyyän däg-sän a āmoos. **27** Irmäs-t-dd Bärnäbbas s-iman-net, ilwäy-t s-inəmmušal, illägħat-asän əmmək wa s-inħäy Sawəl Emäli Visa däg-tabarät ta n-Dämašäq d-əmmək wa s-has-imməjräd Mässinäg d-turhajät ta t-ikfa n-ad-ämmäjṛäd

s-ənniyät ozjan däg-iħānan n-äddin wi n-käl-Ālyāhud i-ad-äjjäyh a-s ɻisa a-s Ālmasex. ²⁸ Āsbärräkän-t älwäqq-wen-däg, irtäy där-sän; edägg əkkän däg-Yärussälam-däg, äddeew där-sän, itajäyha s-ənniyät ozjan ənta-däg fäll-isəm n-Emäli, ²⁹ itidwənnit, itamäzay d-käl-Ālyāhud wi sawalnen Tälyunanit mäšan, əggädän-dd sär-s, ad-tammägän əntäneđ-däg i-taślelt s-əjän iman-net. ³⁰ Əslän ayətma-s däg-äddin i-a-wen ɣas, əssəjmäđän-t s-aġrəm wa n-Qäyşära təzzar, ikkä ədarät-a-wen wa n-Tarša.

Ikkä Bəṭrus ǎlkänisät ta n-teje ta n-Ālyāhudəyät

³¹ Āzzäman-en, təjraw ǎlkänisät ǎlyafyät däg-tajiwén ti n-Ālyāhudəyät d-Galila d-Sämari, tişuhun inət̄ulab däg-immun-näsän, tinməkfin tayətte, tamašalän härät iket-net däg-tuksəda n-Emäli, idhal-tän Unfas Šäddijän, isawađ-dd fälla-sän hak ašäl äddinät wi iġlás Mässinäg.

³² Ālliil Bəṭrus ənta ǎkall iket-net har dd-osa iməssheddəjän wi əzzägħnen tadäbayt ta n-Ludd.

³³ Ill'-e dihen ǎhaləs s-isəm-net Inyas s-a ilan əttam iwətyan ibdan, wär käla ifäl asəftäg-net.

³⁴ Os'-e-hi-dd Bəṭrus, inn'-as: «Inyas, ǎzozäykäy ɻisa Ālmasex, əbdəd, ađh asəftäg-näk.» Ibdäd Inyas ǎssaxäyt-wen-däg. ³⁵ Ənhäyän käl-Ludd əntäneđ d-äddinät wi əzzägħnen telämse ta n-Sarun a-wen ɣas, omänän s-Emäli iket-däg-näsän.

³⁶ A-s itäjj a-wen-däg, təzzayg tänäṭtalibt s-isəm-net Täbita aġrəm wa n-Žafa, tawäγra

day s-isəm wa n-Dorkas, a-wen ālmägna-net: «Tašənkädt.» Tämoos tamädt n-wälät-älxer, tajj imärkedän äjjootnen, təkkat. ³⁷ Išilan-en-däg ad-tärhin, äba-tät, əknän äddinät tafəkka-net, əssənsän-tät däg-ehän n-soro.

³⁸ Iſlän inəttulab wi hänен taxrəmt-en wärät tänmäjjaj d-Ludd a-s dd-ijjaš Bətrus əkall ɣas, əšmašälän sär-s əssin meddən i-ad-där-sän dd-idaw šik.

³⁹ Addew där-sän Bətrus, əwwädän-dd ɣas, əlwäyän-t s-soro wa däg-tənsa tafəkka n-tamädt, əlkädnät-as-dd tinuđäfen ətṭafnät iba-net, hallänät, saknenät isəlsa wi hasnät-təzzəzmäy Dorkas däg-a-wa təkkäs təll'-e jere-snät. ⁴⁰ Izzəzjär-tänät əntänäteq d-tamətte iket-net, irkäg darät-a-wen jənnəj-s, idäl Mässinäg. Issəmdä tittar ɣas, innäđ-dd sär-s, inn'-as: «Täbita, ənkär-dd!» Torä-dd tiṭṭawen-net əlwäqq-wen-däg, tənhäy Bətrus, täqqimä-dd. ⁴¹ Äshätäl-as-dd s-äfuss-net, issəbdäd-tät, iğrä-dd iməšeddəjän d-tinuđäfen ədarät-a-wen, issəkn'-asän-tät, təddar.

⁴² Šik-däg a-s dd-əssägläyän isälan n-a-wen-däg aġrəm wa n-Žafa iket-net, omänän äddinät äjjootnen s-Emäli. ⁴³ Ija Bətrus äzzäman däg-Žafa izzäg däg-ehän n-Simyon wa isafalän ilämawän.

10

Ikka Bətrus ehän wa n-Kärnəlyus

¹ Aġrəm wa n-Qäyşära, izzäg-t käbtän n-käl-Roma s-isəm-net Kärnəlyus, ənnihäđ däg-ejhän n-əssärdusa wi hänен taggayt ta s-itawänna:

İtali. ² Ähaləs äddiinän a āmoos ənta hakd käl-eğewən-net, itəkkat, infə tamətte s-a äjjeen, härkuk däg itəddal Mässinäg. ³ Aşäl iyyän, ebre n-tezzar, ɣur ässaqät wa s-kärad, änfaläl-as-dd änjalos n-Mässinäg däg-ehän-net s-älmäyna äsisäjrähän, inn'-as: «Kärnəlyus!» ⁴ Issəjräh Kärnəlyus däg-änjalos däg-a-s irmäg, inn'-as: «Emäli, näkk-da, ma tənned?» Inn'-as änjalos: «Tittar-näk, d-tikutawen-näk, əwwädqnät Mässinäg, wär käy-in-ittəwa, ⁵ şəmmišəlämära meddən s-Žafa i-ad-hak-dd aqrən Simyon wa s-itawänna Bətrus, ⁶ äzzubbät ɣur-Simyon wa isafalän ilämawän s-t-illa ehän-net däg-asälim n-ejärew wa səmmän.»

⁷ Ifäl-t änjalos wa hasän-imməjrädän ɣas, issäxrä-dd Kärnəlyus əssin däg-inaxdimän-net, äsdaw-tän d-əssärdasi äddinän däg-wi äyläfnen ehän-net, ikna tafləst. ⁸ Ijä däg-sän isälan n-a-wa ijän iket-net təzzar, äšmašäl-tän s-Žafa.

⁹ Härwa han tabarät aşäl wa iyyädän, ad-iwwän Bətrus afalla n-ehän s-tarähut, ad-itəddal Mässinäg. ¹⁰ Itəddal Mässinäg dihen-däg a-s ällüz, äsdärhän a iksha. Samajnen-as äddinät imənsiwän dihen-däg a-s t-irmäs härät, ¹¹ ojja išənnawän a-s dd-ämerän, ifäl-tän-dd ässärer mäqqoorän ätiwätṭafän s-əkkož išrutän-net, insä-dd data-s. ¹² Ässärer-en, iskar fälla-s a-wa t-illän däg-irəzzejän d-izlulam d-igdaq.

¹³ Inn'-as emäslı iyyän älwäqq-wen: «Bətrus, əxrəs, äkš.» ¹⁴ Inn'-as Bətrus: «Fäw Emäli! Näkk, wär käla əksey a xäramän wäla a ämmidäsän.» ¹⁵ Inn'-as emäslı däg: «Wär käywər asäxrəm n-a-wa issäxläl Mässinäg.» ¹⁶ Itajj

ānjālos mäjräd-wənnin-dāğ i-Bəṭrus har kārađ ihändäggan təzzar, immədkäl data-s ässärer s-işənnawān.

¹⁷ Iqqān a-wen-dāğ eŷaf-net, ad-isiməktəw, itassān ad-ijrāh ālmāğna n-a-wa has-dd-ānfalälän. Tamázäyyat-ten-dāğ a dāğ-dd-əbdädän meddən där-s sastannen dat-emm n-ehän wa n-Simyon-i ɣur-azzubbät, ¹⁸ əssəstänän s-afalla kunta ehän-wen-dāğ a dāğ-izzay Simyon wa s-itawänna Bəṭrus.

¹⁹ Isiməktəw Bəṭrus dāğ-isälan n-tänäfalilt-tadāğ a-s has-innä Unfas Šaddijän: «Sastanän där-k kārađ meddən, ²⁰ wär täsmäsändädäd tidawt där-sän ed näkk a tän-dd-äšmašälän sär-k.»

²¹ Äzzubbät-dd sär-sän Bəṭrus, āzozäy-tän iman-net, issəstän-tän d-äddälil wa fäl där-s sastanän. ²² Ənnän-as: «Kärnəlyus wa n-käbtän n-Roma a hanäğ-dd-äšmašälän sär-k, ähaləs n-ämäxdal n-ämaksad n-Mässinäğ, ässiimŷärän käl-Älyähud iket-näsän a ämoos. A ilan išilan d-has-dd-ānfaläl ānjālos n-eməssheddəj n-Mässinäğ t-äsmätärän d-ad-käy-dd-isəssäŷär, isəjəd i-a-wa has-mad-tənnəd afäl t-dd-tosed.»

²³ Äsbärräkät Bəṭrus meddən wi dd-äšmašäl Kärnəlyus, äsmäjarät-tän. Äffaw ɣas, ərkäbän, əddewän där-sän härät dāğ-ayətma-sän dāğ-äddin əzzaynen Žafa.

*Ajəyh wa ija Bəṭrus dat-äddinät wären
ämoos dägg-Älyähud*

²⁴ Əwwäđän-in ašäl wa iyyäđän Qäyşära. A-s hin-osän, iqqal-asän Kärnəlyus ənta d-käl-eyewən-net d-inafisän-net. ²⁵ Iräs-dd Bəṭrus

ehān ḡas, ilkād-as-dd Kärnəlyus, oda daw-iđarān-net, irkāy data-s²⁶ măšan, issəbdād-t-dd Bə̄trus, inn'-as: «Ahaa, wär jed a-di, näkk-däg ägg-adəm ḡas a āmoosäg.»

²⁷ Ädiiwännen har-əjjäšän fäll-älžämaxät wa äqqiimän däg-ammas n-ehān. ²⁸ Iđkäl Bə̄trus mäjräd, inn'-asän: «Təssanäm kăwäned iman-năwän a-s ässixräm alämär wa n-käl-Älyähud i-iyyän däg-sän ujəš n-ehān, wala təmmidəwa d-ere d-wär-oher äddin măšan, näkk-i-hi, inn'-ahi Mässinäg a-s wär ley s-ad-səjrähäg äwadəm wäl' iyyän i-ad-t-äjäg a xăramän wala a ämmidäsän. ²⁹ Təssəba n-a-wen-däg afäl wär jeğ äsaru wäl' iyyän i-ad-wär kăwän-dd-əkkeg, lägätät-ahi ämära, äddälil wa fäl hi-dd-təssägṛäm.»

³⁰ Inn'-as Kärnəlyus: «A ilan kărad išilan, s-ässaxät šund-wa-däg, təddaläg Mässinäg s-tezzar däg-ehān-in, har šik-däg, ibdād-dd ähaləs ilsan imälsan äsimägmägnen dat-i, ³¹ inn'-ahi: <Kärnəlyus, tittar-näk d-tikutawen-näk, əwwäđnät Mässinäg, wär käy-in-ittəwa, ³² səmmišəl ämära meddən s-agrəm wa n-Žafa i-ad-dd-idawän d-ähaləs s-isəm-net Simyon wa s-itawānna Bə̄trus, äzzubbät däg-ehān n-Simyon wa isafalän ilämawän, ehān-net, ih' asälim n-ejäre wə səmmän.> ³³ Äšmašäläg-in sär-k älwäqq-wen-däg meddən-in, iräš-ak Mässinäg ass wa hi-dd-jed. Ämära, iket-däg-nänäg da-däg, Mässinäg a däg-nəjar ätṭäma, năsijäd dağ iket-nänäg i-a-wa s-hak-inna Emäli ad-hanäg-t-səlmədäd.»

³⁴ Idkäl Bəṭrus mäjräd, innä: «Tidet-däg a-s, iket əjrähäg a-s, Mässinäg, wär-izley äddinät, ³⁵ änn-ak, e d t-illäm ere t-äksudän, itamašal erhet-net s-iqqud, tawset t-telät-däg, ijraz-as. ³⁶ Mässinäg, ässawäy-dd s-tizarät mäjräd-net i-käl-Iṣrayil i-ad-tän-iselməd s-älxer wa tän-mad-äkf YisaĀlmasex-i n-Emäli n-e d t-illäm ägg-adəm. ³⁷ Təssanäm a-wa ijän däg-Galila d-Älyähudəyät ḍarät asəlmağ wa ij' Exya i-äddinät däg-aman. ³⁸ Yisa wa n-Näşirät, äsnäfrän-t Mässinäg, ikf'-e Unfas, issäxläy-dd äkall iket-net, itajj älxer, izizuy äddinät iket-näsän wi ässirmäg Iblis.

³⁹ Näjjəyh i-a-wa ija iket-net däg-teje ta n-Älyähudəyät d-axrəm wa n-Yärussälam hundäg har ašäl wa d-t-ärmäsän käl-Älyähud, əsläbän-t fäll-tajəttewt ⁴⁰ mäšan, issənkär-t-dd Mässinäg s-tärna-net jer-inəmmuttan ašäl wa s kärađ i-ad-t-ənhəyän äddinät, iddar, ⁴¹ wädden äddinät iket-näsän a t-ənhäynen, wär t-inhey ar wi äsnäfrän ənta iman-net i-a-wen. Äddinät-en, nəh'-en näkkäneđ-i ohärnen işəksha d-isəswa d-Yisa ḍarät a-s t-dd-ässinkär Mässinäg jer-inəmmuttan. ⁴² Ənta-en-däg a hanäg-äsnäfränän, omär-anäg s-axäṭṭab n-isälan-net i-äddinät, nəsəlməd-tän a-s Yisa a äsnäfrän Mässinäg i-ad-işräg e d t-illäm ägg-adəm, wi äba hakd wi əddärnen. ⁴³ Däg-isälan-net ənta-en-däg a däg-äjjəyhän, ənnän ännäbitän iket-däg-näsän a-s, ere sär-s omänän-däg, ad-ijrəw tenäşše n-ibäkkadän-net s-tärna n-isəm-net.»

Ajäraw wa jän inəzzulam i-Unfas Šaddijän

⁴⁴ Ijanna Bə̄trus a-wen-däg a-s dd-äzzubbät Unfas Šäddijän fäll-älžämägät-en iket-net.
⁴⁵ Iqqän a-wen eğaf n-imumənän wi n-käl-Älyähud āmeläynen äddewnen d-Bə̄trus ed ənhäyän Unfas Šäddijän har dd-äzzubbät fäll-äddinät s-aläşäl-näsän, inəzzulam a āmoosän.
⁴⁶ Sallän-asän dag āmmijrädän awalän ăynaynen, samgarän Mässinäg. ⁴⁷ Inn'-asän Bə̄trus ḫarät-a-wen: «Ak, ma igdalän i-äddinät fäll-dd-äzzubbät Unfas Šäddijän s-əmmək wa s-falla-näg dd-äzzubbät ad-ətwəsəlmägän däg-aman?» ⁴⁸ Omär ălwäqq-wen-däg s-ad-ətwəsəmägän däg-aman s-isəm n-Visa Älmasex.

Ittär Kärnəlyus d-älžälmağät-net däg-Bə̄trus ad-ğur-sän isəssikəy a län išilan.

11

Isälən wi ija Bə̄trus dat-imumənän wi n-Yärussälam

¹ Islän inəmmušal d-ayətma wi iyyäđnen hänen teje ta n-Älyähudəyät a-s iyyäđ däg-inəzzulam[†] omänän s-mäjräd n-Mässinäg.
² Älwäqq wa dd-iqqäl Bə̄trus Yärussälam, āmzäyżäyän-t imumənän wi n-dägg-Älyähud jänen amili härät, ənnän-as: ³ «Käyy, ma käy-ăsihälän ujəš n-ehän n-äddinät wären āmeläy tihərəd där-sän imənsiwän?»

[†] **11:1** 11:1 — Yur-käl-Älyähud, ere wärän āmoos ägg-Älyähud s-aläşäl mey ere wärän ilkem i-äddin-näsän, iket-net, änäzzalim a āmoos. A-wen-däg a fäl tiwsaten ti iyyäđnen iket-näsnät, ti n-inəzzulam. — Aşäl-i-däg, änäzzalim, äkafär (ere wärän issen s-Mässinäg).

⁴ Issənt'-asän Bəṭrus afəssär n-isälan s-iyyän-iyyän χur-aläşäl-näsän har ašäl-i-däg, inn'-asän:

⁵ «Heğ aɣrəm wa n-Žafa, təddaläg Mässinäg a-s dd-heğ odeğ, irmäs-ahi härät, änfaläl-ahi-dd ässärer dd-ifalän išənnawän ⁶ fäll-ənsanät taxsiwen d-tawäqqast d-iżlulam d-igdaq. Zajazzex a-wa insän fäll-ässärer-en-däg ⁷ a-s əsley i-emäslı hi-innän: <Bəṭrus, aɣrəs, äkš> ⁸ mäšan, ənneğ-as: <Faw Emäli! Nakk, wär käla əkšeğ a xäramän wäla a ämmidäsän.> ⁹ Inn'-ahi emäslı-ənnin däg: <Wär käy-iwer asäxrəm n-a-wa issäxläl Mässinäg.>

¹⁰ Itajj a-wen har kärad ihändäggan təzzar, immədkäl dat-i ässärer s-išənnawän.

¹¹ Iqqan a-wa ijän eğaf-in dihen-däg a-s dd-əbdädän kärad meddən dd-falnen Qäyşära dat-emm n-ehän wa χur-äzzubbex, ¹² inn'-ahi Unfas Şäddijän ad-där-sän idawäg šik. Äddewäg där-sän, äddeewäg däg d-sädis ayətma wi t-əllänen data-wän ämära-däg s-ehän n-Kärnəlyus-i hi-dd-issäxgrän.

¹³ Näwwäd-in ɣas, ija däg-näg Kärnəlyus isälan n-əmmək wa s-has-dd-änfaläl änjalos wa has-innän: <Şəmmišəl ämära əwadəm s-ayrəm wa n-Žafa i-ad-dd-idaw d-ähaləs s-isəm-net Simyon wa s-itawänna Bəṭrus. ¹⁴ Afäl dd-osa, ad-hak-älläxät əmmək wa s-mad-tägləsäd käy d-eğewən-näk.>

¹⁵ Ämmiijrädäg-asän dihen-däg, a-s fälla-sän dd-äzzubbät Unfas Şäddijän iket-näsän s-əmmək wa s-fälla-näg dd-äzzubbät näkkäneğ ašäl äzzarän. ¹⁶ Əkteğ-dd ālwäqq-wen mäjräd

n-Emäli ɻisa a-s inna: <Exya, issəlmäj däg-aman mäšan, kawaneq, ad-tətwəsəlmägäm däg-Unfas Šaddijän.> ¹⁷ Yas šamad ij'-asän Mässinäg ihuk šund wi hanäg-ija a-s nomän s-Emäli ɻisaĀlmasex, mi ämoosäg timsəgəggiyäg d-Mässinäg?» ¹⁸ Isl' älžämägät i-isälän-win-däg ɣas, sämmeq ənniyät-net ad-tiimələn Mässinäg, jannen: «Itbat a-s inəzzulam-däg, ikf'-en Mässinäg turhajät n-ad-utabän, amənän sär-s, əjrəwän əntäneq-däg tāmudre ta n-tidət.»

Ātwäjjän isälän n-älxer däg-tayrəmt ta n-Intyuš

¹⁹ Imumənän wi əmmähäšnen ḍarät tissust ta təlkämät i-tamättant n-Stifan,[†] əkkän däg-sän iyyäq äkall wa n-Finisya, əkkän iyyäq awtəl wa n-Qəbrus, əkkän iyyäq aṣrəm wa n-Intyuš, mäšan wär xəṭṭəb təššəm-näsän ar i-käl-Ālyahud. ²⁰ Däg-a-wen-däg a däg-sän əkkän iyyäq əwanen däg-äkall wa n-Qəbrus d-wa n-Libya aṣrəm wa n-Intyuš, ad-xaṭṭəbän dihen isälän n-älxer n-Emäli ɻisa i-käl-Ālyunan. ²¹ Idhal-tän Emäli däg-a-wa täjjän. Omänän əddinät ajootnen däg-a-wen-däg, əkfən iman-näsän i-Emäli.

²² Təsl' älkänisät ta hät Yärussälam i-a-wen ɣas, täšmašäl-dd Bärnäbbas s-aṣrəm wa n-Intyuš. ²³ Osa-hin, inhäy tihusay n-ännuğmät n-Mässinäg ɣas, äsdäwät-t a-wen, ad-isamätar imumənän d-ad-əknən uđəf n-Emäli s-ulhawän

† **11:19** 11:19 Jannen-as iyyäq: Älmuştafa.

Əjlaynen. ²⁴ Āmoos ənta iman-net āhaləs n-emässärho, iğnay Unfas Šäddijän, ăşşooħăt dax däx-immun-net. Işilan-en-däx, omänän ăddinät ăjjootnen s-Emäli. ²⁵ Däx-a-wen-däx ad-ikka Bärnäbbas tağrəmt ta n-Tarşa itammäx i-Sawəl, ijräw-t ɣas, ilwäy-t-dd s-Intyuš. ²⁶ Jän dihen awätay imdan änniixdämän d-ălkänisät n-ayrəm-en, sajr'-en tamətte täßjet. Ayrəm-wen-däx n-Intyuš a däx-ătwäyṛän inət̄ulab n-Yisa sisəm wa n-ălmässexitän s-tizarät.

²⁷ Āzzäman-en-däx ad-dd-fälən ännäbitän iha Āggäbbas ayṛəm wa n-Yärussälam, ekkän-dd Intyuš. ²⁸ Ənta-en-däx a ibdädän, ăloläy stärna n-Unfas Šäddijän n-a-s ilkam ad-ăj laž läbasän fäll-ärori n-ăkall iket-net. Ija dax a-wen s-əmmək-wen-däx s-tän-innä däx-ăzzäman wa d-ămoos Kəlod ămänokal n-ăkall. ²⁹ Təssəba n-a-wen-däx a fäl, änmañnakän imumənän wi hänen Intyuš i-ad-arəj hak iyyän däx-sän s-a-wa ițtäf d-a-wa s-ăddoobät i-ayətma-sän däx-ăddin wi hänen Ālyāhudəyät. ³⁰ Əjän a-wen s-əmmək-en-däx təzzar, jän tasəssiwit-ten-däx jer-ifassän n-Bärnäbbas d-Sawəl i-ad-tät-in-səssiwədän in-ušämän n-ălkänisät ta hät Ālyāhudəyät.

12

Iyläs-dd Mässinäy Bətrus däx-tamättant

¹ Āzzäman-wen-däx, ad-izzän ămänokal Harudəs Āgribba s-iyyäd däx-ăddinät n-ălkänisät ta hät Yärussälam, ad-tän-itiğəzzəbut.
² Däx-a-wen-däx, ad-inşa s-täkoba Yaqub wa

n-ăŋŋja-s n-Exya. ³ Inhăy a-s a-wa ija, ijraž i-käl-Ālyāhud ɣas, āstārmäs Bəṭrus ašäl n-ämudd wa n-Faška-i-dăg tattän addinät tiŋelwen ti wär ha tazzä, ⁴ ij'-e dăg-takärmut təzzar, issəbdäd əkkožät taggayen n-əkkož-əkkož əssärdusa i-ad-t-ägləfän ed irha ad-t-dd-isəbdäd dat-käl-ăşsäreŋa afäl okäy ašäl wa n-Faška.

⁵ Iha Bəṭrus takärmut-en-dăg măšan, a-s ija a-wen-dăg, ālkänisät ənta, tăžžiimăg, tajäynan dat-Mässinăg, tattär dăg-s ad-t-dd-äswäyyän. ⁶ Dăg-ehäd wa n-dat-wa d-ila Harudəs ad-t-işrăg, insa Bəṭrus dăg-takärmut jer-əssin əssärdusa dăg-s janen sänatät tişəm, əbdadän dąg əssärdusa iyyäd dat-emm n-takärmut.

⁷ Har šik-dăg, osä-dd änjalos n-Emäli edägg-en, āmläwlaw səllul wa iha, äkrättät änjalos tasäja n-Bəṭrus, issənkär-t, inn'-as: «Tärmad, əbdäd šik!» Särnät fälla-s tişəm ässaxät-wendăg, ođänät. ⁸ Inn'-as änjalos dąg: «Tärmad, əjbəs taməntəka-näk, əsəl tifädelen-näk, uhən, äj anäkäbba-näk, əlkəm-ahi.» Ija Bəṭrus a-wa has-innä änjalos iket-net.

⁹ Izjär-dd Bəṭrus takärmut, ilkäm i-änjalos măšan har ämära-dăg, ija ɣur-s a-s täharjit ɣas a-wa-dăg iket-net. ¹⁰ Əkkän-dd edes i-əssärdusa wi əzzarnen, əkkän-dd dąg edes i-taggayt ta s-sänatät har dd-ohäzän tashärt ta ntäzoli təkfät emm-net aɣrəm, tämera d-iman-net data-sän, əjjärän, əjjäšän ammas n-täšarrit ɣas, ifäl änjalos Bəṭrus.

¹¹ Ālwäqq-wen-dăg, ad-t-dd-iqqäl ənniyät-net, ikkäs ăşşäk a-s Mässinăg a sär-s dd-

ăšmašälän änjalos-net i-ad-t-dd-ikkəs jer-ifassän n-Harudəs, d-a-wa läbasän s-ärhän käl-Älyähud ad-has-t-əjən.

¹² Ijräh tağärha-net ămăra ɣas, ikkă ehän n-Märyäma ta n-ma-s n-Exya wa s-itawänna Marqəs, ăžziimmäxän ɣur-s imumənän ăjjootnen təddalnen Mässinäg. ¹³ Ikkəwkaw emm n-ehän, tošäl-dd sär-s tämawaqt ntänaxdimt s-isəm-net Roda, təssəstän-t d-ere wa ămoos, ¹⁴ təzzäy temäsläjt-net măshan, təja tedäwit-ta-däx fäl hin-təttəwa wäla-däx ad-has-tarr emm n-ehän, tošäl, täqqäl ammas n-ehän, təja isälan däx-älzämäyät n-a-s Bətrus a itakäwkawän emm n-ehän. ¹⁵ Eslän i-a-wa jänna ɣas, əjän-tät tenəbbeddəlt, ənnän-as: «A-di änjalos-net ɣas a-s təsled.» Mäšan, tənn'-asän: «Tidət-in, əjlayäx a-s ənta.»

¹⁶ Jannen a-wen-däx, itakäwkaw-asän Bətrus emm n-ehän. Əglän, orän-as-t, əqqälän-dd ɣas, tof'-en təkunt n-a-s tidət-däx a-s ənta a-wa. ¹⁷ Äswär-asän assəkäd emm-net, ăstafäy-asän d-ad-susəmän, ad-hasän-itajj ədarät-a-wen isälan n-əmmək wa s-t-dd-ikkäs Emäli däx-takärmüt. Inn'-asän day: «Äglät, ăjät ămăra isälan däx-Yaqub d-ayətma-näg däx-ăddin wi iyyäđnen.» Ifäl-tän ədarät-a-wen, ikk' edägg iyyän.

¹⁸ Äffäw ɣas təjä tämärdärwäy mäqqoorät däx-əssärdusa, hak iyyän isastan amidi-net d-a-wa ija Bətrus. ¹⁹ Ässomäx-asän-t Harudəs măshan, ăba-hasän-t-dd. Issäxrä-dd əssärdusa wi s-käla t-äxläfän, omär s-ad-ətwəsəstənän təzzar, ămmätän. Ifäl Harudəs ədarät-a-wen teje ta n-

Älyähudəyät, ikk' aqyrəm wa n-Qäyşära i-ad-däg-s isəssikəy a län išilan.

Tamättant n-ämänokal Harudəs

20 A-s itäjj a-wen-däg, ih' aqkär n-iğärman wi n-Tir d-Säyda ämänokal Harudəs. Təssəba n-ad-äj älixer där-sän a fäl dd-äšmašälän iğärman-en älzämägät n-älygafyät. Änmännakän d-Blastasi ännihädän däg-ehän n-ämänokal Harudəs d-a-wa t-dd-iqqälän iket-net. Ənta-en-däg a däg-ottärän ad-ilgəd ämänokal i-ad-äj älixer ed isudar-näsän teje-ten-däg fäll-ixkäm Harudəs a dd-təffalän. **21** Ašäl wa d-əlän s-ad-sətbətən älixer jere-sän, ässahäg-dd Harudəs ašäl däg-isəlsa-net wi n-təmmənukəla, äqqima fäll-tasäqqaymut-net ta n-təmmənukəla, imməjräd i-tamətte. **22** Təsla tamətte i-mäjräd-net ɣas, täsħäyya däg-išənnawän, ad-janna: «Ašäl-i, Mässinäg iman-net a hanäg-ämmijrädän, wädden ägg-adəm.»

23 Diha-däg d-tənna tamətte a-wen-däg, ad-has-äzzuggät änjalos n-Mässinäg ed unjäy ikfa Mässinäg semħar wa där-äniħħajja. A-s t-in-əjrähän äddinät, əfradnät däg-s tiwəkkawen har ämmut.

24 Intäj mäjräd n-Mässinäg däg-idäggan äjjootnen, omänän äddinät däg-išilan-win-däg. **25** Assawäq-in Bärnäbbas d-Sawəl ämašal-näsän i-käl-Yärussälam ɣas, əqqälän siha s-dd-hän, ăddeewän ämära d-Exya wa s-itawänna Marqəs.

13

Asikəl wa āzzarān ija Sawəl āddew d-Bärnäbbas

¹ Ālkānisät ta hät aýrəm wa n-Intyuš, ānnäbitän-net d-imäsäýran-net da: Bärnäbbas, Simyon wa s-itawännä «Ekäwel», Lisyus wa n-äkall wa n-Qərwan, Mänahin wa s-ənta d-Harudəs Intibbas a ədwälnen däý-iyyän n-ehän d-Sawəl.

² Ašäl wa n-älxibadät n-Emäli, āzuumän imumənän, āžžiimmäýän däý-iyyän n-edägg, ýabbädän Emäli a-s hasän-innä Unfas Şäddijän. «Ājät-ahi Bärnäbbas d-Sawəl s-edes i-āmašal wa s-tän-dd-äýrex.»

³ Āzumän, dälän Mässinäý təzzar, āswärän ifassän-näsän Bärnäbbas d-Sawəl, oyyän-tän, əglän. ⁴ Oýad-tän Unfas Şäddijän, āzzubben s-aýrəm wa n-Slukya təzzar əjjäšän turäft n-aman, jän tamdujt ta n-Qəbrus; ⁵ əwwädän-in taýrəmt s-isəm-net Sälamin ɣas, jän isälan n-mäjräd n-Mässinäý däý-ihänan n-äddin wi n-käl-Ālyähud, əmoos-asän Exya Marqəs əmadhal.

Yəlimas wa n-emässäxär

⁶ Əjläyän awtəl wa n-Qərwan iket-net har Bafus, əjräwän dihen ägg-Ālyähud n-emässäxär s-isəm-net Bärğisa, ijanna s-bahu, ānnäbi a əmoos, ⁷ izzayş ɣur-Saržus Buləs-i n-ämänokal n-awtəl, əhaləs, a-wen, iknan terše n-tayətte. Isla əmänokal Bärnäbbas d-Sawəl ɣas, issäýr'-endd däý-derhan n-ad-t-səslən mäjräd n-Mässinäý.

⁸ Iggäd-dd Yəlimas wa n-emässäxär, a-wen isəm-net däx-Tälyunanit, äsmäšäkkät-asän mäjräd, ad-itattär ad-hin-işəsləl ämänokal fäll-isälan n-immun. ⁹ Ibdäd-dd sär-s Sawəl-i s-itawänna day Buləs, iðkar-t Unfas Şäddijän, ikna asəns n-akäyad-net fäll-Yəlimas, ¹⁰ inn'-as: «Əyya isəm n-ägg-Iblis, käyy wär tədneyäd a säl amsud d-təlmənufäxa, ašänjo n-a-wa oğädän a tāmoosäd, isəm n-eməkkerrəs, ɣas äba-hak a käy-işilləwän ar asəfrax n-tabarät ta toxädät n-Emäli. ¹¹ Ämära, səjəd-ahi: ad-fälla-k isəns Emäli əfuss-net, təddärəyləd, tähajəd wär tənheyäd təfukt s-tiştawen-näk.» Wärnät ti-hay d-tähozt tiştawen-net ässayät-wen-däx, ad-isikluluf siha d-siha, itammäx i-ere t-ilwäyän.

¹² Inhäy ämänokal n-äkall a-wa ijän ɣas, omän, tədäs teğäre ta s-islä fäll-Emäli ulh-net.

Ălxuṭbat wa ija Buləs däx-taɣrəmt ta n-Intyuš

¹³ Ijjäš Buləs d-imidiwän-net turäft n-amən däx-Bafus, əkkän aɣrəm wa n-Birga däx-äkall wa n-Bänfəli, dihen-däx a där-sän ibda Marqəs, ässof ad-iqqəl Yärussäləm. ¹⁴ Fälən Birga, əkkän Intyuš ta n-teje ta n-Bəssidi. Ij'-en ašäl wa n-əssəbət dihen ɣas, əkkän ehən n-äddin wa n-käl-Älyəhud. ¹⁵ Aqqimän dihen-däx, itawäxra alämär n-Mässinäx d-a-wa ənnän ännäbitän däx-əlkəttabän ɣas, ənnän-asän imizärän n-ehən wa n-äddin: «Meddən, ayətma-näx, kunta lam isəmməterän s-tärham ad-tän-təjəm i-äddinät, äxṭəbät-asän.»

16 Āstafäy Buləs i-älžämäxät, ibdäd, inn'-asän: «Käl-Işrayil d-imaksadän n-Mässinäg, sājdätahi. **17** Mässinäg n-tamətte-ta-däg n-Işrayil, ənta a äsnäfränän abbatän-nänäg, ässet'-en härwa han äkall wa n-Mışra təzzar, izzəzjär-əsän-t-dd s-tärna n-äfuss-net, **18** wär t-illa erk älkal wär has-əjješän mäšan, äzzäydär fälla-sän har jän əkkozät timərwen n-awätay däg-tenere. **19** Darät a-s tän-ikfa tärna fäll-əssa əddewəlän däg-Xäna a tän-ikfa täkasit ta hasän-ämoos äkall-wen-däg. **20** Okäy ədarät-a-wen a ojärän əkkozät timaq n-awätay d-səmmosät timərwen təzzar, ikf'-en älqallitän-i fälla-sän ämnakälnen hundäg har äzzäman wa n-ännäbi Sumäyla. **21** Inta-en-däg a däg-əttärän käl-Işrayil ere fälla-sän ämnakälän, ij'-asän a-wa däg-s əttärän, ikf'-en Mässinäg Sayəl ägg Kis wa n-tawset ta n-Bänyamin. Ämnakäl fälla-sän əkkozät timərwen n-awätay **22** mäšan, innäd fälla-s Mässinäg, ijä-dd Dawəd ägg Yasa-i s-ənta a fall inna Mässinäg:

<Əjräwäg Dawəd ägg Yasa,
ənta a-s ähaləs-wa s-ulh-net ilkam i-wa-nin,
ad-ämašäl erhet-in iket-net.>

23 Ijəllan n-Dawəd-en-däg a däg-dd-ikkäs Mässinäg Visa-i s-ənta a-s Ämaylas wa s-ijjäš ärkäwäl-net i-käl-Işrayil. **24** Visa, a-s ija Exya isälan-net härwa wär-issənta ämašal-net älwäqq wa d-ixaṭṭäb asəlmäg däg-aman i-adumas a-wen ašämöl n-tätubt i-tamətte n-Işrayil iket-net. **25** Älwäqq wa dd-tohäz tamättant n-Exya, innä i-tamətte: <Mi s-tordam ämoosäg-t? Wär teyalät näkk a-s ätwännä ilkam a dd-asäg;

wa s-ätwänna ilkam a dd-ass, imal-dd, ənta-en, wär-änhäjjäχ wäla-däχ d-ad-əkkəsäχ tifädelen däχ-iðarän-net.›

²⁶ Ayətma-χ wi n-ihäyawän n-Ibrahim, kawäned-i äksudnen Mässinäχ, näkkäneď a-s dd-ässawäy Emäli mäjräd wa n-əlχəllas.

²⁷ Ädduuttät a-s Yärussälam d-imizärän-net, əžžəžhälän iman-näsän i-Visa, wär t-illa a əfhamän däχ-a-wa ənnän ənnäbitän däχ-əlkəttabän wi titwäχrinen hak əssəbət n-älygibadät däχ-ihänan n-äddin, äswärän Visa udlem, ittärmäš, ²⁸ a-s ija a-wen, wär t-illa udlem fälla-s ättirräwän, hakd a-wen-däχ, ettärän däχ-Bilatəs ad-ətwəjjən iman-net. ²⁹ Əssətbätän a-wa fälla-s əmnän əlkəttabän ɣas, əkkäsän-t-dd fäll-tajettewt, jän-t däχ-ażəkka ³⁰ mäšan, issənkärt-dd Mässinäχ jer-inəmmuttan. ³¹ Änfaläl-dd i-äddinät äjjootnen däχ-wi där-s äddewnen wa-däχ n-Galila har Yärussälam, ija išilan äjjootnen ill'-e jere-sän. Ämära, äddinät-win-däχ s-dd-änfaläl a tajäyhanen i-isälan-win-däχ data-wän.

³² Näkkäneď ämära, nətajj'-awän isälan-win-däχ n-älxer s-ätwäjja ərkäwäl-näsän i-abbatän-nänäχ. ³³ Ərkäwäl-en, näkkäneď-i ämoosnen ihäyawän-näsän a-s t-ijjäš Mässinäχ ənta-i dd-issənkäärän Visa jer-inəmmuttan s-əmmək wa s-iktb däχ-əlxəsəb-wa s-əssin n-əlkəttab wa n-Äzzäbur, innä Mässinäχ däχ-isälan n-Visa:

›Käyy a-s Rure-χ, oräwäχ-käy ašäl-i-däχ.›

³⁴ Äywa, Visa ya, Mässinäχ iman-net a innän, a t-dd-issənkäärän jer-inəmmuttan härwa wär-inhey

märkähaw wa n-ażəkka. A-wen-däg day a fäl innä däg-isälan-net:

⟨Ad-kăwän-äkfäg älbäraka wa šäddijän itbätän s-jex ärkawäl n-ad-t-äkfäg i-ännäbi Dawəd.⟩

³⁵ Iktab day a-s:

⟨Wär-e təyyəd Eməşseddəj-näk irakkäh däg ażəkka.⟩

³⁶ Təssanäm a-s Dawəd ənta iman-net ämešäl a-wa fälla-s irha Mässinäg däg-äzzäman-net təzzar, ämmut, inhäy märkähaw wa n-ażəkka šund a-wa jän abbatän-net wi has-dd äzzarnen

³⁷ mäšan Yisa ənta, wär-inhey märkähaw-wen-däg ed, issənkär-t-dd Mässinäg jer-inəmmuttan.

³⁸ Ayətma, əlmədät a-s Yisa-i, ənta a ɣur-hawän-t-təlla tenäşše n-ibäkkadän, ənta a-s sämdo n-a-wa hawän-ihän alämär wa dd-äzzäbbät Mässinäg fäll-ännäbi Mosa iket-net,

³⁹ ənta a ɣur-ijarräw e d t-illäm amumən idəm dat-Mässinäg, ⁴⁰ a-wen-däg a fäl, agəzät iman-näwän iket-di d-wär fälla-wän oda äşsar-wa s-ənnän änäbitän. Innä Mässinäg:

⁴¹ ⟨Enhəywät, kawäneq-i ədnäynen kəssən, tärəməset-kawän täqqän n-eyäf, ibähet-kawän fäl-a-s ad-əjən ijitän däg-äzzäman-näwän s-kud-däg ij'-awän äwadəm isälan-näsän, wär mad-t-təfləsäm.⟩ »

⁴² Izjär-dd Buləs d-Bärnäbbas ehän n-äddin ɣas, əttärän däg-sän äddinät a dd-aləsän uğəl əssəbət-wa ilkämän i-ad-hasän-aləsən iji n-isälan-wi-däg. ⁴³ Immähäš älžämagħat ɣas, elkämän-asän käl-Älyähud äjjootnen d-iyyäd əlkamnen i-äddin wa n-käl-Älyähud, ädwännen

där-sän, sisibuyunän-tän, sikusän-tän ässhäk n-ad-äqqäymən ətṭafän ännuğmät n-Mässinäg.

Ija Buləs d-Bärnäbbas isälən n-älxer i-äddinät wären ämoos dägg-Älyähud

⁴⁴ Ijä ašäl wa n-əssəbət-i n-täsonfat ḡas, äddew-dd ayxəm iket-däg-net i-ad-isəjəd i-mäjräd n-Emäli. ⁴⁵ Ənhäyän käl-Älyähud ejut n-tamətte ḡas, osämän, ad-şimşəkkən mäjräd i-Buləs, jannen isikufor.

⁴⁶ Buləs d-Bärnäbbas ämoosän meddən ozjanen s-itbat immun-näsän, ənnän-asän: «Käwäned a-s äniihäßja ad-hawän-itwäxtəb mäjräd n-Mässinäg s-tizarät mäšan, tunjäyäm sär-s ed, wär täsnähäßjam iman-nawän d-tämuđre ta täglälät, a-wen-däg a fäl ämära, əlmədät a-s ad-nənnäq s-inəzzulam.[†] ⁴⁷ Əntaden-däg a-wa s-hanäg-omär Emäli däg-əlkəttabnet a-s innä:

«Jey käy-ännur i-tiwsaten
i-ad-hin-səssiwädəd
əlyəllas ifäyyän n-äkall iket-net.» »

⁴⁸ Əslän inəzzulam i-a-wen ḡas, əddəwen, ad-timələn mäjräd n-Emäli, omänän wi s-atiwatäs ad-əjrəwän tämuđre ta täglälät iket-näsän. ⁴⁹ Intäj mäjräd n-Emäli däg-äkall iket-net. ⁵⁰ Jän käl-Älyähud erk iman däg-tiđeđen ätiwäsämhäärnen d-imuzärän n-ayxəm, ođädd älyzibat səmmän fäll-Buləs d-Bärnäbbas,

† **13:46** 13:46 — Yur-käl-Älyähud, ere wärän ämoos ägg-Älyähud s-aläşäl meğ ere wärän ilkem i-äddin-näsän, iket-net, änäzzalim a ämoos. A-wen-däg a fäl tiwsaten ti iyyäđnen iket-näsät, ti n-inəzzulam. — Aşäl-i-däg, änäzzalim, äkafär (ere wärän issen s-Mässinäg).

ăsmähädän däg-sän äddinät i-ad-əzjärän isäglay n-äkall-näsän.

⁵¹ Ebbəkbäkän āboqqal n-iđarän-näsän fäll-ağrəm-en təzzar, əkkän ağrəm wa n-Ikanyun.

⁵² Äqqimän-dd inət̄ulab wi n-Intyuš darät teklenäsän, əknan däg-tedäwit, iđnay-tän day Unfas Šaddijän.

14

Ija Buləs d-Bärnäbbas isälən n-älxer däg-Ikanyun

¹ Oläs Buləs d-Bärnäbbas däg-Ikanyun iji n-a-wa s-əzzäyän iji-net däg-azzäman-endäg, əjjäšän ehän n-äddin wa n-käl-Älyähud, jän däg-s mäjräd-wa-däg fäl omänän käl-Älyähud äjjootnen d-tamətte täjjeet dägta n-käl-Älyunan,[†] ² mäšan, əssənkärän-dd käl-Älyähud wi s-äqqurän ulhawän-näsän inəzzulam,[†] jän däg-sän erk iman i-ad-əşşunjen äddinät-wi omännen s-Visa. ³ Ädwännät Buləs d-Bärnäbbas där-sän har jän azzäman, tajjän-asän mäjräd ädduutten, tajäyhen-asän fäll-Emäli. Ikf'-en day Mässinäg ännuğmät s-tajjän ijitän n-Mässinäg d-härätän ässuksäđnen, wär

---

[†] **14:1** 14:1 Itawann'-asän: Gəriktän. (Les Grecs däg-Təfränsit). Ezzäyän Erobba däg-äkall wa itawänna: Gəris (La Grèce däg-Təfränsit). Tawalt-näsän: Tälyunanit. [†] **14:2** 14:2 — Yur-käl-Älyähud, ere wärän āmoos ägg-Älyähud s-alاشäl meğ ere wärän ilkem i-äddin-näsän, iket-net, änäzzalim a āmoos. A-wen-däg a fäl tiwsaten ti iyyäđnen iket-näsnät, ti n-inəzzulam. — Aşäl-i-däg, änäzzalim, äkafär (ere wärän issen s-Mässinäg).

t-illa a tän-ăssirmäγän, ed äsiwär-tän Emäli tärna-net.

⁴ Tēbđa tamötte n-aγrəm iket-net, əlkämän iyyäđ i-käl-Älyähud, əlkämän wi iyyäđnen i-inəmmušal. ⁵ Əjjäšän-dd erk iman inəzzulam d-käl-Älyähud iyyäđ d-imizärän-näsän, ad-tattärän əmmək s-ăsmädräyän Buləs d-Bärnäbbas, əkfən-tän sämmäjori n-tihun, ⁶ əlmädän inəttulab s-a-wen γas, äjewäđän s-Likawni d-Listra d-Darba d-attayän n-tidbi-tindäγ.

Ija Buləs d-Bärnäbbas isälän n-ălxer däγ-Listra

⁷ Jän isälän n-Älənžil däγ-iγärman-win-däγ iket-näsän. ⁸ Aγrəm wa n-Listra, ih'-e ähaləs n-anäbdon s-a dd-iwa-däγ, ibdan. ⁹ Islä i-Buləs ämmijräd γas, äsjäđ-as. Inhäy Buləs däγ-tițawen-net a-s ila immun t-äzozäyän, iγləs γas, ¹⁰ inn'-as s-afälla: «Əbdəd fäll-iman-näk.» Iggäđ ähaləs, irjäš.

¹¹ Inhäyän äddinät a-wa ija Buləs γas, äsγären, ənnän däγ-tawalt ta n-Likawni: «Ašäl-i, məssaw-näγ dd-falnen išənnawän däγ-taγəssa n-dägg-adəm a dd-äzzubbätnen fälla-näγ.»

¹² Jän i-Bärnäbbas isəm Zuss, jän i-Buləs isəm Armas[†] ed, ənta a ämmijrädän ässagät-wendäγ.

¹³ Ošäl-dd u-tikutawen wa n-Zuss ila ehän-n-ämudd wa ihän emm n-aγrəm, ilwäy-dd

---

† **14:12** 14:12 A-wa ismawän n-härät däγ-asmel n-imakrašän wi jan käl-Älyunan i-iman-näsän.

iwdesän d-täboyt n-isəhhëska, ad-itattär ənta d-tamətte əmmək s-jän härätän-win-däx takute i-Buləs d-Bärnäbbas.

¹⁴ Əlmädän inəmmušal s-a-wen ɣas, ăşxärrawen inkubba-näsän fäll-iman-näsän, oşälän s-tamətte ăseğären, ¹⁵ jannen: «Ya meddən! Wär jem a-di, ma āmoos a-wa stäbokäm iji-net? Näkkäneñ dägg-adəm ɣas a nämoos, wär t-illa a där-wän nəzlay. Isälan n-ălxer a hawän-näwway i-ad-təbdəwäm d-mälayägna, tutabäm s-Mässinäx-i n-Āmagħal dd-ixlakän išənnawän d-äkall d-ijerwan d-a-wa tän-ihän iket-net. ¹⁶ Ibda, oyxa əzzurəyyatänti okäynen əlkamnät i-erhet n-iman-näsnät ¹⁷ mäšan hakd a-wen-däx, wär hin-issəbdäd falla-snät ălxer-net. Ənta a falla-wän dd-ăzzäbben ijənnawän, iżymär-kawän s-ăzzämanän olaxnen, ikf'-iwän isudar, ij' ălxer däx-ulhawän-näwän.» ¹⁸ Jannen-asän a-wen-däx mäšan, şärnaš d-əgdälän tikutawen-ti s-ärhan äddinät a tänät-əjən däx-təssəba-näsän.

¹⁹ Osän-dd härät däx-käl-Ālyähud dd-falnen Intyuš d-Ikanyun, əzzänän s-Buləs. Əkfän-t sämmäjori n-tihun təzzar, ašräwräwän-t har t-ezzəjärän aqṛəm ed, ăgelän ăba-t. ²⁰ Elkämän-as-dd inətṭulab-net, ăxläyğäläyän-t ɣas, inkärd-d, oläs ujəš n-aqṛəm. Äffaw ɣas, äddew d-Bärnäbbas s-Darba.

Iqqäl-dd Buləs d-Bärnäbbas taġrəmt ta n-Intyuš

²¹ Āslänžen aqṛəm-wen-däx, jän däx-s inətṭulab ăwwädnen härät təzzar, əqqälän

Listra d-Ikanyun d-Intyuš. ²² Samätarän inətṭulab däg-idäggan-win-däg d-ad-ətṭəfän immun s-Mässinäg ed, itbat a-s ujəš n-Təmmənəya n-Mässinäg, äddeew day d-älxizabät äjjeen.

²³ Älkänisät əmmärän-däg, a däg-s səbdədän inušämän, ədələn-asän Mässinäg, užamän təzzar, säyləfən-tän i-tärna n-Emäli-i s-omänän i-ad-däg-sän äj älbäraka.

²⁴ Əjläyän ədarät-a-wen teje ta n-Bəssidi, okäyän s-ta n-Bänfəli, ²⁵ äxtäbän däg-agrəm wa n-Birga təzzar ätrarän s-Antalya. ²⁶ Əjjäšän turäft n-aman dihen, jän tamdujt ta n-Intyuš-i-däg dd-ämešälän ədarät a-s ässiixlafän imumənän i-ännuğmät n-Mässinäg.

²⁷ Osän-in ɣas, äsdawän-dd älkänisät, ad-siğulän i-imumənän isälan n-a-wa s-tän-ikfa Mässinäg turhajät n-iji-net, d-əmmək wa s-ora Mässinäg emm n-ehän n-immun i-inəzzulam. ²⁸ Ähojän ədarät-a-wen əzzəgän ɣur-inətṭulab wi n-dihen.

15

Mäjräd wa ikkän jer-imumənän däg-isälan n-a-wa iğalläsän

¹ Äzzäman-en-däg a dd-fälän meddən iyyäd teje ta n-Älyahudəyät, ad-saxren imumənän n-a-s ere wärän ämeläy s-älxədät wa dd-oyya ännäbi Mosa, wär-e iğləs.

² Ija där-sän Buləs d-Bärnäbbas tamxənnant tăşsoohet təzzar, änmarḍän imumənän fäl

ad-sukən Buləs d-Bärnäbbas d-härät däg-meddən n-älkänisät-näsän Yärussälam i-adj-ejən isälan n-tamgənnant-ta-däg i-inəmmušal d-inušämän wi t-əllänen dihen i-ad-hasän-tät-arən.³ Ässofädän-tän-in imumənän n-älkänisät ta n-Intyuš-i tän-täšmašälät s-tizarät, räsän teje ta n-Finisyä d-ta n-Sämarı, sigulän isälan n-əmmək wa s-ätubän inəzzulam[†] i-Mässinäg. Ämoos umär wa tän-dd-jän a iknan asəddəwi n-ayətma-sän däg-äddin däg-idäggan-win-däg.

⁴ Эwwädän-in Yärussälam, täsbärräk-tän älkänisät d-inəmmušal d-inušämän, jän däg-sän isälan n-a-wa s-tän-ikfa Mässinäg turhajät n-iji-net s-ifassän-näsän. ⁵ Эggädän-dd meddən iyyäd hanen taggayt ta n-käl-faris təglät fäll-tidət n-iman-net, ənnän əflasän a-s ämoos amili d-alkum i-alämär wa n-ənnäbi Mosa a ifraqän fäll-inəzzulam i-ad-əjjəsän Təmmənəya n-Mässinäg.

⁶ Эzzəmmägän inəmmušal d-inušämän i-ad-əjrəwän äddäbara däg-isälan-wi-däg. ⁷ Təja däg-sän tamäzayt tässoohet. Däg-a-wen-däg, ad-dd-ibdäd Bətrus jere-sän, inna: «Ayətma-g, təssanäm a-s äru d-hi-äsnäfranän Mässinäg jere-wän i-ad-säsläg inəzzulam isälan n-Älənžil i-ad-amənän s-Mässinäg.

⁸ Mässinäg i issänän a-wa ihän ulh n-ägg-adəm a hasän-imməjrädän, ikf'-en Unfas

---

[†] **15:3** 15:3 — Yur-käl-Älyähud, ere wärän ämoos ägg-Älyähud s-aläşäl mey ere wärän ilkem i-äddin-näsän, iket-net, änäzzalim a ämoos. A-wen-däg a fäl tiwsaten ti iyyädnen iket-näsnät, ti n-inəzzulam. — Aşäl-i-däg, änäzzalim, äkafär (ere wärän issen s-Mässinäg).

Šäddijän s-əmmək wa s-hanäg-t-ikfa näkkaneđ-i n-käl-Älyähud, ⁹ wär t-illa a-s hanäg-azimäzläy där-sän ed, immun s-Mässinäg a isshəsdäjän ulhawän-näsän.

¹⁰ Šämad tidet a-wen, adiš mafäl tirəməm Mässinäg, tajjäm fäll-errawän n-inəttulab äzuk s-näkkäned wäla abbatän-nänäg, indär-anäg älänji-net? ¹¹ Wadden ännuğmät n-Emäli Ȳisa-i s-nomän, iğläs-anäg, ənta day a-s omänän əntaneđ-däg.»

¹² Tässosäm tamötte iket-net, äsjädän äddinät darät-a-wen i-Bärnäbbas d-Buləs siğulän isälan n-ijitän n-Mässinäg wi jän d-härätän wi ässuksäđnen jän jer-inəzzulam. ¹³ Ǝssəmdän mäjräd ɣas, iđkäl-t Yaqub, inna: «Ayətma-g, sädjät-ahi. ¹⁴ Ija däg-näg Simyon Bətrus isälan n-əmmək wa s-dd-äšbašäj Mässinäg s-inəzzulam i-ad-däg-sän isənnəfrən tamötte təlkamät i-isəm-net ed, ¹⁵ ămoos a-wen a ănimännakän d-a-wa ənnän ănnabitän ed, iktab a-s, innä Mässinäg:

¹⁶ <Darät-a-wen, ilkam a dd-ăqqələg
i-ad-aləsäg edey n-ehän n-Dawəd-wa ođän,
səbdədäg-t-dd däg-timşar-net, ädyäg-t.‑>

¹⁷ A-wen, däg-təssəba n-ad-immäg a-wa t-illän däg-äddinät i-Emäli, əmmägnät-as day tiwsaten-ti fäll-itawägra isəm-in. A-wen, Emäli a tän-innän, erhet-net day den-däg ənta-i ilän tärna n-iji n-härätän-win-däg day den-däg, ¹⁸ wär t-illa day a has-idrajän däg-a-wen-däg, ed issän-t ȳur-aläşäl-net.

¹⁹ Təssəba n-a-wen-däg a fäl hawän-janneğ a-s, wär täsmäğatäräm inəzzulam-wi maden-utab s-Mässinäg ²⁰ mäšan, nəktəbet-asän täkarde n-tamätert i-ad-əbdəwän d-härät iket-net äddooben asəmmädəs-näsän, əbdəwnet d-älygibadät n-äşşänämän d-əzzəna d-tetäte n-mäğsoy d-tesäse n-ašni. ²¹ Ädduuttät a-s ila änñabi Mosa däg-əzzurəyatän-ti-däg hakd-däg ti-okäynen äddinät däg-iğärman iket-näsän ɣarränen əlkəttabän-net hak əssəbət-i n-täsonfat däg-ihänan n-äddin.»

²² Änmännakän inəmmušal d-inušämän d-əlkənisät ədarät-a-wen fäll-ad-sənnəfrənän härät däg-meddən-näsän maden-idaw d-Buləs d-Bärnäbbas s-Intyuš, äsdäwän där-sän day Yahudəs wa itawäğren s-isəm Bärsabas d-Sillas, əssin meddən a-wen ätiwäsämğärnen jer-ayətma-sän däg-äddin. ²³ Əkfän-tän täkarde əktabän s-ifassän-näsän. Ənnän däg-s:

A-wa näkkäneq inəmmušal d-inušämän wi n-ayətma-wän däg-äddin. Nähul-in ayətma-näg wi s-käla əmoosän inəzzulam hänən Intyuš d-Surya d-Silisi.

²⁴ Ijmad-t äşşäk a-s nəşşəwwäš a-s nəslə ass wa kawän-in-jän meddən hanäg-in-falnen wär hin-näşmaşäl, nəssan a-s, ənxäsän iman-näwän. ²⁵ A-wen-däg a fäl nohär iyyän n-äddäbara iket däg-nänäg i-ad-kawän-in-nəsük meddən näsidaw d-Bärnäbbas d-Buləs-i nəkna tärha ed, ²⁶ əmoosän meddən jänən iman-näsän däg-mişi fäl təssəba n-isəm n-Emäli-nänäg ƔisaĀlmasex. ²⁷ Näshimaşäl-in day sär-wän Yähudəs d-Sillas i-ad-hawän-

aləsən asuγəl n-isälan-wi-däγ. ²⁸ Issəlmäd-anäγ Unfas Šäddijän, närda day s-ad-wär nətəjj fälla-wän äzuk wäl' iyyän säl wa ämoosän färəd, ²⁹ a-wen a t-ämoosän, asäxrəm n-tetäte n-takute jat i-äşşänämän, asäxrəm n-tesäse n-ašni d-tetäte n-mäγsöy d-täbəddawt d-iji n-əzzəna. Afäl tət̄fāfäm iman-näwän fäll-härätän-win-däγ, ad-təjəm a ähuusken ed, wär mad-iγsəd isəm-näwän dat-äddinät.

Nähuul-käwän-in, wässälam!

³⁰ Ārkäbän ḍarät-a-wen, əqqälän Intyuš, äwwayän täkarde-tənnin-däγ. Əwwädän-in γas, äsdäwän-dd älkänisät, əkfän älžämaxät täkarde, ³¹ tätwäγra, ämoosän isälan-wi tät-hänen əssəbab n-tedäwit mäqoorät.

³² Āsmätär-tän day Yähudəs d-Sillas ed ənnäbitän a ämoosän s-iməjridän äjjootnen, sasmađän ulhawän n-imumənän, sişuhun-tän däγ-immun-näsän. ³³ Ässakäyän härät n-išilan dihen γas, fälän-tän imumənän-wi dd-fälnen Yärussälam däγ-älxer, əqqälän älkänisät ta tän-dd-täšmasälät [³⁴ mäšan, äqqima Sillas ḍara-sän]. ³⁵ Izzäγ Buləs d-Bärnäbbas däγ-Intyuš-en-däγ, sayr'-en əntäneđ d-iyyäđ, xat̄tabän s-älxalän äjjootnen isälan n-Emäli.

Täbəddawt n-Buləs d-Bärnäbbas

³⁶ Härät n-išilan ḍarät-a-wen, innä Buləs i-Bärnäbbas: «Näqqəlet ayətma-näγ däγ-äddin wi hänen iğärman wi däγ-nəja isälan n-mäjräd n-Emäli, nəssən əndek əmmək-näsän.»

³⁷ Ittär Bärnäbbas a-där-sän aləs Exya Marqəs tădiwt ³⁸ măšan, wär has-irda Buləs s-a-wen. Inn'-as, wär-ānhäjja a-där-sän idaw ed, ənta iman-net a hin-iqtäsän iman-net där-sän a-s əara-sän ibdə däg-Bänfəli.

³⁹ Täkkus talxa jere-sän har dd-oraw a-wen-däg tăbəddawt-näsän s-iyyät. Äddew Bärnäbbas d-Marqəs ədarät-a-wen, əjjäšän turäft n-amən, əkkän Qəbrus. ⁴⁰ Iğrä-dd Buləs Sillas s-iman-net, iglə ədarät a-s t-ässeyläfän ayətma-s däg-äddin ännuymät n-Emäli.

⁴¹ Immär Buləs äkall wa n-Surya d-Silisi, isışuhut immun n-älkänişäten däg-idäggan-win-däg iket-näsän.

16

U-Mäsidunya wa ittärän tinahäyen däg-Mässinäy

¹ Immär Buləs axrəm wa n-Darba d-wa n-Listra, ill'-e dihen-däg a-s änättalib iyyän da-däg s-isəm-net Timoti, ma-s tamumənt lan käl-Älyähud măšan, ti-s, i n-käl-Älyunan,[†] ² jannen falla-s imumənän wi n-Listra hakd-däg wi n-Ikanyun a ähuusken. ³ Iğr'-e-hi-dd Buləs s-iman-net i-ad-där-s idaw măšan, äsmaläy-t təzzar i-ad-wär järrəwän käl-Älyähud wi t-əllänen dihen a falla-s ənnän ed, əssanän iket-näsän a-s abba-net, i n-käl-Älyunan.[†]

[†] **16:1** 16:1 Itawann'-asän: Gəriktän. (Les Grecs däg-Təfränsit). Əzzağän Erobba däg-äkall wa itawänna: Gəris (La Grèce däg-Təfränsit). Tawalt-näsän: Tälyunanit. [†] **16:3** 16:3 Gərik (Grec) däg-Təfränsit.

⁴ Ayrəm əmmärän-däg darät-a-wen, ad-däg-s səmmətärän imumənän däg-alkum d-udəf n-äddäbaratän-wi hasän-äxtäsän inəmmušal d-inušämän däg-Yärussälam. ⁵ Samätarän ālkänisäten i-ad-işsuhət immun n-inətṭulab, isajat-dd Mässinäg hak ašäl äddinät äynaynen däg-ālkänisät əkfanen iman-näsän i-Emäli.

⁶ Ijläy Buləs d-imidiwän-net Frižya d-teje ta n-Gälasya mäšan, wär hasän-irda Unfas Şaddijän jan isälan däg-äkall wa n-Azya, ⁷ əwwädän-dd Masi, əttärän ad-əkkən Bətni mäšan, igdal-asän dag Unfas n-Yisa s-a-wen, ⁸ əjläyän Masi, äzzubben däg-Tärwas. ⁹ Ellan-t dihen-däg a-s ähhurjät Buləs u-Masidunya iyyän t-ixarrän, ibdad, iddal Mässinäg, ijann'-as: «Ya Mässinäg! Şəmmišəl-dd sär-näg ere hanäg-ohägän tinahägen, nägləs.»

¹⁰ Nəfhäm s-a-wen-däg dd-ənfalälän i-Buləs, a-s irha fälla-näg Mässinäg ad-nəsəllənžət tejeten-däg, ad-nətammäg ya i-əmmək s-nəkka Masidunya. Yur-dihen-däg ad-tän-dd-əjjäšäg, ohäräg d-Buləs asikəl näkk-i iktäbän isälan-wi-däg.

¹¹ Nəjjäš turäft n-amən däg-Tärwas, nəja s-iyyät tamdujt ta n-Somätras, äffäw nəkka Näyyabolis; ¹² nəfäl dihen, nəkka aysrəm wa n-Fəlibb-i s-ənta a itammär ere dd-ijjäšän Masidunya s-tizarät, ämoos dag aysrəm fäll-ixkam Roma, nässakäy härät n-işilan dihen.

Ija Buləs isälan n-älxer däg-tayrəmt ta n-Fəlibb

13 Ašäl wa n-əssəbət-i n-täsonfat, nəzjär aýrəm, nəkka asälim n-ejärew ed, norda s-ad-däý-s nəjrəw edägg iştirär däý-nədäl Mässinäý, nogäz-in dihen tideeden äžziimmäýnen, näqqima ad-hasnät-nətajj isälan.

14 Täsjäd-anäý tiyyät däý-snät n-tämaksaqt n-Mässinäý s-isəm-net Lidya, tu-mamälat n-aýrəm wa n-Təyatir hin-žänset mäsär wa n-nefran n-ini šäggäýän. Orä Emäli ulh-net, tomän s-a-wa has-ijännä Buləs, **15** tätwäsälmäý däý-aman ənta d-käl-ehän-net. Tənnä i-Buləs d-imidiwän-net ədarät-a-wen: «Kunta təflasäm a-s tamumənt n-Emäli a ámoosäý, məjurətät-ahi». Laqqäd-anäý har hanäý-täshhässäl s-a-wen.

16 Noläs day nəkka edägg n-tittar a-s hanäý dd-təlkäd tänaxdimt tiyyät ih' alśin iknan tälläbäst, tämoos i-məssaw-s əssəbab n-ärrəzäý ed, itiləxüt alśin wa tät-ihän a-wa ilkämän, təzzalän-as äddinät. **17** Tənhäý-anäý ɣas, təltäý-anäý, e-s nəkka-däý təseyärät dara-näý, janna: «Ya äddinät, əlmədät a-s meddən-wi-däý hannäyäm, ekla n-Mässinäý wa iknän aðkul, isälan n-tabarät ta n-ələxəllas a-s dd-osän i-ad-tän-əjən.»

18 Təj'-anäý alkum-wen-däý har ja išilan, təglä fäw har təşxäf Buləs; əmlälläy-dd sär-s, əsmähäd fäll-alśin wa tät-ihän, inn'-as: «Omaräý-käy s-isəm n-Visa Ālmasex, əsjär-tät!» Izjär-tät alśin ässaxät-wen-däý.

19 Ənhäýän məssaw-s a-s taklit-näsän əbas-hasän-dd-saysal ehäre ɣas, ərmäsän Buləs d-Sillas, əlwäyän-tän s-exäryxär wa n-tamxənnant s-itawänna Larofaž däý-itamär ässhäregə,

əssəbdädän-tän dat-älqallitän, ²⁰ əssəknän-tän ԛarät-a-wen däg i-käl-ässhärexa wi n-Roma, ənnän-asän: «Meddən-i n-käl-Älyähud hannäyäm, wär dd-äwweyän a säl äddärora s-axrəm-nänäg, ²¹ sasägren äddinät älgadatän s-näkkäned-i n-käl-Roma wär hanäg-t-illa uđef-näsän wäla alkum-hasän.»

²² Təsla tamötte i-a-wen җas, təzzän sär-sän. Ənnän käl-ässhärexa, ətwəkkəsnet isəlsa däg-Buləs d-Sillas, ättawätnet.

²³ Əknän-tän asəsnan təzzar, järän-tän-in däg-takärmut däg-a-s ənnan i-əssärdusa ad-hasän-əknən iji n-ənniyät. ²⁴ Ätwənnä a-wen i-emännähäd n-takärmut җas, ija däg-sän tişəm, ij'-en däg-səllul.

²⁵ Ebre n-ammas n-ehäd, irmäs Buləs d-Sillas əsahäg n-təmmal i-Mässinäg, əsijädän-asän käl-takärmut wi iyyädnen.

²⁶ A əndärrän-däg äşkädkäd-dd äkall daw-sän s-ässhähät här əsnähäynähäy issas n-takärmut, ämerän isäxfal n-takärmut iket-däg-näsän ässaxät-wen-däg, ämeränät däg tişəm-näsän. ²⁷ Inkär-dd emännähäd n-takärmut däg-edəs, inhäy tishar n-takärmut ämeränät җas, ilbäy-dd takoba-net i-ad-sär-s idəj iman-net ed, äxel käl-takärmut wi iğläf, əjmädän.

²⁸ Mäšan, äşxärät-as Buləs s-afälla, inn'-as: «Ahaa! Wär jed a-di, nəll'-e diha iket-nänäg.»

²⁹ Irmäs-dd emännähäd n-takärmut emämmäl n-efew s-inhäy data-s, oşäl-dd, irkäg dat-Buləs d-Sillas äşikädkäd, ³⁰ ikkäs-tän-dd däg-ammas n-takärmut təzzar, inn'-asän: «Meddən, ma s-ley

s-ad-t-äjjäy i-ad-äyləsäg?» ³¹ Ənnän-as: «Amən käyy d-ejadäš-näk s-Emäli ɻisa, ad-täyləsäm.»

³² Äxtäbän-as mäjräd n-Emäli ənta d-käl-ehän-net älwäqq-wen-däg.

³³ Ilwäy-tän däg-täkkäwält n-ehäd-en-däg s-ehän-net, issəfär ibuyəsän-näsän, ätwäslmaç däg-aman ɻarät-a-wen ənta hakd käl-ehän-net iket-näsän. ³⁴ Äsmäjarät-tän däg-a-s ikna tedäwit ənta d-käl-ehän-net n-a-wa s-omänän iket-näsän s-Mässinäg.

³⁵ Äffäw ɣas, äšmašälän-dd käl-ässhäreya meddən s-emännähäd n-takärmut i-ad-hin-isəwwəy Buləs d-Sillas. ³⁶ Ija däg-sän emännähäd isälan n-a-wa ənnän käl-ässhäreya mäšan, ³⁷ inn'-as Buləs: «Fäw, šämad jän däg-näg tiwit dat-tamətte, a-s ija a-wen, wär nätwäšräg, näkkäneđ-i äddinnen fäll-Roma, järän-anäg-in däg-takärmut s-əmmək-wa-däg, ämära ərhan ad-hin-nətwəyy däg-ufär, wär närda s-a-wen, asənet-dd əntaneđ iman-näsän, səwwəyyən-anäg-in.»

³⁸ Əqqälän meddən-wi dd-ämešälnen, əssoğälän isälan n-a-wa inna Buləs i-imännähädən. Əslän i-isälan n-a-s Buləs d-Sillas äddinän fäll-Roma ɣas, ärmägən. ³⁹ Osän-tän-dd darät-a-wen əntaneđ iman-näsän, əttärän tenäşše däg-Buləs d-Sillas, əkkəsän-tän-dd däg-takärmut däg-a-s däg-sän əttärän ad-əfələn ayṛəm-näsän.

⁴⁰ Əzjärän-dd takärmut ɣas, əkkən ehän wa n-Lidya, ad-samätarän dihen ayətma-sän däg-äddin d-alkum i-Mässinäg təzzar, əglən.

17

Buləs d-Sillas dăx-ayrəm wa n-Tăslonika

¹ Ǝjläyän Änfibbolis d-Abuləbbis, osän-dd Tăslonika ɣas, ijjaš Buləs ehän n-ăddin wa n-käl-Älyähud ² ed a-wen-dăx a-s izzay ad-t-äj. Ija dihen kăraq əssəbətän itidwənnit d-käl-Älyähud dăx-isälan n-a-wa ənnän əlkəttabän n-Mässinäx. ³ Itafässar-asän-tän, isatbat-asän a-s iktab dăx-sän a-s Älmasex, ilzam-t ad-inhəy tersəmmawen, ämmät təzzar, inkär-dd jer-inəmmuttan. Ijann'-asän day a-s ɻisa-wa hasän-ixatṭäb a-s Älmasex.

⁴ Ǝkkäsän iyyäd dăx-sän ässhäk dăx-a-wa hasän-ijanna, əlkämän-asän day käl-Älyunan[†] äjjootnen äddinnen d-tiđedən äjjootnen lanen isəm dăx-ayrəm.

⁵ Măšan, osämän fälla-sän käl-Älyähud, əglän, äsdawän-dd härät dăx-erk äddinät, äsmädärwäyän ayrəm təzzar, əkkän ehän wa n-Yazun, əmmaqän i-Buləs d-Sillas i-ad-tän-səbdədän dat-tamətte, təsräx-tän. ⁶ Wär tän-in-ogeżän dihen ɣas, ođän fäll-Yazun iman-net, äsräwräwän-t ənta d-imumənän iyyäd, əssəbdädän-tän dat-imännähädän n-ayrəm, ad-tän-sawarän käl-Älyähud uđlem, jannen: «Äddinät-wi-dăx, äkall iket-net a äsnäxänbälän siha d-siha təzzar, əwvădän-anäx-dd ämära, ⁷ əntaneđ-da-dăx äsmäjarät Yazun, ad-tajjän

---

[†] **17:4** 17:4 Itawann'-asän: Gəriktän. (Les Grecs dăx-Təfränsit). Ǝzzaxän Erobba dăx-äkall wa itawänna: Gəris (La Grèce dăx-Təfränsit). Tawalt-näsän: Tălyunanit.

härätän əšlaynen i-a-wa innä āmānokal wa mäqqärän ed, jannen ill'-e āmānokal säl Qäyşär s-isəm-net ɻisa.»

⁸ Wär-əjrezän isälan-wi-däg i-tamötte wäla i-imännähädän n-ayrəm, ⁹ äxtäsän i-Yazun d-imumənän wi iyyädnen äddäyyät s-lan s-ad-t-əzələn i-əlxəkum təzzar, ətwəyyən-in.

Buləs d-Sillas däg-ayrəm wa n-Biri

¹⁰ Ənhäyän imumənän tukəse n-talga-ta-däg ɣas, əssəjmädän Buləs d-Sillas ehäd-wen-däg, əssokän-tän ayrəm wa n-Biri. Əwwädän-in dihen ɣas, əkkän ehän n-äddin wa n-käl-Ālyähud. ¹¹ Əssəknän-tän käl-ayrəm wa n-Biri tärha tojärät ta n-käl-Täslonika, ed əntaneq, əslän i-mäjräd n-Mässinäg ɣas, omänän sär-s šik, ad-ɣarrän hak ašäl əlkəttabän, tassänän a-wa hasän-itawännən tidət mey. ¹² Omänän däg-sän äddinät äjjootnen hanät tideđen äjjootnen n-Tälyunaniten lanen isəm d-meddən day äjjootnen.

¹³ Əslän käl-Ālyähud wi n-Täslonika a-s itajj Buləs isälan n-mäjräd n-Mässinäg däg-Biri ɣas, əlkämän-as-dd, ad-tattärän day asənkar n-tamötte fälla-s ənta d-imidiwän-net; ¹⁴ Əssəglän imumənän Buləs ḍarät-a-wen däg-armud, əssəjmädän-t ayrəm s-ašrut wa n-ejärew mäšan, əqqimä-dd ɣur-sän Sillas d-Timoti. ¹⁵ Äddewän meddən wi hin-əssofädnen Buləs har hin-əwwädän ayrəm wa n-Atinya təzzar, ənnädän-dd, əssawäy-tän Buləs āmašal i-ad-has-dd-ilkəm Sillas d-Timoti däg-armud.

Buləs, däg-ayrəm wa n-Atinya

16 Isimäqqul-asän Buləs däg-Atinya dihen-däg a-s inxäs a-wa ihannäy iman-net fäl əjut-i-däg jän ässänämän däg-ayrəm-en-däg. **17** Iglä, ädwännät d-käl-Älyähud däg-ehän n-äddin-näsän, ad-itidwənnit day hak ašäl d-inaybadän n-Mässinäg wi hänен eğärşär wa n-tamğənnant s-itawänna Larofaž. **18** Ädwännen där-s dihen käl-fälşäfa wi s-itawänna käl-Ibbikur d-iyyäd s-itawänna käl-Stoyis. Jannen däg-sän iyyäd: «Ak i n-iləs šəjren-wa, ma ijanna?» Jannen wi iyyädnen: «A-wa məssaw-näg iyyäd fäll-wär nəssen əzzaxnen išənnawän a-s hanäg-ixatṭäb isälan-näsän.» Jannen a-wen fäl-a-s ij'-asän Buləs isälan n-älxer n-Ýisa d-isälan n-tanäkra jer-inəmmuttan.

19 Ārmäsän Buləs ədarät-a-wen, əlwäyän-t s-Larofaž, ənnän-as. «Säsəl-anäg ya ämära isälan n-teğäre ta täynayät där-hanäg-dd-tosed **20** fäl-a-s käyy, tikunen ti s-hanäg-säsled, wär käla hasnat-nəsla däg-äddunya, fässär-anäg älmägna-näsnät.»

21 Āzzäman-en, käl-Atinya hakd-däg imäjarän-näsän, wär t-illa ere s-wädden issan a-s wär-oren timəzzujen ar däg-umag n-isälan d-iji-näsän.

22 Ibdäd-dd Buləs däg-ämmas n-Larofaž, eğärşär wa n-tamğənnant, innä: «Ya käl-Atinya, däg-a-wa hannäyäg, ijmad-t aššäk a-s təjlayäm hullan däg-äddin wa häm, **23** əssägħläyäg-dd däg-ayrəm-näwän, əknej azəjjəzz n-idäggan n-älxibadät-näwän, əgleg faw har ođeg fäll-edägg n-tikutawen-näwän fäll-iktäb:

«I-Āmakraš wa wär nəzzey».

Əlmədät ašäl-i, a-s Wa ɣabbādām wär t-təzzeyäm a-wa hawän-ija ālžähalät, ənta a-s hawän-tajjäx isälan-net.

²⁴ Mässinäx-i dd-ixlákän äddunya d-a-wa tätihän iket-net, ənta-i n-Emäli n-işənnawän d-äkall, wär-itəzzäx ehän dayän ifassän-n-ägg-adəm, ²⁵ wär-ämğatär s-tadhəlt n-ifassän n-ägg-adəm wäla s-härät wäl' iyyän ed, ənta a ihakkän e d t-illäm ägg-adəm tämudre, ənta day a ihakkän unfas d-tämudre i-härät iket-net. ²⁶ Ənta a dd-ixlákän ähaləs-wa dd-äshäyäwän e d t-illäm ägg-adəm iwarän ärori n-äkall, ənta a iytäsän täkost n-ikallän wi tazzäxän, ənta day a hanäx-dd ijän äzzämanän.

²⁷ A-wen, ij'-e Mässinäx i-ad-has-əmmäxän äddinät kud-däx s-ekälelauf i-ad-t-əjrəwän ed, ijmaq-t ässäk a-s Mässinäx, wär hanäx-ihä i ujəj. ²⁸ Ənta a hanäx-ikfän tämudre d-emäremar d-tumast. Mäjräd-wen-däx, täsdättät täsawit-näwän ta tənnät:

«Noläh där-s ed nämoos aratän-net.»

²⁹ Ɣas, şämad nämoos aratän-net, adiš tələš fälla-näx torda n-a-s Mässinäx änifäqqə d-a ämoosän oräx meğ azrəf meğ tähunt meğ ättäşwer dd-izjarän tähore wäla tayette n-ägg-adəm.

³⁰ Əlmədät a-s Mässinäx, iwətyan-wi ässakäyän äddinät däx-ālžähalät, wär tänixseb fäll-errawän-näsän, a-wen-däx a fäl ämära, omar i-e d t-illäm ägg-adəm däx-e d-t-illäm edägg s-ad-utab ³¹ fäl-a-s ässiibdäd

ašäl däg-mad-išräg äddunya-ta-däg s-ähalës-wa äsnäfrän tat-madän-išräg s-iqqud. A-wen, issëtbät-t Mässinäg i-tamëtte iket-net s-əmmæk wa s-dd-issənkär Ȳisa jer-inəmmuttan.»

³² Tëslä tamëtte i-isälan n-tanäkra jer-inəmmuttan ḡas, jän-t iyyäd tekäskäst, ənnän-as iyyäd: «Eglëw, täqqəläd-anäg-dd ašäl iyyän säl wa i-ad-nalës asjəd i-isälan-wi-däg.» ³³ Ifäl Bulës jere-sän ălwäqq-wen-däg mäšan, əlkämän-as iyyäd omännen s-a-wa innä. ³⁴ Äddinät-en, ih'-en Denis wa ijän ənniyät i-Larofaž d-tamädt tiyyät s-isəm-net Dämaris d-iyyäd dag säl-win-däg.

18

Akilas d-Briska

¹ Ifäl Bulës Atinya ḍarät-a-wen, ikkä ayṛəm wa n-Kurənta. ² Ämmoqqäs dihen d-ägg-Ālyähud n-äkall wa n-Fon s-isəm-net Akilas. Iket-dd ifäl İtali ənta d-hänne-s s-isəm-net Briska fäl-a-s äzziizjär-dd ămänokal n-äkall Kəlod alämär däg-iktab a-s, əzjärnet käl-Ālyähud iken-näsän Roma. ³ Ämedäw Bulës d-Akilas ed oharän ălxidmät wa n-iji n-ihəktan.

Bulës d-Sillas, däg-ayṛəm wa n-Kurənta

⁴ Hak əssəbət-i n-täsonfat, isatbat Bulës isälan i-äddinät däg-ehän n-äddin i-käl-Ālyähud hakd-däg käl-Ālyunan.† ⁵ Iwwäd-dd Sillas d-Timoti

---

† **18:4** 18:4 Itawann'-asän: Gəriktän. (Les Grecs däg-Təfränsit). Ezzaxäg Erobba däg-äkall wa itawänna: Gəris (La Grèce däg-Təfränsit). Tawalt-näsän: Tälyunanit.

Buləs, falən-dd Masidunya ɣas, oyyă iji n-ihəktan, ikfă iman-net axăṭab n-mäjräd n-Mässinäɣ, itajäyha i-käl-Älyähud a-s Ɣisa a-s Älmasex.

⁶ Äşmäšäkken a-wa hasän-ijanna, ad-sikuforän. Ibbəkbäk Buləs isəlsa-net, inn'-asän: «Ədmanän däɣ-wän iman-näwän, äbas däɣ-i ədmanän, ämära, inəzzulam a-s e-ənnädäɣ, äjäɣ-asän isälan.»

⁷ Ifäl Buləs dihen, ikk' ehän n-ähaləs s-isəm-net Titus Istus, änayħbad n-Mässinäɣ s-animältaɣ ehän-net d-wa n-äddin. ⁸ Däɣ-a-wen-däɣ, ad-omän Krisbus wa n-älfäqqi n-ehän n-äddin s-Emäli ənta hakd d-ejädäš-net d-käl-Kurənta äjjootnen äsijädnen i-Buləs; omänän, ad-titwəsəlmiɣän däɣ-aman.

⁹ Ehäd iyyän, änfaläl-dd Emäli i-Buləs, inn'-as: «Buləs, wär käy-isärmaget härät, mäjräd, wär tässosämäd, ¹⁰ əllex-t edes-hak, ədhaläɣ-käy, wär t-illa ere hak madän-iɣṣəd härät fäl-a-s leɣ tamətte täjjeet s-ärheeɣ ad-tät-äɣləsäɣ däɣ-ayrəm-wa-däɣ.» ¹¹ Izzäɣ Buləs dihen har ija awäťay d-sädiš orän, isaxra äddinät mäjräd n-Mässinäɣ.

¹² Äzzäman wa d-ämooš Galyon gəfar n-Akaya, änmannakän käl-Älyähud fäll-Buləs, äɣrən-t s-älqallitän i-ad-t-əšräɣän. ¹³ Äswärän-t uđlem dat-gəfär, ənnän-as: «Ähaləs-i, isaxra äddinät älyibadät n-Mässinäɣ s-älɣadät änimäšrayän i-a-wa innä alämär.»

¹⁴ Ittär Buləs ad-arr emm-net i-ad-ämmäjräd ɣas, innä Galyon i-käl-Älyähud: «Ənnär

anməšri i-ässhärexa mey erk āmašal a fäl hi-dd-təkkäm i-ad-hawän-aräg ässhärexa-net, äjäg-awän-t ¹⁵ mäšan, šämad a-wa tamädašt jat fall-tijettewen n-teğäre-näwän d-ismawän wi əktäbnen däg-alämär-näwän, wär-ärheg ad-umasäg älkalli-näwän däg-isälan-win-däg, əsrägät-tän kawäned iman-näwän.»

¹⁶ Äsfäl-tän Galyon ehän wa n-ässhärexa ḍarät-a-wen. ¹⁷ Təzzän tamətte iket-net s-Sustin wa n-älfäqqi n-ehän n-äddin, ad-t-təggatän dat-älkallitän mäšan, wär t-illa a hasän-inna Galyon wa n-gəfär.

¹⁸ Ähoja Buləs däg-Kurənta təzzar, ässälläm fäll-imumənän, əkfän-t turäft n-aman ijjaš s-äkall wa n-Surya, igla, äddew d-Briska d-Akilas. Əwwädän-in agravem wa n-Sankərya xas, ästäbälbäl Buləs i-ad-umas a-wen a ässitbätän ärkawäl wa ijjaš. ¹⁹ Osän-dd agravem wa n-Ifäsus xas, ibda där-sän Buləs, ijjaš ehän n-äddin, ad-itidwənnit d-käl-Älyahud. ²⁰ Əttärän däg-s ad-xur-sän ähaj ²¹ mäšan, wär hasän-irda s-a-wen ed, inn'-asän: «Kunta otäs Mässinäg a-wen, ilkam ad-kawän-dd-äqqələg.» Ifäl-tän, ijjaš turäft n-aman, ²² äzzubbät däg-Qäyşära ḍarät-a-wen. Ijjaš agravem, ässälläm fäll-älkänisät təzzar, okäy s-Intyuš. ²³ Ija härät n-işilan dihen xas, ijläy s-teje ta n-Gälasya d-ta n-Frižya. Edägg immär-däg, ad-däg-s isəmmətär inət̄ulab i-ad-isəşshət immun-näsän.

²⁴ A-s itājj a-wen-dāg, aγrəm wa n-Ifāsus, ih'-e āhaləs n-ägg-Ālyāhud il' aγrəm wa n-Iskāndərya s-isəm-net Ābbāloš. Ālγalim iknan musnät n-mäjrād a āmoos, ikna dāg teğäre n-a-wa ənnän əlkəttabān. ²⁵ Han-t isālan n-tabarāt n-Emäli, ijlay hullan dāg-a-wa iha, itamäjrad, isagra s-ālmāgna oğadān isālan n-Visa dāg-a-s wär t-təha tijya ar ta n-asəlmayg dāg-aman wa n-Exya. ²⁶ Təsl'-as Briska d-Akilas a-s ixṭāb s-tihusay dāg-ehän n-äddin wa n-Ifāsus ɣas, äyrän-t-dd s-iman-näsän, ad-t-sasaygadān, tafassarān-as tabarāt n-Mässinäg. ²⁷ Äsdärhān Ābbāloš ɖarät-a-wen tikawt n-äkall wa n-Akaya, ədhälän-t imumənän dāg-derhan-net wen-dāg, əkfän-t täkarde i-inətṭulab wi n-äkall-en i-ad-t-səbbərrəkän afäl tän-in-iwwād. Iwwād-in ɣas, āmoos tadhəlt mäqqoorät i-äddinät-wi omännen s-ānnuğmät n-Mässinäg. ²⁸ Isibəggut s-stayətte käl-Ālyāhud dat-tamətte, isasajräh-tän a-s Visa a-s Älmasesx.

19

Ijjāš Buləs aγrəm wa n-Ifāsus

¹ Äzzāman-wen-dāg d-iha Ābbāloš Kurənta, ad-ijläy Buləs ejärew s-afälla n-äkall, ikka Ifāsus. Ijrāw dihen härät dāg-inətṭulab, ² inn'-asän: «Ak kāwāneḍ, a-s tomänäm, təjrāwäm Unfas Šäddijän?» Ənnän-as: «Wär kāla nəslä fāw a-s t-illa a-s itawānna Unfas Šäddijän.» ³ Inn'-asän: «Adiš ma āmoos asəlmayg wa hawän-ätwājjän?» Ənnan-as: «Asəlmayg wa n-Exya.»

⁴ Inn'-asän Bulës: «Exya, issəlmäg tamətte däg-amən i-ad-umas a-wen ašämöl n-tätubt-näsän mäšan, illägät i-äddinät a-s ilkam iyäni wärämooos, a-wen a t-ämooosän Yisa, ənta-en-däg a-s lan äddinät ad-sär-s amənän.»

⁵ Əslän meddən-en i-mäjräd-wen-däg yas, ettärän ad-ətwəsəlmägän däg-aman s-isəm n-Emäli Yisa. ⁶ Äswär-tän Bulës ədarät-a-wen ifassän-net, äzzubbät-dd Unfas Şäddijän fällasän, ad-tamäjradän tawalen äynaynen, tamäjradän däg-isälan n-Mässinäg. ⁷ Meddən-en, märaw-essän d-əssin.

⁸ Itakk Bulës ehän n-äddin wa n-käl-Älyähud, ixatṭab däg-s tidət s-ässahät har ässakäy dihen käräd orän, itidwənnit d-äddinät, isatbat-asän isälan wi n-Təmmənəya n-Mässinäg. ⁹ Mäšan, äşxärän iyyäd däg-sän ulhawän-näsän, unjäyän omänän s-a-wa ijanna, əglän fäw har jannen a läbasän fäll-tabarät-ta-däg s-itäjj Bulës isälan-net dat-tamətte. Ikkäs-dd Bulës iman-net däg-sän, ad-isaxra hak ašäl inətṭulab däg-läkkol n-äddin ora ähalës s-isəm-net Tiranus.

¹⁰ Işl'-e a-wen-däg dihen har əssin iwətyan, əmmək-wen-däg a-s əslän käl-Azya iket-näsän i-mäjräd n-Emäli jer-wi n-käl-Älyähud-näsän hakd-däg wi n-käl-Älyunan.[†] ¹¹ Itajj Mässinäg s-ifassän n-Bulës tikunen äjjootnen, äqqannen eṣäf, ¹² tişələn-dd äddinät sär-s, tazäwen

---

[†] **19:10** 19:10 Itawann'-asän: Gəriktañ. (Les Grecs däg-Təfränsit). Əzzaxän Erobba däg-äkall wa itawänna: Gəris (La Grèce däg-Təfränsit). Tawalt-näsän: Tälyunanit.

imälsan d-ikäršäyän t-dasnen, sänsen-tän fäll-imarhinän, tazzäyän, zajjärän day alšinän imelšan.

¹³ Eggädän-dd imässäxärän n-käl-Älyähud takkänen jer-ikallän, ad-χarrän əntäneđ-däχ fall-imelšan isəm n-Emäli Ÿisa-wa ixaṭṭab Buləs.

¹⁴ Meddən-wi išla a-wen-däχ, əssa-essän, abba-näsän u-tikutawen s-isəm-net Žibba. ¹⁵ Ed əttärän teğäre n-isəm n-Ÿisa fäll-imelšan, ad-hasän-änn alšin: «Näkk ya əzzagäχ Ÿisa, əssanäχ day a-wa āmoos Buləs-i t-ixaṭṭabän mäšan kawäned, mi tāmoosäm?»

¹⁶ Oda fälla-sän amälšon iyyän, iknäs-tän ed irn'-en äşşahät, ikn'-en asəlməd hundäχ har a-s əzjärän ehän-en-däχ, əzzafän, şarän.

¹⁷ Eslän käl-Älyähud hakd käl-Älyunan-wi hänen Ifäesus i-isälan-en-däχ χas, ərmäχän ad-samχarän isəm n-Emäli Ÿisa. ¹⁸ A dd-tisən äddinät äjjootnen omannen s-Mässinäχ, safäkkarän-dd terk timašalen-näsän. ¹⁹ Äwwäyän-dd imässäxärän äjjootnen əlkəttabän-näsän, ad-tän-saryen dat-tamətte iket-net, ädkädän älgim n-a-wen-däχ irxän, osän-t, iwwäd səmmosät timərwen n-efäd n-ärriyal n-ażrəf. ²⁰ Əmmək-wen-däχ a-s təntäm tärna n-Mässinäχ d-äşşahät n-mäjräd n-Emäli däχ-ulhawän n-äddinät, ad-nattajän day isälan-net.

²¹ Ijjäš-dd darät-a-wen ənniyät n-Buləs tärha n-ad-ijləy Masidunya d-Akaya, äkk Yärussälam, ijanna däχ-iman-net a-s afäl-hin-iwwäd dihen, ad-ittär əmmək s-ikka Roma. ²² Äšmašäl Timoti

d-Errast wi n-imadhalän-net s-Masidunya, ija ənta äzzäman däg-Azya.

Ażwi n-iji n-isälan däg-Ifäesus

²³ Äzzäman-en-däg ad-tëja tamdärwayt mäqqoorät fäl təssəba n-tabarät n-Emäli-ta isägra Buləs. ²⁴ Iggäd-dd enhäd iyyän s-isəm-net Dimitrus, ikanna ättäşwerän n-ażrəf fäll-äşşiwawär idəm n-temälit tiyyät s-isəm-net Artamis, ämoos a-wen a ih' älfäyda mäqqoorän i-inhädän ed, itiirəw-dd sär-sän ehäre n-tikunen. ²⁵ Äsdäw-dd inhädän-wi där-ohär älxidmät, inn'-asän: «Meddən, nəhläk, təssanäm a-s älxidmät-nänäg, a-s terše-nänäg, wädden hannäyäm, salläm day däg-Ifäesus hakd-däg däg-Azya iket-net a-s Buləs-wa-hi, ²⁶ äsmättay tamətte täjeet ed edägg osa-däg, ad-däg-s änn a-s: <Imakrašän wi nəkann s-ifassän-nänäg, mälayägna ḡas.> ²⁷ Ämoos-anäg a-wa t-işlän säbxas, ämoos-t day i-ehän n-ämudd wa n-Artamis fäl-a-s išwar äba s-tät-ässimṣärän äddinät wi tät-ġabbädnen däg-Ifäesus d-ikallän n-äddunya wi iyyädnen.»

²⁸ Eslän i-a-wen ḡas, ijjaš-tän aḍkär, ad-sayären däg-işənnawän, jannen: «Artamis ta n käl-Ifäesus, ənta a-s mässa-näg ta tojärät däg-işənnawän d-äkall.»

²⁹ Ämdärwäy aṣrəm iket-net, ad-dd-tidaw tamətte s-ehän wa n-äddäl d-iżejraż. Təzzän tamətte s-Gayəs d-Aristaräq wi n-Masidunya n-imidiwän n-Buləs där-ohär asikəl, əlwäyän-tän. ³⁰ Ittär Buləs ənta-däg ad-äkk ehän wa n-äddäl d-iżejraż mäšan, əgdalän-as inəttulab s-a-wen,

31 äsmätärän-t dax imizärän n-Azya n-imidiwän-net t-əllanen dihen-däg d-ad-wär-ikka ehän-en.
 32 A-s itäjj a-wen-däg, täseğärät tamötte däg-işənnawän, ämidärwäy a-wen-däg iket-net s-ıgxäran, wär t-illa-i s-olähän iğäran-net d-wi n-amidi-net, fäl-a-s təşsəm n-tamötte-ten-däg, wär tessen wäla-däg äddäil n-tamdərwayt-tadäg təjät. 33 Emhälän-dd käl-Älyähud ähaləs s-isəm-net Älxader i-ad-iməl dat-tamötte, jənas isälan n-a-wa ijän, ästafäy-asän i-ad-hasän-ammäjräd 34 mäshan, təlmäd tamötte a-s i n-käl-Älyähud ɣas, ad-sagären, jannen: «Artamis ta n-käl-Ifäsus, ənta a-s mässa-näg ta tojärät däg-işənnawän d-äkall.» Täseğäyya tamötte s-əmmək-wen-däg hundäg har okäyän əssin ässagätän.

35 Iggäd-dd älmer n-agrəm wa n-Ifäsus, ad-isasmad tamötte, ijann'-as: «Ya käl-Ifäsus, mi wärän issen däg-äddunya a-s näkkäned-i-däg n-Ifäsus a ixlafän ehän wa-däg titwäx bid Artamis ta tojärät, ənta d-tele-net ta täşsiwwärät däg-tähunt ta dd-täträkket däg-işənnawän? 36 Ɣas, şämad a-wen, wär t-ih' əşşäk, adiš, sənsät ənniyät-nawän, wär təjjät a išlayän, 37 meddən-wi dd-täwwäyäm, wär-äskafärän, wär-ənnen day a läbasän fall-mässa-näg, 38 kunta əxşadän a läbasän i-Dimitrus d-imidiwän-net, adiš, əqqəlnet i-işilan wi däg-itəxäytäş əşşärexa ed, əllan-t əlqallitän i-a-wen, əşkəwnet sär-sän; 39 kunta day täsiwäräm-tän uđlem säl wen-däg, ad-itwäx təs əşşärexa-net däg-älzämäxäyt wa ilän s-a-wen. 40 Afäl wär nəlkem i-äddäbara-wen-däg, ad-hanäg-isəwär əlxəkum uđlem ed

ažəmmäg-nänäg ämära-däg, wär-ila äddälil.»
41 Innä älmer a-wen ḡas, innä i-tamötte, ad-tämmähäš.

20

Asikəl n-Buləs s-Masidunya d-Ālyuna

1 Tokäy tamdərwayt, sämmid̄ tanfust ḡas, issägṛä-dd Buləs inəttulab, ad-tän-isamätar, isasmađ ulhawän-näsän, issəlläm fällasän darät-a-wen, ikkä teje ta n-Masidunya.
2 Issägläy-dd däg-s iket-net, isamätar imumənän. Ifäl dihen, ikk' äkall wa n-Ālyuna,[†]
3 ässakäy dihen, käraq orän; älwäqq wa d-itəffal äkall-en, äkk wa n-Surya, əjjäšän-t isälən n-taydärt ta s-ärhän käl-Ālyähud ad-has-tät-əjən ḡas, oläs uğəl n-teje ta n-Masidunya, **4** ăddeew d-Subatir ägg Birus wa n-ayrəm wa n-Biri, d-Aristaräq d-Skändus wa n-Täslonika d-Gayəs wa n-Darba d-Timoti, d-Tušik d-Tirfim wa n-teje ta n-Azya. **5** Äzzarän-as meddən-win-däg, əqqälän-asän däg-ayrəm wa n-Tärwas, **6** okäyanäg ämudd wa däg-tattän äddinät tijəlwən ti wär ha tazzə ḡas, nəjjäš turäft n-aman däg-ayrəm wa n-Fəlibb, nässakäy səmmos işilan fäll-ejäreww təzzar, näwwäd-tän-in däg-Tärwas-i-däg nässakäy əssəboğ imdan.

7 Ij'-anäg aşäl wa n-älxad-i n-aşäl wa äzzarän däg-əssəboğ dihen ḡas, näžžiimäg iket-nänäg, nətatt amənsi wa n-tasäktot šaddijän. Issan

---

[†] **20:2** 20:2 Gəris (Grèce) däg-Təfränsit.

Buləs, a-s ašäl wa ilkämän i-wen, iglä. Däg-tessəba n-a-wen-däg a fäl ässakäy ehäd-wen-däg, ädiwännät d-imadhalän-net d-äddinät. ⁸ Näžiimmäg iket-nänäg fäll-afälla n-ehän n-soro äsimäläwläwnät tiftəl äjootnen, ⁹ ädiwännät Buləs i-älzämäxät dihen-däg, a-s ija a-wen-däg, äsihätäl ämawaq s-isəm-net Itikus fäll-fənetär ämerän. Ämmijrăd Buləs ehäd-en-däg a-s hin-ilgäd edəs Itikus, äträkkät-dd fäll-afälla n-soro wa s-kärad. A-s sär-s dd-äzzubben imumənän, əjmaqdän-t iman. ¹⁰ Äzzubbät-dd sär-s Buləs ənta-däg, ibdäd jənnəj-s, irmäs-t-dd s-äfuss təzzar, innä i-äddinät: «Änset ənniyät-näwän, iddar.» ¹¹ Iqqäl ḍarät-a-wen afälla n-ehän, əżun amənsi wa n-tasäktot šaddijän, oläs-asän edäwänne har tänfäraraw tifawt. ¹² Iqqäl ämawaq ənta ehän-net, iddar-iyglas. Ämoos a-wen əssəbab n-tedäwit ässismädän ulhawän n-tamətte iket-net.

Ifäl Buləs Tärwas, ikkä Milati

¹³ Näzzar näkkäned i-Buləs, nəjjäš turäft naman, nəkka Asus-i där-s nohär ed, ässof ənta ad-äj asikəl-en fäll-iḍarän-net. ¹⁴ Iwwäq-anäg-dd däg-Asus ḡas, nämohär där-s asikəl har násjän däg-Mittilän, ¹⁵ nokäy ašäl wa iyyädän s-Šayo, təzzar, nokäy s-Samos d-Milati. ¹⁶ Ässof Buləs ad-wär-immer aṣrəm wa n-Ifäesus i-ad-wär t-äwwegän däg-s äddinät wi n-teje ta n-Azya ed, ärorad Yärussälam i-ad-däg-s isəssikəy ämudd wa n-Fantäkawt.

Isəmməterän wi ija Buləs i-inušämän n-alkänisät ta n-Ifäesus

17 Ălwăqq wa d-năsjän dăg-Milati, āssoka Buləs inušämän n-ălkănisät ta n-Ifăsus.

18 Osän-t-dd ȳas, inn'-asän: «Təssanäm kăwăneđ iman-nawän tămudre ta ətłäfäg ȳur-wän dăg-a-wa əkkäsäg əllej jere-wän ašäl wa d-kăwän-dd-oseg dăg-teje ta n-Azya, **19** təssanäm əmmək wa s-ăsräsäg iman-in data-wän dăg-ălxidmät wa hej i-Emäli. A-wen, jey-t s-imeṭṭawän d-ahänay n-talxiwen sämumnen sär-i dd-orawän käl-Ālyähud. **20** Təssanäm dax a-s wär t-illa a hawän-əffaräg, ăxtăbăg-awän, əssägħräg-kăwän dăg-ihänan-nawän hakd tifärrawen a-wa hawän-iha ălfäyda iket-net, **21** wär kala hi-okäy ašäl d-wär-ăsmätäräg käl-Ālyähud hakd inəzzulam[†] d-ad-utabän i-Mässinäg, əjən immun-näsän dăg-Emäli ȳisa.

22 Āmära näkk da-hi, izzəlzäm Unfas Šaddijän tikawt n-Yärussälam, wär-əssenäg a hi-iqqälän dăg-s **23** măšan, ikkas-ahi Unfas Šaddijän dăg-taydärt n-a-s taġrəmt oseg-dăg, ăjäget fäll-ujěš n-tišəm d-ahänay n-axäna. **24** Diha t-ellej, wär-əjex tămudre-nin härät, wär fälla-s ărmegħäg ed, wär hənnəyäg a säl ittu wa s-ošaläg i-ad-hin-səssiwədäg amäšal wa hi-issägħläf Emäli ȳisa, ăxtăbăg isälan n-Ălənžil-i hän isälan n-ănnuġmät n-Mässinäg. **25** Āmära, kăwăneđ-i jer-ăxtăbăg isälan n-Təmmənəya n-Mässinäg,

---

[†] **20:21** 20:21 — ȳur-käl-Ālyähud, ere wärän āmoos ăgg-Ālyähud s-alăšäl mej ere wärän ilkem i-ăddin-näsän, iket-net, ănäzzalim a āmoos. A-wen-dăg a fäl tiwsaten ti iyyäđnen iket-näsni, ti n-inəzzulam. — Ašäl-i-dăg, ănäzzalim, ăkafär (ere wärän issen s-Mässinäg).

əssanāŷ a-s ābas ilkam ad-tənhayām idəm-in,
²⁶ əkkasāŷ-kāwān dāŷ-taydārt iket-dāŷ-nāwān,
 ābas dāŷ-i ədmanān iman-nāwān ed, a-wa
 əmoosān ālmāŷna n-əlŷəllas n-Mässināŷ wa
 hawān-irha, ²⁷ əssāŷrāŷ-kāwān tayətte-net iket-
 net, wār dāŷ-s-in-oyyeŷ hārāt. ²⁸ Āmāra, ajāt
 ənniyāt i-iman-nāwān, tagəzām day əlžāmaŷat
 n-imumənān wa kāwān-issāŷlāf Unfas Šāddijān,
 umasāt šund imādanān əŷdalnen, agəzāt
 əlkānisāt n-Mässināŷ ta ikfā iman-net s-ašni-net
 wa inxālān. ²⁹ Əssanāŷ a-s afāl kāwān-əfālāŷ,
 ad-jere-wān dd-əlmuməsnāt tiğəs wāren-e-adən
 tāhanint i-tahrut ta n-imumənān. ³⁰ Ad-kāwān-
 dd-əzjärän meddən n-inəsbuha maden-əttär
 ere əslālān dara-sān, ³¹ a-wen-dāŷ a fāl, ajāt
 ənniyāt, əktəwät-dd a-s kāraq iwətyan-wi
 əkkāsāŷ jere-wān, ehād d-ašāl, samātarāŷ-
 kāwān s-iyyān-iyyān, dehiyyān fāw, imēṭawān
 a-s jeŷ a-wen.

³² Āmāra, ayətma, əssiixlāfāŷ-kāwān i-
 Mässināŷ d-ənnuŷmāt n-mäjrād-net, Mässināŷ
 a ilan tārna n-ad-kāwān-isədwəl dāŷ-immun-
 nāwān, isətbət tākasit ta itwār i-iməšseddəjān
 iket-dāŷ-nāsān. ³³ A-s t-əlleŷ jere-wān, wār-
 əsdārhānāŷ ażrəf wāla orāŷ wāla isəlsa n-
 wāl' iyyān dāŷ-wān, ³⁴ səjrāhät ifassān-in,
 təssanām kāwāned iman-nāwān a-s ifassān-
 in a-s əxdāmāŷ i-a-wa s-əmiŷatārāŷ, nākk d-
 meddən-wi dār-i əddewnen, ³⁵ əssəknāŷ-kāwān
 hak ašāl a-s a-wen-dāŷ a-s təlam s-ad-t-təjəm
 i-ad-tədhəlām tiläqqiwen. Əktəwät-dd a-wa
 innā Emāli Yisa a-s innā:

«Ojär ālxer ihān isuf uhēn ajāraw.» »

³⁶ Issəmdä Buləs d-timtär-tin-dāx ḡas, ārkăxān iket-dāx-nāsān, ad-hasān-itəddal Mässināx.

³⁷ Hallān iket-dāx-nāsān, tikrirəyān dāx-s, tisəsān-t dāx-idmarān-nāsān, ³⁸ āsniinān iman-nāsān fāll-a-wa s-hasān-innā, ābas ilkam ad-t-ənhayān. Āssofādān-t-in ḍarāt-a-wen hundāx har ijjāš turāft n-aman təzzar, əqqälān.

21

Tikawt n-Buləs d-imidiwān-net i-Yärussālam

¹ Nəbda dār-sān ḡas, nəjjāš turāft n-aman, nārmās tamdujt n-awtəl wa n-Kus, ăffāw-anāx, nokāy s-Rudus təzzar, nəkkā Batara.

² Nəjrāw dihen turāft n-aman tiyyāt təkkat teje ta n-Finisya, nəjjāš-tät, ³ nohāz-in awtəl wa n-Qəbrus, noyy'-e fāll-tāšalje-nānāx, nokāy s-Surya, nāzzubbāt dāx-əxrəm wa n-Tir-i dāx-la turāft s-ad-zəzzubbət ilalān wi tät-əhānen.

⁴ Nəjrāw hārāt dāx-inəttulab, nāssakāy ɣur-sān əssa išilan. Nəll'-e ɣur-sān dihen-dāx a-s tān-dd-imhāl Unfas Şäddijān s-Buləs, ad-t-salğadān d-ad-wār-ikka Yärussālam.

⁵ Okāyān-anāx išilan-en-dāx dihen ḡas, ăssofādān-anāx-in imumənān-win-dāx, meddən, tıdeđen d-aratān har nəzjār əxrəm, nārkāx dāx-asālim n-ejārew, ad-nətəddal Mässināx. ⁶ Nəssəmdä tittar d-isənnāxlaf dār-sān ḡas, nəjjāš turāft n-aman, əqqälān əntāned ihānan-nāsān. ⁷ Nəfəl nākkāned Tir, nəkkā Bātlomis. Nāsjān dāx-s ḡas, nəkkā ayətmanāx dāx-ăddin wi t-əllānen dihen, nāssällām falla-sān təzzar, nāssakāy aşāl ɣur-sān.

8 Āffäw-anāğ ɣas, nəkk' ehän wa n-Filəbb wa n-amällänžal, † izzağ aṣrəm wa n-Qäyşära, ənta a-s iyyän däğ-meddən wi n-əssa ənnəfrännen däğ-Yärussälam, näzzubbät ɣur-s. **9** Ila əkkozät tilyaden wären əzzey meddən, jarräwnät mäjräd ɣur-Mässinäğ i-ad-t-in-səssiwədnät ăddinät. **10** Nässakäy härät n-işilan dihen-däğ a-s hanäğ-dd-osa ännäbi dd-ifalän Ālyähudəyät s-isəm-net Äggäbbas. **11** Os'-anāğ-dd ɣas, idkäl taməntəka n-Buləs, osäğ sär-s ifassän-net d-idarän-net, inna: «Ənta da a-wa innä Unfas Şäddijän: mässi-s n-taməntəka-ta-däğ, ilkam ad-t-əkrədän käl-Ālyähud s-əmmək-wa-däğ däğ Yärussälam, əjən-t jer-ifassän n-inəzzulam.†»

12 Nəslä i-isälan-win-däğ ɣas, ad-nəlaqqäd näkkäneđ hakd imumənän wi əzzäğnen Qäyşära Buləs i-ad-wär ikkä Yärussälam **13** mäshan, inn'-anāğ: «Ma əmoos a-wa käwän-işläñ, naxxäsäm ulh-in s-imetṭawän-näwän? Näkk, diha t-əlleğ, əsidäwäğ i-tişəm hakd-däğ i-tamättant däğ-Yärussälam fäl təssəba n-isəm n-Emäli Visa.» **14** Issəndär-anāğ ɣas, nəkf'-e əlyafyät, nənn-as: «Ija Mässinäğ erhet-net.»

15 Nässakäy äzzäman däğ-Qäyşära təzzar, näsdäw, näjozäy s-Yärussälam. **16** Åssofädän-

---

† **21:8** 21:8 — Isəm n-əwadəm wa ikkələf Mässinäğ däğ-əlkənisät d-əlxuṭbät n-Ələnžil. — Afäl əjjətän a hasän-itawännen: Imällänžalän. † **21:11** 21:11 — Үur-käl-Ālyähud, ere wärän əmoos ägg-Ālyähud s-aläşəl mey ere wärän ilkem i-ăddin-näsän, iket-net, ənäzzəlim a əmoos. A-wen-däğ a fäl tiwsaten ti iyäqnen iket-näsənät, ti n-inəzzulam. — Aşəl-i-däğ, ənäzzəlim, əkafär (ere wärän issen s-Mässinäğ).

anāg-in hārät dāg-inət̄ulab n-agrəm-en,
ăwwāyān-anāg s-ehān n-amumən s-isəm-net
Mānasun ila awtəl wa n-Qəbrus, näzzubbāt
ğur-s.

Amuqqəs n-Buləs d-Yaqub

¹⁷ Nāwwād-in Yārussālam ɣas, āsbärräkān-anāg dāg-s ayətma-nāg dāg-ăddin s-tedāwit.

¹⁸ Āffāw, năddew d-Buləs s-ehān wa n-Yaqub-i ğur-ăżżimmäxān inušämān n-ălkānisät iket-nāsān. ¹⁹ Nānmäjja där-sān isofan təzzar, illägħat-asān Buləs isālan s-iyyān-iyyān n-a-wa ija Mässināg iket-net jer-inəżżulam s-ălxidmät wa ija jere-sān.

²⁰ Əslān i-isālan-en-dāg ɣas, ad-tiimələn Mässināg. Ənnän-as ədarät-a-wen: «Āŋjā-nāg Buləs, ənhəy ɣas afḍān fäll-afḍān n-käl-Ālyāhud wi omännen s-Mässināg, ət̄ṭafān iket-dāg-nāsān alkum i-alāmär wa n-Mosa dāg-isālan n-asəmmili n-aratān d-ălgadatān wi-iyyāqnen; ²¹ nəssan a-s əmära d-əslān a-s dd-tosed, ilkam dāg-sān tənna n-hārät ed əslān a-s käyy, tānimāšrayād i-alāmär wa n-Mosa. ²² Närha fälla-k əmära ad-tän-təkkəsäd dāg-täqqān n-eğáf-ten-dāg.

²³ Āmära, äddäbara-nänāg hak da: hann-anāg əkkoż meddən əjjāşnen ărkawäl, ²⁴ idawnet där-k s-edägg wa dāg-şaşdajān äddinät iman-nāsān, şəsdəjād iman-näk där-sān, təkkəsäd-asān ehäre wa n-asəttəbəlbəl-nāsān, dihen, ad-əlmədān äddinät a-s a-wa fälla-k itawännən, wädden a ijan ed, a-wa mad-təjəd, əsijäyha a-s

wär tänmäšräyäd i-alämär wa n-Mosa. ²⁵ Däg-isälan n-inəzzulam wi s-ämära, omanän s-Älmasex, nəktab-asän täkarde n-tamättert däg-hasän-nənnä, wär tättänet isan ämoosnen takute i-ässänäm, wär sässänet ašni, wär tättänet mägsöy, əbdəwnet d-e d t-illäm a isamädasän tağessa.»

²⁶ Āffäw, äddew Buləs d-meddən wi n-ekkoz, ijjäš där-sän edägg wa n-təšədje, illäxät i-äddinät täqqän ta mad-səssikəyən təzzar išdajän, təzzar äkt hak iyyän däg-sän fäll-imannet.

Atärməs n-Buləs

²⁷ Işwar imda əssəboğ wa n-təšədje-näsän, ənhäyän härät däg-käl-Ālyahud n-äkall wa n-Azya Buləs däg-ehän n-ämudd wa mäqqärän ɣas jän-dd erk iman däg-tamätte, toða fällas, ²⁸ sağären äddinät, jannen: «Ya käl-Işrayil, əyyawät! Ənhəywät əwadəm-wa s-edägg osa-däg, iśinməşrəy tamətte-nänäg s-a-wa ixatṭäb fäll-alämär wa n-Mosa d-a-wa ijän fäll-ehän n-ämudd wa mäqqärän, ənhəywät-ak, igla fäw har dd-äşşojäš dägg-Ālyunan[†] iyyäd ehän n-ämudd wa mäqqärän, əsmädäst.» ²⁹ Ənnän awen fäl-a-s innin, ənhayän Tırfim wa n-Ifäesus əddeew d-Buləs däg-ammas n-ayrəm, əxelän, əşşojäst-dd ehän n-ämudd wa mäqqärän.

³⁰ Iwäs ayrəm-ənnin-däg iket-net, toşäl-dd tamətte, ərmäsän äddinät Buləs, əşrəwrəwän-t har t-əzzəzjärän ehän n-ämudd təzzar, əxfälän

---

† 21:28 21:28 Gərik (Grec) däg-Təfränsit.

tishar-net dara-sän. ³¹ Tattärän iji n-iman-net dihen-däg a-s osän isälan n-tamdərwayt ta jat däg-ayrəm kumändä wa ännihädän däg-əssärdusa wi n-käl-Roma hänен Yärussälam. ³² Issägrä-dd älwäqq-wen-däg käbtänän d-əssärdusa, äddew där-sän šik s-tamötte. Tənhäy-t tamötte imal-dd ənta d-əssärdusa-net ɣas, əbdän d-Buləs. ³³ Ikkä-dd kumändä Buləs, omär s-ad-däg-s ətwəjjənät sănatät tişəm təzzar, issəstän-t d-ere wa ämoos d-a-wa iğšäd. ³⁴ Täsiğärät tamötte iket-net, hak aśrut-däg wär-oher d-amidi-net iğäran, indär i-kumändä ad-isəl i-a-wa has-ijanna Buləs. Omär darät-a-wen s-ad-ättälwäy Buləs s-ehän wa n-əlğəskär.

³⁵ Älwäqq wa d-itiwən Buləs asəggaggən wa işijušän äwadəm ehän wa n-əlğəskär, amsiwi a t-əjän əssärdusa fäl təssəba n-aşunəj-i-däg sär-s təja tamötte i-ad-t-täŋ. Issəntä Buləs ujəš n-ehän, təzzän sär-s tamötte har dd-əqqälän əssärdusa jan-as afäraj. ³⁶ Täsiğärät tamötte iket-däg-net, janna: «Ämmätet, ämmätet.»

Ämewäy Buləs s-ehän wa n-əlğəskär

³⁷ Älwäqq wa d-äbok Buləs ujəš n-ammas n-ehän wa n-əlğəskär, innä i-kumändä: «Ak äddobex ad-hak-ännäg härät meğ?» Inn'-as kumändä: «Kähh! Ɣas käyy təssanäd Tälyunanit? ³⁸ Adiš käyy, wädden u-Mışra-wa s-a äynayän d-äsfälläg əkkoż afḍän n-äwadəm wi has-əlkämnen s-tenere?» ³⁹ Inn'-as Buləs: «Näkk, ägg-Älyahud, əweğ däg-tayrəmt ta n-Tarša däg-teje ta n-Silisi, a-wen tayrəmt təlat isəm. Ämära, ərheey däg-k, ad-hi-təkfəd

turhajät n-ad-äjäg härät n-mäjräd i-tamötte-tadäg.»

⁴⁰ Ikf'-e kumända mäjräd ḡas, ibdäd Buləs, ikkä-dd tamötte, ibdäd fäll-isəgguggan n-ehän, illäf i-tamötte i-ad-susəm, tässosäm. Imməjrädasän ḥlwäqq-wen däg-Yäbranəyya, tawalt tadäg ənkäsän. Inn'-asän:

22

*Mäjräd wa ija Buləs i-ad sär-s iyłəs iman-net
(Ijitān 9:1-9; 26:12-18)*

¹ «Ayətma-ḡ, abba-tän-in, säjdät ämära i-mäjräd wa s-ärheḡ ad-hawän-t-äjäg i-ad-sär-s əkkəsäg uḍlem fäll-iman-in.» ² Əslän a-s Yäbranəyya-ta-däg əttädän a däg-hasän-ässewäl, əṭṭäfän täbb, äsjädän-as. Inn'-asän: ³ «Näkk, ägg-Älyähud, əweḡ däg-taḡrəmt ta n-Tarša təhät Silisi mäšan, aḡrəm wa n-Yärussälam a däg-ədwäläg. A-wa əlmädäg iket-net, əlmädäg-t daw-təlȝuləma n-Gamälyäl. Ənta a hi-issäḡrän alkum i-a-wa innä alämär n-abbatän-nänäg iket-net. Əjjəluyät-in däg-tuksəda n-Mässinäg a hi-iwwäyän s-əsshənju n-tabarät ta-däg n-Yisa s-əmmək wa s-tättässhunjem ašäl-i-däg. ⁴ Əgleḡ däg-əsshənju wa has-jeḡ har tajjäg iman n-äddinät wi əlkämnen i-zäbo-wen-däg, tajjäg tişəm däg-iyiyäd, təjjaräg-tän däg-takärmut, wär-əzleyäg meddən d-tidəden. ⁵ A-wen, äjjəyəh'-as ämänokal n-käl-tikutawen, äjjəyəhän-as day inušämän wi ḡattäsnen ässäreya ed əntäneq iman-näsän a hi-əkfänen tikardıwen əkkanen käl-Älyähud wi

n-aγrəm wa n-Dāmašäq i-ad-əjrəwäg tabarät n-asəttärməs n-äddinät-wi əlkämnen i-tabarät-tadäg, ajäg däg-sän tişəm təzzar, əlwəyäg-tän-dd s-Yärussälam.

(*Ijiten 9:1-19; 26:12-18*)

6 Åssokaläg däg-isälan n-a-wen-däg har hinohäzäg Dāmašäq. Dihä-däg tät-in-ohäzäg starähut, wäla a hin-əjrähäg, a-s fäll-i dd-äzzubbät ännur, dd-ifalän isənnawän, ijan amləwləw n-tikunen, **7** əheg-dd oðeg, əsleg i-emäsli hi-innän: <Sawəl, Sawəl! Ma käy-orämän sär-i, tiχəzzubud-ahi?> **8** Ənneyg: <Emäli, mi tåmoosäd?> Inn'-ahi: <Näkk a-wa Visa wa n-Näşirät tiχəzzəbud.>

9 Ənhäyän meddən wi där-äddewäy ännur wa dd-ämläwläwän mäšan, wär-əslen i-emäsli wa hi-ämmijrädän. **10** Ənneyg-as: <Emäli! Ma s-ley s-ad-t-ajäg?> Inn'-ahi Emäli: <Əbdəd, äkk aγrəm wa n-Dāmašäq, ad-hak-itwənn dihen a-wa s-led s-ad-t-təjəd.>

11 A-s itäjj a-wen-däg, wär t-illa a hannäyäg ed, äsdäryäl-ahi ännur wa fäll-i dd-äzzubben. Əlwäyän-ahi imidiwän-in s-äfuss har nəjjäš Dāmašäq. **12** Ill'-e dihen ähaləs äddiinän däg-a-wa innä alämär wa n-Mosa, ässiimyxärän käl-Älyahud s-isəm-net Änanyas, **13** ənta-en-däg a hidd-osän, äzozäy-ahi iman-net, inn'-ahi: <Äñja-g Sawəl, arr tiχawen-näk>. Ämeränät-dd tiχawen-in, ənhäyäg-t.

14 Inn'-ahi dayg: <Mässinäg-i s-əlkämän abbatän-nänäg a-s äru d-käy-äsnäfrän i-ad-käy-isəlməd erhet-net, tənhəyäd wa s-itawänna

Āmaydal, təsləd i-a-wa fälla-k irha s-emmn̄et, ¹⁵ tumasād tajuhe-net dat-dägg-adəm, tälläx̄ed-asān a-wa tənhäyäd d-a-wa s-təsled iket-net. ¹⁶ Āmära, ma kăy-iwwaġxān? Əbdəd, tətwəsəlmägxäd dägx-aman, sägləfäd iman-näk Mässinäx i-ad-kăy-išəsdəj dägx-ibäkkadän-näk. >

¹⁷ Ālwäqq wa d-äqqäläx Yärussälam ədarät-a-wen, təddaläx Mässinäx dägx-ehän n-ämudd wa mäqqärän ašäl iyyän a-s hi-tässoda tänäfalilt dd-falät Mässinäx. ¹⁸ Ənhäyäx Emäli, inn'-ahi: <Tärmad, əzjär Yärussälam šik fäl-a-s wär mad-ärdən imuzäxänet s-tajuhe ta fäll-i mad-təjəd.> ¹⁹ Ənnej-as: <Emäli, wädden, əssanän imumənän əmmək wa s-əkkey jer-ihänan n-äddin wi n-käl-Ālyähud, naqqäx iyyäd dägx-sän, tajjäx tiwit s-ebärtäk dägx-iyyäd, təjjaräx-in wi iyyädnen dägx-takärmut. ²⁰ Ašäl wa d-inxäl ašni n-Stifan[†]-i n-tajuhe-näk, əbdadäx, taqqäsäx i-wi t-naqqänen, näkk fäw a əssägläfän isəlsan-näsän.>

²¹ Inn'-ahi Emäli ālwäqq-wen: <Əgləw, ad-käysukäx tiwsaten n-inəzzulam[†] ti hänen ikallän wi ujəjnen.,> »

Ujəš n-Buləs i-takärmut

²² Āsijädän-as äddinät hundäx har tendäx əgas, əsxären dägx-išənnawän, ad-jannen:

† **22:20** 22:20 Jannen-as iyyäd: Älmuştafa. † **22:21** 22:21 — Yur-käl-Ālyähud, ere wärän əmoos ägg-Ālyähud s-aläşäl mey ere wärän ilkem i-äddin-näsän, iket-net, änäzzalim a əmoos. A-wen-däx a fäl tiwsaten ti iyyädnen iket-näsät, ti n-inəzzulam. — Ašäl-i-däx, änäzzalim, äkafär (ere wärän issen s-Mässinäx).

«Əlhəsət fälla-näg äwadəm-wa-däg, wär-ilä s-ad-äqqayəm iddar.»

²³ Nađdawän iğäran, täkkäsän isəlsa-näsän fäll-iman-näsän, nabbäsän-as äkall. ²⁴ Omär kumändä älwäqq-wen i-ad-t-şujəsän əssärdusa ammas n-ehän wa n-əlxəskär, əjən däg-s tiwit i-ad-t-şəhhəsşəlän tənna n-äddälil-wa fäl fälla-s sayärat tamətte.

²⁵ Karrädän-t əssärdusa dihen-däg i-ad-däg-s əjən tiwit a-s innä Buləs i-käbtän wa t-illän dihen: «Ajän, ijraw-awän älqanun ad-təjəm tiwit däg-u-Roma wär-äswär əşşärexa uđlem.»

²⁶ Isla käbtän-en i-a-wen ɣas, ošäl s-kumändä, inn'-as: «Hekäyy! Äj ənniyät i-a-wa s-tärhed iji-net, ähaləs-i, i n-Roma.» ²⁷ Ikkä-dd kumändä Buləs, inn'-as: «ɣas, tidət käyy u-Roma?» Inn'-as Buləs: «Əyya.» ²⁸ Inn'-as kumändä: «Näkk, azrəf äjjeen a zäläg i-ad-əjrəwäg tumast-ten-däg.» Inn'-as Buləs: «Näkk, a əweğ-däg, amoosäg-t.»

²⁹ Əşşənkäşän fälla-s əssärdusa wi s-ihənnin ärhan ad-t-əkrədän, əjən däg-s tiwit. Irmäg kumändä ed, ija tişəm däg-ere la Roma iket-di d-ititwəşreğ.

Ātwäyrä-dd Buləs s-imizärän n-käl-Iṣrayil

³⁰ Āffäw ɣas, ad-itammäg kumändä i-äddälil n-äddärora wa t-äswärän käl-Ālyahud, ikkäš Buləs däg-tişəm, issäğrä-dd ḍarät-a-wen imänokalän n-käl-tikutawen d-inušämän-wi ḡattäsnen əşşärexa təzzar, issäğrä-dd Buləs, ij'-e jere-sän.

23

¹ Ikna Bulës akäyad n-inušämän wi n-Sinhidrin[†] xattäsnen ässhärexa tèzzar, inn'-asän: «Ayêtma-χ, wär t-illa a däχ-əşşakäχ iman-in, a-wa s-ila ägg-adəm s-iji-net däχ-isälan n-ta njere-s d-Mässinäχ, wär käla has-ānmäşräyäχ har näkk-da-däχ.» ² Iggäd-dd sär-s Ananyas wa n-ämänokal n-käl-tikutawen, omär i-əssärdusa wi t-əllanen edes i-Bulës s-ad-has-ənfäzän, isusəm s-iyyät. ³ Ənfäzän əssärdusa i-Bulës χas, innä i-ämänokal n-käl-tikutawen: «Infäz-ak Mässinäχ isəm n-erk äwadəm; ənde d-ämmukkän a-s käyy-i s-əniihäjja d-ad-hi-təşräχäd s-iqqud s-a-wa innä alämär, käyy-da-däχ ämära has-itinməşriyän, sasänχed-ahi.»

⁴ Innän-as äddinät: «Käyy, ma käy-äsihälän tigəggar n-ämänokal n-käl-tikutawen n-Mässinäχ?» ⁵ Inn'-asän Bulës: «Ayêtma, änşät-ahi-dd, wär-əssenäχ a-s ənta-i-däχ a-s ämänokal n-käl-tikutawen ed əssanäχ a-s iktab a-s:

«Wär tənned a läbasän fäll-ämänokal-näk.»

⁶ Däχ-a-wen-däχ, ad-ilmäd Bulës a-s aśrut n-tamötte iyyän, i n-taggayt ta n-käl-sadus, wa iyyädän, i n-ta n-käl-faris. Iđkäl emäslinet dat-käl-Sinhidrin,[†] innä: «Ayêtma-χ, näkk u-faris n-ägg-u-faris a ämoosäχ, kunta ill'-e udlem hi-iwarän aśäl-i-däχ, wär t-illa a ämoos

---

[†] **23:1** 23:1 A-wa älžämäxät n-inušämän d-imizärän n-käl-Işrayil wa itirən ässhärexa, əntäneď a-s äłqallitän, osayän day tamötte d-əlxəkum d-äddin.   [†] **23:6** 23:6 A-wa älžämäxät n-inušämän d-imizärän n-käl-Işrayil wa itirən ässhärexa, əntäneď a-s äłqallitän, osayän day tamötte d-əlxəkum d-äddin.

kunta wädden wa n-ătăma-i järäg n-a-s télkam tanäkra jer-inəmmuttan.»

⁷ Innă a-wen ɣas, ténkär tamğənnant jer-käl-faris d-käl-sadus, täzun tamötte. ⁸ Āmoos ašrut iyyän wa n-käl-sadus-i jannänen wär télkem tanäkra n-inəmmuttan, wär t-ellen änjalosän wäla alśinän; āmoos ašrut wa iyyädän wa n-käl-faris-i ässiitbätän emel n-härätän-win-däg iket-näsän.

⁹ Tewäṣ tamötte iket-net, ja täkat. Eggädän ălyulam wi n-taggayt ta n-käl-faris, əwärän s-ăssahät s-ašrut wa n-Buləs, ad-jannen: «Āhaləs-i-däg, wär t-illa udlem fälla-s nəhannäy, ak mi issanän fåw kunta wädden a dd-ifalän išənnawän mey änjalos iyyän a has-imməjrädän?»

¹⁰ Inhäy kumändä tukëse n-talğa ta dd-tëšräyät ɣas, irmäg fäll-ad-t-təmzəyzəy tamötte, ténkädnəkäd-t. Omär i-əssärdusa s-ad-t-əlwəyän s-ehän wa n-əlğəskär i-ad-t-səssijəjän tamötte.

¹¹ Ehäd wa ilkämän i-wen, änfaläl-dd Emäli i-Buləs, inn'-as: «Buləs, kuyəd, wär käy-išäslalet härät fäll-ămaşäl wa käy-əssäxläfäg, əmmək wa s-hi-tämoosäd tajuhe däg-Yärussälam, əmmək-wen-däg däg a-s mad-hi-tumasäd tajuhe däg-Roma.»

Taydärt ta s-əttärän käl-Ālyähud ad-tät-əjən i-Buləs

¹² Äffäw ɣas, hädän käl-Ālyähud n-a-s wär t-illa a mad-əkşən wäla a mad-əswən a əkkän wär-əssäxlädarän Buləs, əjən iman-net. ¹³ Əkkozät timərwen n-ăhaləs a jänen tahuđeten-däg. ¹⁴ Däg-a-wen-däg, ad-əkkän ămänoval

n-käl-tikutawen d-imännähädän n-tamötte, ənnän-asän: «Nej'-awän tahuđe, iļgän-anäg däg Mässinäg kunta ill'-e a he-näkš wäla a he-nəsəw a nəkkäs wär nəja iman n-Buləs. ¹⁵ Närha däg-wän ämära, ad-tettäräm däg-kumända d-käl-Sinhidrin, ad-dd-səbdədän Buləs data-wän däg-äsalu n-a-s tärham asəstan-net, afäl təjäm a-wen, ad-näj näkkäneđ əmmək fäll-has-in-nəssəmdä.»

¹⁶ Təsla tejäše n-Buləs i-taygdärt-näsän ḡas, ikka ehän n-əssärdusa wa iha Buləs, ija däg-s isälan.

¹⁷ Igrä-dd Buləs iyyän däg-käbtänän, inn'-as: «Elwəy alyad-i-däg s-kumända fäl-a-s ila a-s irha ad-has-tän-änn.» ¹⁸ Addew där-s käbtän-en s-kumända, innä i-kumända: «Buləs wa n-u-takärmut a hi-innän ad-sär-k dd-əlwəyäg ämawad-i-däg fäl-a-s äwway isälan s-irha ad-däg-k tän-äj.» ¹⁹ Ikkäs-dd kumända alyad s-takše təzzar, issəstän-t d-isälan wi äwwäy. ²⁰ Inn'-as alyad: «Änmännakän käl-Älyähud fall-ad-däg-k əttärän ašəkka ad-dd-təyyəd Buləs sär-sän i-ad-t-səbdədän dat-käl-Sinhidrin älmät ärhan ad-t-əknən asəstan d-a-wa ixşäd, ²¹ wär käy-säswadnet fäl-a-s, a iwwädän əkkožät timərwen n-ähaləs a ihädän n-a-s wär mad-əkşən, wär mad-əswən a əkkän wär jen iman-net, wär-äqqelän ämära ḡas ar i-ad-sär-sän t-dd-təyyəd.»

²² Älwäqq wa d-isigləw kumända ämawad-ənnin-däg, äsmätär-t d-ad-wär ija isälan-wi-däg i-äwadəm wäl' iyyän.

Ujəš n-Buləs i-takärmut däγ-ayrəm wa n-Qäyşära

²³ Issäγrää-dd darät-a-wen əssin käbtänän, inn'-asän: «Sädwät-dd sănatät-timad n-əssärdusa, əssayät timərwen n-əssärdasi däγ-wi näynen ibejwan d-sănatät timad däγ-wi ārjašnen, äwwayän allaxän, sədəwəm afäl okäynät tisudəsen i-tikawt n-Qäyşära, ²⁴ əstəjät i-tisnay, səssiwədäm-in Buləs iddar-iylas Filiks wa n-gəfär.»

²⁵ Iktäb kumändä tăkarde ḍarät-a-wen-däγ innä:

²⁶ A-wa näkk Kəlod Lisyas hin-ähuulän gəfär Filiks-i əkneğ semyar.

²⁷ Ähaləs-i-däγ sär-k-in-ässiigläch, ärmäsänt käl-Älyähud, əttärän ad-əjən iman-net. Elmädäγ a-s äddiin fäll-Roma ɣas, ässokäsägt-dd jer-ifassän-näsän s-ejhän n-əssärdusa.

²⁸ Däγ-derhan-in n-almud n-a-wa fäl ärhän tenäxe-net, əssəbdädäγ-t-dd dat-inušämän-wi ɣattäsnen ässhäreya i-ad-əlmədäγ äddäil n-uḍlem wa t-äsiwärän, ²⁹ elmädäγ a-s a ihalän ebre n-tijettewen n-alämär-näsän ɣas, wädden a änihadjän d-tamättant wala takärmut. ³⁰ Iket hi-əjjäšän isälan n-a-s ärhan käl-Älyähud asäγdär-net i-ad-əjən iman-net. Däγ-təssəba n-a-wen-däγ a fäl t-in-əssärmädäγ sär-k, səlmədäγ dax wi has-dd-əškänen a-s käyy a ännihädän däγ-isälan-net.

Wässälam!

³¹ Ejän əssärdusa ālwäqq-wen-däγ a-wa hasän-innä kumändä, əglän d-Buləs ehäd-en-däγ har t-in-ässawädän taγrəmt ta n-Antibatris.

32 Āffāw ḡas, əqqälän əssärdusa wi ārjäšnen Yärussälam, ăssofădän-in wi näynen ibəjwan Buləs s-Qäyşära.

33 Ǝwwädän-in ḡas, jän tăkarde-tənnin-däg ifassän n-gəfär, əssəbdädän-dd day Buləs data-s.

34 Iḡra gəfär tăkarde təzzar, issəstän d-teje ta lät Buləs. Ilmäd a-s Silisi a t-lät ḡas, inn'-as: ³⁵ «Ad-käy-dd-säḡräx afäl dd-əwwädän ăddinät wi hak-dd-əškänen.» Omär darät-a-wen i-əssärdusa i-ad-t-əjən däg-ehän s-ătiwäjja ənniyät, däg-ehän n-təmmənukəla wa ăsdäy ămänokal Harudəs.

24

Tebädde n-Buləs dat-ămänokal Filiks

¹ Səmmos išilan ḍarät-a-wen, osä-dd Ānanyas wa n-ămänokal n-käl-tikutawen ifal-dd Yärussälam, ăddeew d-härät däg-inušämän d-ănabdid s-isəm-net Tartäloš. Osän-dd ḡas, əškän i-Buləs s-gəfär.

² Ätwäḡrä-dd Buləs. Diha-däg dd-osa, ad-sär-s ašonaj Tärtäloš, ad-t-isawar uđlem, ijanna:

³ «Ămänokal-nänäx Filiks, nämmoy-ak älxal wa āhusken d-ălyafyät wa s-täzozäḡäd ăkall-nänäx, a-wen, wär t-illa ăwadəm s-wädden issan sär-s.

⁴ Ămära, wär närha asxəf-näk s-mäjräd äjen, ărheex däg-k däg-milxaw-näk, ad-hanäx-təkfəd ăssayät əndärrän n-mäjräd. ⁵ Āhaləs-i-däg n-ăgg-ăddärora, edägg osa-däg, ad-däg-s isəffəlləg käl-Ālyähud, ittär ašənnəməšri-näsän, ămoos iyyän däg-imizärän n-taggayt ta

təglät fäll-tidət n-iman-net s-itawäntta ta n-käl-Näşirät. ⁶ Däχ-təmχäre n-anməšri-i-däχ ija, ittär fäw ad-isəmmädəs ehän n-ämudd wa mäqqärän. Nästärmäs-t s-a-wa innä alämär-nänäχ [⁷ mäšan, ohäχ-t däχ-näχ Kumända Lisyas s-ässahät. ⁸ Täddobed käyy iman-näk ad-t-səstənnäd d-uđlem wa t-näswär ed ənta iman-net, ill'-e diha].»

⁹ Ohärän käl-Älyähud wi iyyädnen iket-nässän iyyän n-emm, ad-jannen isälan-den-däχ.

¹⁰ Ästafäy gəfär qarät-a-wen i-Buləs, inn'-as ad-ämmäjräd. Idkäl Buləs mäjräd, innä: «Əssanäχ ämänokal-in a-s käyy ärü tämoosäd ägg-äşşäreya i-käl-äkall-i-däχ, a-wen-däχ day a fäl əflasäχ a-s ad-hi-təkkəsäd tekäridt. ¹¹ A ilan märaw išilan d-əssin dd-əjjäšäχ Yärussälam i-ad-däχ-s äχbədäχ Mässinäχ, täddoobed käyy iman-näk ad-səbbuyənäd isälan-win-däχ, ¹² wär t-illa ere hi-inhayän əntajäχ tamətte, wäla ämiigännanäχ d-åwadəm däχ-ehän n-ämudd wa mäqqärän, wäla däχ-ihänan n-äddin wi n-käl-Älyähud, wäla däχ-agrəm, ¹³ wär t-illa day däχ-äddinät wi-hi-sawarnen uđlem data-k-i äddooaben asətbat n-a-wen ed, wär len ti-juhawen. ¹⁴ Hakd a-wen-däχ, härät iyyän, ädduuttät, janney-t day data-k: näkk, Mässinäχ wa n-abbatän-nänäχ a-s əlkamäχ s-əmmək wa s-tän-innä alämär d-əlkəttabän n-ännäbitän. A-wen-däχ a-s jannen əntäned taggayt təglät fäll-tidət n-iman-net. ¹⁵ Mässinäχ a däχ-jaräχ ätäma, jarän-t däχ-s əntäned-däχ n-a-s təlkam tanäkra n-inəmmuttan, jer-wi oläχnen, wäla wi läbasnen. ¹⁶ Təssəba n-a-wen-däχ a fäl

tattäräg, ad-wär-itəmmil a däg-əsshakäg iman-in, dat-Mässinäg wäla dat-dägg-adəm.

¹⁷ A ilan iwətyan d-əzjäräg äkall-i-däg, a-s t-dd-äqqäläg, äwwayäg takute n-azrəf tāmoosät tadhəlt i-imumənän n-äkall-in, äwwayäg day näkk a-wa s-ärheg ad t-əkətäg i-Mässinäg.
¹⁸ Ašäl wa d-əssəmdäg a-wa iktäbän däg-alämär däg-isälan n-təşədje-nin, əbdadäg däg-ammas n-ehän n-ämudd wa mäqqärän, wär χur-i t-təlla tamətte wäla tamdərwayt wäl'-iyyät. Əbdadäg dihen-däg a-s fäll-i toða tamətte. ¹⁹ A-wa wär-ih' ässhäk ənta da: käl-Älyahud wi dd-fälnen Azya a fäll-i odänen, a-wen-däg a fäl äniihääja day a-s kunta ill'-e udlem hi-iwarän, əntäneñ-endäg a lanen s-ad-hi-səwrən udlem data-k i-ad-səddəttun a-wa fäll-i itawännen. ²⁰ Kunta a-wen, wär-ija, adiš, lägätnet meddən-wi əbdädnen diha udlem wa hi-iwarän a-s dd-əbdädäg dat-käl-Sinhidrin-wi† xattäsnen ässhäreŋa. ²¹ Wär t-illa udlem hi-iwarän säl wa n-a-s ənney: təlkam tanäkra jer-inəmmuttan, tənna day n-a-wen-däg a fäl əbdadäg data-k ašäl-i-däg.»

²² Äsfäl Filiks äddinät iman-net ədarät-a-wen ed issan a äjjeen fäll-taggayt-ta-däg təglät fall-tidət n-iman-net, inn'-asän: «Afäl dd-osa Lisyas wa n-ämänokal n-əssärdusa, ad-käwän-dd-sägṛäg.»

²³ Omär ədarät-a-wen i-käbtän iyyän i-ad-äj ənniyät i-Buləs mäšan, äkfet-t turhajät n-ad-t-dd-tisən äddinät-net, tassänän däg-s.

† **24:20** 24:20 A-wa älžämaxät n-inušämän d-imizärän n-käl-Iṣrayil wa itirən ässhäreŋa, əntäneñ a-s älgallitän, osayän day tamətte d-əlxəkum d-äddin.

24 Härät n-išilan ḍarät-a-wen, iqqäl-dd Filiks
ăddeew d-Derusil ta n-hänne-s län käl-Ālyähud.
Issäyrä-dd Buləs, ásjäd i-isālan-wi itäjj fäll-
immun s-YisaĀlmasex.

25 Itajj'-as Buləs isālan har dd-iwwäđ edägg-
wa däg-has-ijsanna əmmək wa s-ila ägg-adəm
ad-sär-s iddär dat-Mässinäg, ijrəw ălxafyät,
isədəw i-ässäreya wa dd-imalän, ănnähäđ däg-
iman-net ȳas, irmäg Filiks, innä i-Buləs: «Əgləw
ämära, afäl sär-k əjräwäg, ad-käy-dd-aləsäg
asäxär.»

26 E-d ähoj a dd-isäxär Buləs, isəddəwənnət-t,
däg-a-s, ijar ätämə n-ad-t-äkf Buləs a ila azrəf.

27 Ija a-wen-däg har okäyän əssin iwətyan,
izjär Filiks Təmmənəya, ijjäš Bursəs Fistus
edägg-net. Ässof ənta, ad-ițəf Buləs däg-
takärmut i-ad-iżəjrəz iman-net i-käl-Ālyähud.

25

Ijra Buləs Qäyşär i-ad-has-ikkəs tekäridt

1 Käradj išilan ḍarät a-s idkal Fistus tanäya,
ifäl-dd Qäyşära, teje ta fäll-ixkäm, ikkä
Yärussälam. **2** Əskän-dd sär-s imänokalän n-
käl-tikutawen d-imizärän n-Ālyähud däg-isālan
n-Buləs, **3** laqqädän-t d-ad-hasän-dd-isəwwəyy
Buləs i-ad-t-əsrägän däg-Yärussälam, jannen
a-wen, a-s ija a-wen, äru d-əjän äddäbara n-ad-
t-sägdärän däg-tabarät, änğən-t kərəf.

4 Inn'-asän Fistus: «Buləs iha takärmut däg-
Qäyşära, ḍarät-a-wen däg, näkk iman-in, əkkeg
Yärussälam däg-išilan-i-däg, **5** idawnet däri
iyäđ däg-wän təflasäm i-ad-əbdədän fälla-wän,

umasän tijuhawen-näwän däg-isälan n-ähalës-wa-däg sawarän uđlem.»

6 Ikkă Fistus Yärussäläm, ija däg-s a t-illan jer-ettam tèkked märaw išilan tèzzar, iqqäl-dd Qäyşära. Ašäl wa ilkämän i-wa n-uğel-net, issägṛä-dd Bulës s-edägg wa däg-iğattäs äşşäreya. **7** Ijjäš-dd Bulës ehän-en ḡas, äyläyğäläyän-t-dd käl-Älyähud wi-dd fälnen Yärussäläm, ad-t-sawarän bahutän d-uđlemän swär t-illa ere äddoben asəddəttu-näsän.

8 Iđkäl Bulës mäjräd i-ad-ihəl iman-net, isəbbuggət a-wa fälla-s itawännən, inna: «Wär t-illa uđlem hi-iwarän, wär t-illa a läbasän äşsadäg wäla ənney fäll-alämär n-käl-Älyähud, wäla fäll-ehän n-ämudd wa mäqqärän, wäla fäll-Qäyşär-i n-ämänokal wa mäqqärän.»

9 Innä Fistus älwäqq-wen i-Bulës i-ad-ijräz i-käl-Älyähud: «Ak tärđed s-ad-tèkked Yärussäläm i-ad-käy däg-s əşrägäg meğ?»

10 Inn'-as Bulës: «Näkk, ämära, Qäyşär-i n-ämänokal wa mäqqärän ihän Roma, ənta a-s ärheğ tebädde data-s i-ad-hi-işräg. Käl-Älyähud-i sär-k dd-əskänen, wär t-illa a hasän-äşsadäg, a-wen, käyy iman-näk, hannäyäd-t. **11** Kunta ill'-e a äşsadäg wäla a jey läbasän, ärđeeğ stamättant mäšan, kunta a wa fäll-i itawännən bahu, adiš, wär-əley s-ad-ətwəjjäg jer-ifassän-näsän. Ämära, şämad tanfust-da-däg, äğreğ Qäyşär wa n-ämänokal mäqqärän.»

12 Änmänhäy Fistus d-inuşämän wi ḡattäsnen äşşäreya tèzzar, innä i-Bulës: «Şämad käyy

iman-năk a ijrän āmänokal wa măqqärän, adiš,
ad-hak-sukäχ.»

Tebäddé n-Buləs dat-Fistus d-Āgribba

¹³ Härät n-işilan ḍarät-a-wen-däχ, osä-dd
āmänokal iyyän s-isəm-net Āgribba ḍaddeew
d-wälätma-s s-isəm-net Berenis, jan-dd täboşajt
s-Fistus däχ-Qäyşära. ¹⁴ Jän işilan dihen χas,
idkäl-asän-dd Fistus isälan n-Buləs, inn'-asän:
«Ill'-e diha ähaləs dd-oyya Filiks däχ-takärmut,
¹⁵ əškän-dd sär-i fälla-s imänokalän n-käl-
tikutawen d-inušämän n-käl-Ālyähud, ḍettärän
däχ-i ad-t-sidəwäχ däχ-ässäreχa ¹⁶ măšan,
əlläχey-asän a-s ālqanun-nänäχ näkkaneđ-
i n-käl-Roma, wär hanäχ-ijrew ad-nəsiđəw
āwadəm däχ-ässäreχa ar s-ad-t-dd-nässibdäd
dat-ässäreχa təzzar, nəlməd kunta a-wa fälla-s
itawänneñ tidət meχ. ¹⁷ Osän-ahi-dd däχ-
Qäyşära χas, əssäχräχ-asän-dd näkk iman-in
ähaləs wa s-sär-i dd-əškän.

¹⁸ Äxeläχ däχ-a-wa fälla-s jannen, iχşad a
mäqqoorän măšan, osey-t wär-ija a-wen ¹⁹ ed,
isälan n-äddin-näsän d-isälan əkkanen ähaləs
iyyän āmmun s-isəm-net Yisa, s-orda ənta a-
s inkär-dd jer-inəmmuttan, ənta-den-däχ a-
wa ikkän jere-sän, ²⁰ wär-əssenäχ a has-e-
äjäχ, ḍettäräχ däχ-s ad-äkk Yärussälam i-ad-däχ-s
itwəşräχ ed, näkk iman-in, wär hənnəyäχ uđlem
t-äswäräχ ²¹ măšan, ässof teχäre n-Qäyşär wa
n-āmänokal măqqärän ed, ijraw-as ālqanun-
nänäχ a-wen.»

²² Iggäđ-dd Āgribba ālwäqq-wen, inna i-
Fistus: «Ähaləs-wa-däχ, säsl'-ahi-has näkk-däχ.»

Inn'-as Fistus: «Ašəkka, ad-t-dd-səbdədäg data-k, təsləd-as.»

²³ Affäw ḡas, ässahäg-dd Āgribba ašäl s-älxal wa n-imänokalän ənta d-Berenis ta n-wälätma-s, əjjäšän ehän wa n-ässäreŋa äddewän d-kumända d-inušämän n-agrəm. Issägrä-dd Fistus Buləs, ittəlwäy-dd.

²⁴ Imməjräd Fistus, innä: «Āmänokal Āgribba, kawäned-i dd-əžžəmmägħen diha-däg ašäl-i, āhaləs-i-däg hannayām, wär t-illa däg-Yärussälam hakd diha-däg, ere s-wädden innä, ābas ānihäjja d-tämuđre. ²⁵ Däg-a-wa hi-dd-iqqälän näkk, wär t-illa uđlem fälla-s əjrawäg t-äsinähħajjän d-tamättant mäšan, šämad ənta iman-net a āsnäfränän ad-t-işräg āmänokal wa mäqqärän, adiš ad-has-t-sukag i-ad-t-işräg.

²⁶ Hakd a-wen-däg, wär-ärheg, ad-has-t-sukag ar s-ad-t-äsidawäg d-täkarde däg-iktab uđlem wa t-iwarän. Təssəba n-a-wen-däg a fäl ässofag ad-t-dd-səbdədäg data-k i-ad-hi-təkfəd tayətte n-a-wa mad-əktəbäg däg-täkarde i-āmänokal wa mäqqärän darät isəstanän wi t-mad-äjäg ²⁷ ed, wär-il' əmmək n-ad-sukag āmänokal u-takärmut s-wär-ätwässän a-wa iğħšad.»

26

*Edäwänne wa ija Buləs i-ad-ikkəs uđlem fäll-iman-net
(Ijitān 22:6-16; 26:12-18)*

¹ Iđkäl Āgribba mäjräd, inna i-Buləs: «Mäjräd! Əkkəs uđlem fäll-iman-näk.» Iđkäl Buləs āfuss-net i-ad-has-səjəd tamətte, innä:

² «Āmānokal Āgribba, āmoos-ahi a mäqqorän turhajät n-mäjräd wa hi-tökfed ašäl-i-däg i-ad-əkkəsäg fäll-i uđlem wa hi-äswärän käl-Ālyähud wi hi-dd-əškänen sär-wän. ³ Īssanäg a-s wär t-illa a hak-idrajän däg-älğadatän-näsän, wäla däg-tijettewen n-äddin-näsän, a-wen-däg a fäl əttaräg däg-k tažidert n-ad-hi-səjədəd.

⁴ Näkk, wär t-illa ägg-äkall-i-däg wärän is-sen a-s təmmädrít-in iket-net, jey-tät jer-käl-tumast-in däg-Yärussäläm-i-däg ədwäläg. ⁵ Āru əzzayän-ahi, əssanän dağ a-wa āmoosäg kunta əbokän i-a-wen, támudre-nin iket-net, əjeg-tät däg-alkum i-a-wa sağra taggayt ta n-kälfaris, wär t-tella taggayt tät-tojärät isəm, wäla älğadalät däg-äddin-nänäg.

⁶ Ašäl-i, əbdadäg dat-äşşärege fäl təssəba n-ätäma wa järäg däg-ärkawäl-wa ijjaš Mässinäg i-abbatän-nänäg wi n-ibda, ⁷ ättäma-en-däg, a-s äqqalnät tiwsaten-nänäg ti n-märawät d-sänatät n-Israyil ed, a-wen-däg a sär-snät dd-orawän älğibadät n-Mässinäg ehäd d-ašäl. Āmānokalin, wär t-illa uđlem hi-äsiwärän käl-Ālyähud wi hi-dd-əškänen säl wen-däg. ⁸ Ak ajän āmoos-awän tákunt a-wa s-ilksam ad-dd-isənkär Mässinäg inemmuttan?

⁹ Däg-a-wa hi-dd-iqqälän näkk, wär t-illa a-wa-däg wär-əjex i-ad-hin-aləmäg s-iyiyät isəm wa n-Visa wa n-Näşirät. ¹⁰ A-wen, jey-t däg-axrəm wa n-Yärussäläm-i däg-hi-əjräwän imānokalän n-käl-tikutawen asəttärməs n-e d t-illäm ere ilkamän i-Visa Álmasex, ajäg-t däg-takärmüt. Afäl ənhäyäg i däg-sän äniihäßjan

d-tamättant, ifassän-in a-s tajjäg iman-net.
 11 Əkkeyş jer-ihänan n-ăddin wi n-käl-Älyähud i-ad-tän-säknäg däg-sän ağäna, şahässäläg-tän s-asəkkufär, däg-təmğäre n-adkär-näsän wa hi-ihän, ähoreyş-tän har ikallän wi iyyäđnen däg-əzzagħän.

(Ijitän 9:1-19; 22:6-16)

12 Däg-isälan n-a-wen-däg a fäl əkkeyş Dämašaq, äwwayäg tikardиwen hi-əkfän imänokalän n-käl-tikutawen, hi-əjrawnen tădabit n-a-wa s-ärhey iji-net. 13 Ämänokal-in, əgleş däg-a-wen-däg a-s hin-ohäzäg Dämašaq s-ammas n-tarähut, wäla a hin-əjrähäg näkk d-imidiwän-in a-s ənhäyäg ännur dd-ifalän išənnawän ojärän tafukt amləwləw. 14 Nəħħ-add noða iket-däg-nänäg, əsley dihen i-emäslı hi-innän däg-Yäbranəyya: < Sawəl, Sawəl! Ma käy-orämän sär-i, tiġəzzəbud-ahi? Ad-hak-indär amżəzzaj där-i härkuk. >

15 Ənneğ-as: <Emäli, mi tāmoosäd?> Inn'-ahi Emäli: < Näkk a-wa Yisa wa tiġəzzəbud.

16 Ämära, əbdəd fäll-iman-näk, änfaläläg-ak-dd i-ad-tumasäd änämmašul-in, tumasäd daytajuhe-nin däg-a-wa tənhäyäd ašäl-i-däg d-a-wa hak dd-madän-infiləl darät a-wa, 17 ad-käy-dd-ägləsäg däg-käl-Älyähud d-inəzzulam† šəmmišələg-käy sär-sän, 18 i-ad-tarəd tiṭawen-näsän, əzjärän-dd tihay s-ännur, əzjärän-dd

† 26:17 26:17 — Yur-käl-Älyähud, ere wärän ämoos ägg-Älyähud s-aläşäl mey ere wärän ilkem i-ăddin-näsän, iket-net, änäzzalim a ämoos. A-wen-däg a fäl tiwsaten ti iyyäđnen iket-näsät, ti n-inəzzulam. — Ašäl-i-däg, änäzzalim, əkafär (ere wärän issen s-Mässinäg).

tärna n-Iblis s-Mässinäꝝ, amənän sär-i i-ad-tän-äkfäꝝ tenäſſe n-ibäkkadän i-ad-ahərən täkasit d-iməſſeddəjän wi iyyäđnen.»

¹⁹ Ämänokal-in Ägribba, wär-ötteräꝝ anməšri i-a-wa hi-dd-änfalälän dd-ifälän išənnawän ed, Mässinäꝝ ad-dd-ifal. ²⁰ Imməjrädäꝝ s-tizarät i-käl-Dämašäq d-käl-Yärussälam təzzar, okäyäꝝ s-Älyähudəyät d-ixärman wi iyyäđnen hän inəzzulam, xat̄tabäꝝ-asän iket-däꝝ-näsän isälan n-a-s lan s-ad-utabän, əjən tämudre täddewät d-imärkedän olägnen ässiitbätnen tiynəya ta dd-təšräyät fälla-sän. ²¹ Təssəba n-a-wen däꝝ, a fäl fäll-i odän käl-Älyähud däꝝ-ammas n-ehän n-ämudd wa mäqqärän, əttärän tenäye-nin ²² mäšan, idhäl-ahi Mässinäꝝ, ikkäs-ahi-dd däꝝ-ifassän-näsän i-ad-udabey tebädde, äjjayhäꝝ fäll-isälan-net har ašäl-i-däꝝ i-wi länen isəm hakd wi t-wären əla. A-wa jänneꝝ daꝝ ašäl-i-däꝝ, wär-ämoos a äynayän, äru däꝝ-s ässewälän ännäbitän d-Mosa-i əssətbätnen a-s əlkamän isälan-wi-däꝝ hawän-tajjäꝝ. ²³ A-wen a t-ämoosän, a-s ilkam ad-inhəy Yisa Älmasex tersəmmawen təzzar, umas teğäfädde n-äddinät wi dd-maden-ənkär jer-inəmmuttan i-ad-ətwəjjən isälan n-ännur n-əlğəllas i-käl-Älyähud hakd inəzzulam.»

Älwıžab n-Ägribba i-Buləs

²⁴ Ammijräd Buləs itakkäs uđlem fäll-imannet dihen-däꝝ a-s iđkäl Fistus emäslı-net, innä: «Käyy Buləs, äbas təssanäd a jänned, təkkas däꝝ-k təmğäre n-təlğuləma tayətte.» ²⁵ Inn'-as Buləs: «Ämänokal-in Fistus, näkk ḡas ozja

ənniyät-in, əjrahăg a-wa heg; a-wa jänneg iket-net, wär-ämooš ɣas ar tidət lat ujreh.
26 Käyy day ämänokal-in Ägribba, wär hak-ədrejän isälän-win-däg, a-wen-däg day a fäl wär-äksudäg mäjräd data-k, ed wär t-illa däg-isälän-wi-däg a-s wädden təssanäd sär-s e-d, əkkasäg ässhäk a-s isälän-wi-däg, wär jen däg-ufär. **27** Ämänokal-in Ägribba, tomanäd s-a-wa ənnän ənnäbitän, wädden?»

28 Iggäd-dd Ägribba älwäqq-wen s-Buləs, inn'-as: «Käyy, hannäyäg-käy, a əndärrän ɣas texaläd ämoosäg älmässsexi.» **29** Inn'-as Buləs: «Jer-a əndärrän wäla a hin-illan i-ad-tumasäd a-wen, daläg-ak Mässinäg käyy hakd älzämaxät wa hi-äsijädän, ad-där-i taləhəm härät iket-net, a säl tişəm-ti-däg hi-hänen.»

30 Issəmdä Buləs mäjräd-wen-däg ɣas, ibdäd ämänokal Fistus hakd Ägribba d-Berenis, təlkäm-asän day tamətte, **31** zajjärän äddinät, timmənnin: «Ähaləs-i-däg, wär t-illa a iğşad t-äsinähäjjän d-tamättant wäla tişəm.»

32 Inna Ägribba i-Fistus älwäqq-wen: «Ənnär wädden texäre-i ija ähaləs-i-däg i-Qäyşär wa n-ämänokal mäqqärän, itwəyy'-in.»

27

Asikəl n-Buləs s-Roma

1 Täwwäd-dd täqqän ta n-tikawt n-äkall wa n-İtali ɣas, jän käl-əlxəkum Buləs d-käl-takärmüt wi iyyädnen däg-ifassän n-käbtän s-isəm-net Yulyus, ənta a ənnihädän fäll-ejhän n-əlgəeskär wa s-isəm-net: «Wa tän-ojärän». **2** Nəjjäš turäft

n-aman jat isəm Adäramit, nəkkă ākall wa n-Azya, năddeew dăx-asikəl-nänäx d-Aristaräq wa n-Täslonika.

³ Ašäl wa ilkämän i-wen, năsjän dăx-teje ta n-Sidon. Āmoos käbtän Yulyus āwadəm s-ikna Buləs əjjärüzät, iglä făw har t-ikfă turhajät n-ad-äkk imuzäyän-net wi hänен agravem-en i-ad-has-arəjän dăx-asikəl. ⁴ Nəfäl dihen, năllil asälim n-aman, nămsadăx i-awtəl wa n-Qəbrus i-ad-nəmjuşət d-adu d-tinazzämären-ti dd-bahhälnen i-turäft. ⁵ Nəjläy darät-a-wen ejärew wa səmmän oşälän dăx-ākall wa n-Silisi d-Banfəli, năsjän dăx-taɣrəmt ta n-Mira təhät ākall wa n-Lisyä. ⁶ Ijräw käbtän-nänäx dihen turäft n-aman təkkat İtali, ij'-anäx dăx-s.

⁷ Nəjä išilan năsilaläm sollan fäll-aman har şärnaš d-nänmawäd d-aɣrəm wa n-Känida, igdäl-anäx əşşuhu n-adu ad-nakəy ɣas, nărmäs tamdujt ta n-ajus n-ākall wa n-Kritus, nəkka dawa-s har nămsadăx d-Sälmuni. ⁸ Şärnaš d-năllil asälim n-ejärew har dd-năwwäd edägg ijan isəm: tasjənt ta n-tihusay, a-wen edägg, ənimahätzän d-taɣrəmt ta n-Lazaya.

Anməntaš n-ejärew fäll-turäft n-aman ta iha Buləs

⁹ Nəja išilan s-əmmək-en-dăx a-s fälla-näx ənmäntaš ejärew, nəjjäš miši, okäy fälla-näx dax əzum wa n-tajrəst. ¹⁰ Dihen-dăx, ad-āsmätär Buləs iməssukal wi iyyädnen hänен turäft n-aman, inn'-asän: «Meddən, hannäyaş a-s asikəl-nänäx wär-mad-äj wäla šäxşad d-miši;

näkkäned hakd a-wa ihän turäft, nəha miši d-šägšad-wen-däg.»

¹¹ Mäšan ojär taflëst ija käbtän a-wa has-innä u-taxäya-net a-wa innä Bulës. ¹² Enhäyän a-s edägg-wa-däg äsjänän wädden edägg däg-isasakay äwadëm tajrëst xas, ässoxälän tisdas nturäft, ärmasän tamdujt n-agrëm wa n-Fënikus daw-awtöl wa n-Kritus i-ad-däg-s sëssikøyän tajrëst. ¹³ Ellan-t dihen-däg a-s dd-isräj adu dd-ifalän ajus, orän-dd turäft, ärkäbän däg-a-s ällilän tasäja n-ejärew ed, äxelän ägläsän däg-ässar-net.

¹⁴ A əndärrän darät-a-wen-däg, todä-dd fälla-sän täšikwalt täšsoohet s-itawänna däg-Tälyunanit: Erakilun. ¹⁵ Izzewäť așşahät-net turäft, iglä där-s emänän, äbas t-illa ere däg-s ännihädän. ¹⁶ Ija a-wen-däg har nokäy afalla nawtöl wa n-Kluda, ij'-anäg agrëm-en eff xas, nöttär äddäbara s-nänmawäđ d-isäxlas wi hänén turäft. ¹⁷ Ejräwän meddən ađkul n-asäxlës wa n-əndärrän ihän turäft, ästäräkken-t däg-aman, əkräsän-t däg-turäft s-iğunan, nədkäl tisdas i-ad-tänät-isékef adu i-ad-äbas hanäg-äzziwäť adu. Näśinanaj s-əmmək-wendäg har nänmawäđ d-Libya, noyya iman-nänäg s-ašrut wa däg-wär šejrëtän aman.

¹⁸ Okäy fälla-näg ašäl imdan näbbillän d-adu s-əmmək-wen-däg, har hanäg-ilzäm ašäl wa iyyädän, ad-hin-nøjär ilalän wi hänén turäft i-ad-tifsas. ¹⁹ Ašäl wa s-kärađ, järän-in inaxdimän a-wa äzzayän ihän turäft iket-net. ²⁰ Nøjä äzzäman wär nənhey tafukt wäla etran, a

ija a-wen-däg, itiwwad-dd fälla-näg äşşahät n-ađu har äbas hanäg-iha ere ijarän ättämä n-tämuđre.

²¹ Išilan-win-däg, nässakäy-tän wär t-illa a nökša, däg-a-wen-däg ad-dd-ibdäd Buləs, innä i-äddinät: «Imidiwän-in, ənnär hi-täsijädäm ihənnin a-s hawän-əmməjrädäg däg-awtəl wa n-Kritus, wär nətəjjəš miši d-şägşad ogdähän d-a-wa-däg. ²² Ärheex fälla-wän ämära, ad-hi-səjdəm: sänsät ənniyät-näwän, ədmənäg-awän a-s wär t-illa i däg-näg mad-iba mäšan, turäft ənta, əkkəsät ättämä-net. ²³ Änfaläl-ahi-dd änjalos n-Mässinäg əndähad, ²⁴ inn'-ahi: Buləs, wär tärmeğäd ed, wär t-illa ad-wär təbbedäd dat-Qäyşär wa n-ämänokal mäqqärän. Ad käy-işləs Mässinäg käyy d-iməssukal wi därtäddewäd. ²⁵ Yas, imidiwän-in, kuyədät, wär təkkesäm ättämä, əflasäg a-s Mässinäg a-wa hi-innä, ad-äj, ²⁶ ilkam däg-näg ad-nəsəjən fäll-awtəl iyyän.»

²⁷ Nəja ehäđ-nänäg wa s-märaw d-əkkoz mäšan, äzziwät-anäg ađu härwa fäll-ejäre wə wa səmmän s-itawänna Adərya, a-wen, däg-ejäre wə wa səmmän mäqqärän n-Miditerani. Ebre n-ammas n-ehäđ, ofräyän käl-tayäya n-turäft a-s ohažän edägg däg-wär əknən aman əjut. ²⁸ Järän ayan däg-aman i-ad-sär-s əkətən təşşəjrət n-aman, osän aman jan təşşəjrət n-käradät timərwen n-metär d-əssa. Eglän har dihen, oläsän day ejer n-ayən-ənnin däg-aman, imäl-asän ider n-aman ämära, däg-sənatät timərwen n-metär d-əttam. ²⁹ Äksuđän käl-tayäya ad-tiđəw turäft-näsän, tənkəf i-tihun,

gas, järän əkkozät tiżolyawen däg-aman i-ad-əħelnät turäft, əqqälän ɖarät-a-wen i-tebäddde n-ašäl. ³⁰ Däg-a-wen-däg, ad-tattärän käl-taġħaya əmmek s-əjmädän, āsräsän däg-aman asägləs əndärrän, jän āsaru n-a-s ārhan ad-hin-šəssənkešän tiżolyawen ti jän däg-aman i-ad-əknənät antum, ətṭəfnät turäft.

³¹ Ilmäd Buləs fäll-amsud-näsän ɣas, innä i-käbtän d-əssärdusa: «Ann i-meddən-näk, afäl wär-äqqimän meddən-wi-däg däg-turäft, adiš, əkkəsnet ättäma n-tämudre.» ³² Äjtäsän əssärdusa ɖarät-a-wen iżunan n-asägləs wa əndärrän, oyyän-t iglă, əwwäyän-t aman. ³³ A əndärrän dat-äbaqqu n-tifawt, əsmätär Buləs imidiwän-net i-ad-əkšən härät fäl-a-s lan a iwwädän māraw išilan d-əkkoż wär t-illa a ikkan imawän-näsän. ³⁴ Inn'-asän Buləs: «Ənfəwät iman-näwän s-härät iyyän, əflesät a-s wär t-illa däg-wän-i s-mad-hin-iba wäla-däg emżäd iyyän ɣas däg-eżaf-net.»

³⁵ Inn'-asän Buləs a-wen-däg ɣas, idkäl-dd tijelwen, ämmoy i-Mässinäg dat-äddinät wi hanen turäft, əżun-tänät ɖarät-a-wen, ad-itatt. ³⁶ Tokäy-tän tarəmmexjt, ad-tattän əntäned-däg. ³⁷ Däg-turäft-en-däg, näwwäd sənatät timäd n-ähaləs d-əssayät timərwen d-sädis. ³⁸ Ālwäqq wa d-əyyəwänän äddinät, əssənġälän-in ālkäma däg-ejärewe i-ad-səfsəsän turäft.

³⁹ Ja tifawt, əslämän däg-ijej taġmärt däg-ijjet əkall mäšan wär-əssenän ma əmoos əkall-wendäg. Ənnän ad-sär-s ənnäqđän turäft, səjnən-tät dihen-däg kunta əmmukkän a-wen. ⁴⁰ Əkkäsän

isässärän wi iṭṭäfnen turäft, oyyän-tän-in saman, orän iğunan wi n-tağäya sasayadnen turäft, jän tisdas i-adu s-data n-turäft i-ad-tän-in-imhəl adu s-edägg wa äqqurän əslämän.
41 Diha-däg d-əkkän s-data a əndärrän ad-odän fäll-härät n-tejeft, təntäm-asän turäft däg-äkall. Ittəytäy äkumkum-net däg-äkall hundäg har äbas timtəkwəy, irzä-dd day ajilal-net fäll-äşşahät wa ija anməntaś n-ejärew wa səmmän.

42 Ənhäyän əssärdusa a-wen ɣas, änmannakän i-ad-əjən iman n-käl-takärmut i-uday ad-ijmäd wäl' iyyän däg-eşşaf, **43** măsanunjäy-asän käbtän s-a-wen fäl tärha-i ija i-Buləs. Dihen-däg ad-innä käbtän i-äddinät wi əssännen eşşaf, ad-əyyən iman-näsän s-tizarät s-amən, əsyəfən s-asalim. **44** Innä i-wi iyyädnen, ad-əjən äddäbara fäl näyän iferəsän n-tisəjwen n-turäft wi dd-irzä adu. Əmmək-wen-däg a-s hin-əwwädän iket-däg-näsän asälim n-amən, əddarän-äşşasän.

28

Täsjän turäft n-amən ta iha Buləs däg-awtəl wa n-Malta

1 Näşläs-dd däg-a-wen-däg iket-däg-nänäg, nəzjär-dd aman ɣas, nəslə a-s awtəl wa däg-näsjän, isəm-net Malta. **2** Äsmäjaren-anäg käl-awtəl-en, əssärgän-anäg efew, nəzzäh sär-s iket-nänäg ed, iwat ajenna, ija esämed.

3 Ikkəmät-dd Buləs isuksukän s-äshäjäljäl efew măsan, täkwättät-t taşsält dd-təstəg tukəse n-efew, tärwäm däg-äfuss-net. **4** Ənhäyän käl-awtəl a-wen ɣas, ad-tinmənnin: «Ähaləs-i-däg,

wär t-ih' ässäk a-s emäjj n-iman, ənta da-däg s-iket dd-iɣläs däg-aman mäšan, ilkäm-as-dd əlgədär n-a-wa iɣšäd i-Mässinäg.»

⁵ Irsäy-in Buləs taşšält ədarät-a-wen fäll-iman-net, ännunnäzät-tät däg-efew, wär t-illa a hastägħsad.

⁶ Ija a-wen ɣas, äsbälalägħän käl-awtəl däg-Buləs, ija ɣur-sän a-s a əndärrän ɣas a has-in-äqqimän ihdədi, meq ämmut älwäqq-wen-däg. Ħojjan wär t-illa a ijan däg torda-näsän ɣas, əqqälän s-a-wa ənnän, ad-jannen ämära: «A-wa, hárät däg-imälan wi n-išənnawän.»

⁷ Edägg-en, oħażän-t išəkraš n-ämänokal n-awtəl s-isəm-net Bubləs. Isl'-anäg ɣas, äsmäjarät-anäg s-ehän-net, nässakäy ɣur-s kärad išilan. ⁸ Nəll'-e dihen-däg a-s tärmäs tenäde taddewät d-tanänägħat abba n-ämänokal. Os'-e Buləs, äswär-t ifassän-net, ittär-as däg-Mässinäg, izzäy. ⁹ Äwwäyän-dd käl-äkall ədarät-a-wen imarhinän-näsän, äzozäy-tän Buləs əntaneq-däg. ¹⁰ Əssəmħarṛän-anäg käl-awtəl en-däg fäl təssəba n-a-wen-däg. Nässawäd tekle ɣas, jän-anäg äzzad igdähän i-a-wa hanäg-in-äqqimän däg-asikəl.

Ujəš n-Buləs i-ayrəm wa n-Roma

¹¹ Šämad fälla-näg okayän kärad orän n-asikəl, ad-nəjräw turäft n-aman tاشşıiwärät idmawän d-ismawän n-imälan n-eknewän wi s-itawänna: Kästur d-Boläkəs dd-falät Iskändərya, nəjjäštät, tassakäy däg-näg tajrəst däg-awtəl-wen-däg.
¹² Nəfäl dihen, näsjän kärad išilan däg-Sirakuz,
¹³ təzzar nällil asälim n-aman har Rajyo. Ašäl

wa ilkämän i-wen, inkär-dd fälla-näg ađu dd-ifalän ajus, izzəwät-anäg emänän har näsjän däg-Băzula. ¹⁴ Nəjräw dihen härät däg-ayətma-näg däg-äddin, äsmäjaren-anäg; nässakäy ɣur-sän əssəboğ imdan. Yur-sän en-däg, ad-närmäs tamdujt ta n-Roma. ¹⁵ Əslän-anäg härät däg-älmassexitän n-Roma ɣas, əlkädän-anäg-dd s-ässuk n-ayrəm wa n-Abyud, əssəlkädän-anäg-dd dag iyyäd s-ässuk wa n-ayrəm wa n-kärađät tihənzubba. Inhäy-tän Buləs ɣas, iräš i-Mässinäg, ikf'-e a-wen-däg ätəma d-äşşahät äynayän.

¹⁶ Näwwäđ-in Roma ɣas, irda əlxəkum i-Buləs s-ad-ifär ehän n-iman-net, izzäg däg-s ənta d-əssärdasi wa has-ijän ənniyät.

Ajəyh wa ija Buləs däg-ayrəm wa n-Roma

¹⁷ Kärad išilan ədarät-a-wen, issägrä-dd Buləs inušämän n-käl-Älyähud wi əzzägnen Roma. Əžəommäxän-dd sär-s ɣas, inn'-asän: «Ayətma-g, wär t-illa a əxšadäg s-ənimäsräyäg i-tumast-nänäg, wäla i-älxadatän-nänäg. Ayrəm wa n-Yärussälam a däg-dd-əttärmäşäg, əjjäšäg däg-s takärmut, ätwäjjäg jer-ifassän n-käl-Roma, ¹⁸ əttäärän əntäned almud n-a-wa əxšadäg ədarät a-s hi-äsimäjrädän mäšan, wär t-illa əddärora fäll-i əjrawän hi-äsinähäjjän d-tamättant, əttäärän fäw ad-hin-səwwəyyən mäšan, ¹⁹ ənkärän-dd käl-Älyähud dihen fäll-i, unjäyän ärđän a-wa hi-äxtäsän käl-Roma. Ənhäyäg a-s wär t-illa a ärhan säl tamättant-in ɣas, tämoos-ahi teğäre n-Qäyşär wa n-ämänokal mäqqärän ihän Roma tähaşşilt. Mäšan, hakd

a-wen-däg, wär-iha ənniyät-in n-ad-säwräg tumast-in uđlem wäl' iyyän. ²⁰ A-wa-däg a fäl āsdärhänäg ahänay-nawän, səfhəmäg-kawän a-s tişəm-ti-heg, wär tänät-dd-orew sär-i a säl ätämä wa ohäräg d-käl-Işrayil iket-näsän.»

²¹ Inn'-as älžämayägat wa sär-s dd-äddewän: «Däg-a-wa hanäg-dd-iqqälän näkkäned, wär t-tella täkarde hanäg-dd-tosat dd-falät Älyähudøyät hanäg-tejat isälan-näk, wär t-illa dağ ere nənhay däg-ayetma-näg dd-ifalän dihen hanäg-käy-omalän wäla i hanäg-käy-ozamän. ²² Ämära, nässof, ad-hak-nəsəll näkkäned iman-nänäg ed taggayt ta hed təglät fäll-tidət n-iman-net, nəssan a-s wär t-illa edägg s-wädden ässhunjen-tät däg-s äddinät.»

²³ Ohärän där-s darät-a-wen ašäl däg-t-dd-mad-äqqəlän äddewän d-äddinät ojärmen wi dd-osänen äsihe-wa. Osän-dd ašäl-en, imməjrädaśän wa-däg n-tifawt har toða tafukt, itafässar-asän tijettewen n-a-wa isägra, ixatäb-asän isälan n-Təmmənəya n-Mässinäg d-a-wa innä alämär wa n-Mosa d-ännäbitän wi iyyäđnen, isafham-tän dağ a-wa ənnän fäll-VisaĀlmasex. ²⁴ Issətbät ašrut iyyän däg-sän tənna-net, äsər-as ašrut wa iyyäđän ulh-net, unjäyän omänän s-mäjräd n-Mässinäg.

²⁵ A-s t-fälän äddinät, äzunän däg-a-wa ordän fäll-Visa Ālmasex. Inhäy Buləs tätzune ta jän ḡas, inn'-asän: «Ijmađ-t ässäk a-s tidət a-wa innä Unfas Šaddijän i-imärawän-nänäg s-

emm n-ănnăbi Saya[†] a-s t-ăšmašäl Măssinăg.

Ăzzăman-en, inn'-as:

²⁶ <Egləw, äkk äddinät-i-dăg, tənnəd-asän:
ad-salläm s-timəzżujen-năwăń măšan,
wăr t-illa a mad-təfhəmäm,
ad-təswadäm s-tiṭawen-năwăń măšan,
wăr t-illa a mad-tənhəyäm

²⁷ făl-a-s tamətte-i, tăşyär-ahi ulh-net,
tăxfăl-ahi timəzżujen-net,
tăhär-ahi tiṭawen-net i-ad-wăr hənnəy,
wăr səll,

i-ad-wăr t-illa a isalmađän ulh-net,
i-ad-sär-i dd-tənnäđ, zuzəyäg-tăt.» »

²⁸ Inn'-asän Buləs darät-a-wen: «Elmədät, ȝur-
ašäl-i-dăg a-s, əlȝəllas wa kăwăń-ikfa Măssinăg,
ikf'-e day i-inəzzulam[†] -i has-e-səjədnen.» [

²⁹ Issəmda Buləs tənna n-a-wen ȝas, fălän-t kăl-
Ălyăhud āmiigănnän jer-iman-năsän.]

³⁰ Izzäg Buləs dăg-ehän-wen-dăg ifär har dăg-
s ăssakăy əssin iwətyan əmdanen. Ijraw iman-
net, ehän-en-dăg, a dăg-t-dd-tisən äddinät iket-
năsän wi ārhănen ahănat-net, ³¹ ixatṭăb-asän
isălan n-Təmmənəya n-Măssinăg, isayr'-en, wăr
t-illa day ere has-igdalän tənna n-a-wa s-irha, ad-
tän-ănn fäll-Emäli ȝisa Älmasex.

[†] **28:25** 28:25 A-wa ănnăbi dd-ăzzarän i-ȝisa, ālolăy
dăg-isălan-net əssayăt timađ n-awătay dat-tiwit-net. [†] **28:28**
28:28 — ȝur-kăl-Ălyăhud, ere wărän āmoos ägg-Ălyăhud
s-alăşäl mey ere wărän ilkem i-ăddin-năsän, iket-net, ānăzzalim
a āmoos. A-wen-dăg a făl tiwsaten ti iyyădnen iket-năsnăt, ti
n-inəzzulam. — Aşäl-i-dăg, ānăzzalim, åkafär (ere wărän issen
s-Măssinăg).

**Ălənžil n-Visa Ălmasex: Kitab Ălmuqăddăs
Tamasheq: New Testament**

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Tamasheq)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
b95f369b-a236-5ca8-8cab-11f74279d73c